

I

ТАНЛАНГАН
АСАРЛАР

Наммазар
Лодурақалим

МАТНАЗАР АБДУЛҲАКИМ

ТАНЛАНГАН АСАРЛАР

1 – жилд

*Шеърлар
Таржималар*

Ғафур Ғулом номидаги нашриёт-матбаа ижодий уйи
Тошкент – 2017

УЎК 821.512.133-1

КБК 84(5Ў)7

А 15

Масъул муҳаррирлар:

Маҳмуд Ражаб, Шухрат Маткарим

Абдулҳаким, Матназар

Танланган асарлар. 1-жилд: шеърлар / М.Абдулҳаким. – Тошкент: Гафур Гулом номидаги нашриёт-магбаа ижодий уйи, 2017. – 328 б.

«Шеър шоирнинг юраги етиб, ақли етмаган нуқталардан бошланади», деган эди шоир Матназар Абдулҳаким суҳбатлардан бирида. Устоз шоир ҳар бир шеърда юрак ета олган Дарднинг мукамал бадий қиёфасини яратди. Ўзи гоҳ ҳазил, гоҳ чин айтмоқчи илҳом парилари эмас, илҳом девларининг нафаси билан «Сен йўл бўйи ёқиб ташлаб кетавер Қашқирлар қўрққувчи китобларимни» деб ёзди. Қаламини қитирлатмади, сўзларни қикирлатди, сиб бораётган дунё ортидан қаламини ҳаллосламади. Боридай яшади, берилганидай юрак тегирмонидан ўтказди ҳар битта Сўзни. Шу боис шоир шеърлари томир-томиримизга хос ҳисларимиздай чақнаб-чарақлаб кириб келади.

УЎК 821.512.133-1

КБК 84(5Ў)7

© Матназар Абдулҳаким
© Гафур Гулом номидаги
нашриёт-магбаа ижодий
уйи, 2017

ISBN 978-9943-03-987-2

«ФАСЛАР ҚЎШИҒИ» КИТОБИДАН

1. ДИЙДОР

Туркум

Билмадим, айланди неча бир фасл,
Неча бир асрлар шамолдек елди.
Мен кўнгилма-кўнгил, наслма-насл
Сени излаб ўтмиш қаъридан келдим.

Ва бир жуфт ғазалга илтижо айлаб,
Топиб олдим азал ва абад ичра.
Биласан ким сени кетганин жойлаб,
Қорачиқларимдан қилмайсан ҳижрат.

Мана, чақнаяпсан тун бағрин ўйиб,
Ўз бахтингдан ўзинг сўнгсиз ҳайратда.
Бу бахт булбулларни лол қилиб қўйиб,
Кўкда юлдузларни чаҳ-чаҳ сайратди.

Қани эди, сени майин мақтасам,
Бўлмаса кўксимда ҳар бир сўз тошдан.
Йўлимга кўз тутиб яшамокдасан
Неча асрларки ўн саккиз ёшда.

Энди тош сўзлар ҳам бошлар-ов кўчки
Ҳаётимга солиб тинмас зилзила.
Лекин менга таскин беролмас ҳеч ким
Бошимни бир умр муттасил силаб.

Ошиғинг – мангулик сени қиймайди,
Бўлгиси йўқ сенга хазон харидор.
Мени аёв билмай ёмон қийнади,
Гўзалигинг билан сенинг бу дийдор.

Дийдоринг бўлмаса ҳаётим барбод,
Дийдоринг бўлмаса мен забун кимса.
Ўзимни тилайман сенга умрбод,
Илдизи юракда ўсимлигимсан.

Мен рашқда қоврилган мағрур ноламан,
Менда муҳаббат бор, йўқ менда шафқат.
Сени мангуликдан тортиб оламан,
Қанча севсанг, шунча яшайсан фақат.

2. БАҲОРГА САФАР

Энди сира менинг кўнглим бўлмас гаш,
Интизорлик менга бахш этди шиддат.
Тугёнга айланди баҳорни қўмсаш,
Бирдан ўз кучини йўқотди муддат.

Сабр деган олтин чиқиб қолди мис,
Қуруқ тоқат мени қилмайди бахтли.
Бошдан новда ўсар, оёқдан илдиз
Кутиб тураверсам агар шу тахлит.

Дарахтлар баҳорни кутар шу ҳолда,
Менинг эса дарахт бўлгим йўқ бугун.
Ахир, елкамдаги эмас-ку халта
Қанотдан иборат бору йўқ юким.

Қаттиқ севганимни сездириб қўйдим,
Гурурланиб келмай кетди ёнимга.
Фақат орзулардан эса мен тўйдим,
Фақат умид эса тегди жонимга.

Баҳор ҳақда энди сўз сўзламайман,
Тилим тўла сукут, мен жим кетаман.
Гўзал ўйларимни кўзкўзламайман,
Қўшиқларда эмас, йўқ, чин кетаман.

Мен муштоқ бормасам, бормасам ташна,
Баҳор баҳорлигин эсламайди ҳам.
Қайлардадир юрар парвосиз яшнаб,
Юракка ташрифин тезламайди ҳам.

Ўтиб кетар фарқсиз яхши-ёмонга,
Бир маром, бир зайл, бир хил, бир йўсин...
Йўқ, ўзим кетаман баҳор томонга,
Баҳор ҳам ўзини бир кўриб қўйсин!

3. БИР СЎЗ

«Бир сўз топмадингиз», «Борми шундай сўз»
«Нигоҳингиз ҳорғин» – «Йўлингда толди».
Сенга тутавериб-тутавериб кўз
Умид боғларимга куз келиб қолди.

Кечикиб бўлса ҳам хуш келдинг, ахир,
Бу қадар ҳаяллаб келарми бахт ҳам.
Аяма. Тўкилган мевалар тахир,
Қадамларинг бўлсин шафқатсиз, шахдам.

Нечун ҳар қадамда довдирайсан сен,
Хазон эмас, гўё япроқларим чўғ.
Кўзларинг ёш тўла, жавдирайсан сен,
Излайсан, излайсан, ўшал бир сўз йўқ.

Олдингга чиқаман руҳим тўла мунг,
Ҳорғин кўзларимга ботган сўз билан.

Қўлингдан ушлайман мен соқов, мен гунг,
Юракда мағиздек қотган сўз билан.

Бошқа сўзларни-ку осон сўзлайман,
Сўзлайман, минг тавба, баъзан эрмакка.
Бу бир сўзни эса қандай бўзлайман
Сенинг ҳаётингга бермакка.

Сўз ўрнига умрим бераётир рўй,
Айтилмаган сўздир қутлуғ ҳар лаҳза.
Дард чеккан табибим, энди билиб қўй,
Йўқ мен учун сўздан оғирроқ нарса.

Мен сенга аталган шундай меваман,
Юрагимни ушат, ол шу сўзимни.
Сендан аямайман, сени севаман.
Мен узиб бераман сенга ўзимни.

ПУШАЙМОН

Иқбол бўлиб келган эди бизларга,
У софдилни синаб берганди тақдир.
Биз шўрликлар буни кечикиб билдик,
У энди бир умр биздан йироқдир.

Ҳисларни топтадик, оёқлар ёнди,
Ҳаяллаб туташди жонларга олов.
Мажруҳ гуруримиз аянчдир энди,
Бамисли латтадан қилинган ялов.

У биз учун энди бахтли хотира,
Ўнгидан келмаган лаззатли бир туш.
Бизнинг юракларда илон бор эди,
Бизнинг юракларда яшолмасди қуш...

ВИСОЛ

Кўзларимда чақнаб жуфт бардош
 Чек қўйди гамларнинг барига.
 Оғир эди ҳижрон деган тош –
 Чўктирдим ўтмишнинг қаърига.

Борлигимни васлинг ёқаркан,
 Унут бўлди ўкинч, нолалар,
 Ёдимда йўқ, нега оқарган
 Менинг бошимдаги толалар.

Алҳазир

Шаҳзодага теккан алвасти
 Изтиробим, бас-э, талтайди.
 Ишонмайман мен унга асти,
 У ёсуман ёмоп алдайди.

Уқубатлар – гурбат сипоҳи,
 Қилаётир бир-бир жон таслим.
 Салом, менинг хазонрез чоги
 Голиб келган ям-яшил фаслим.

Не фаслсан, қомати шамшод,
 Ипак сочи тарам ва тарам.
 Энди чексам чекаман гам шод,
 Севги деган бир дардга қарам.

Юрагингда жон қушим тутқун,
 Бу қафасдан кетмайман ҳеч ҳам.
 Сен ҳақда кўп бийрондир нутқим,
Жимлигим ҳам сен ҳақда чечан.

Оқибатдан

Мен учун сен жон билан тенгсан,
 Менга сигмас кулфатнинг ҳадди.
 Мени кимки, нимаки енгса
 Сендан жудо қилиб енгади.

АРМОН

Сен ҳақда қўшиқлар куйласайдим шўх,
Қани эди сени гул деб хушласам.
Лекин сен гул эмас, сен бир лахча чўғ,
Қўлларим куяди ушласам.

160 → Сен ҳақингда сира бўлмас гап очиб,
Ловулар куйлаган овозлар...
Чўғни ўйнар огзидан сочиб,
Фақатгина масхарабозлар.

СИР

Кўрганимдан сени ҳаёт билан тенг
Ҳаётимни кўрдим сен билан баҳам.
Пешонам кенг менинг, бардошим ҳам кенг.
Лекин сиғмай қолдинг иккисига ҳам.

Соғиниш бу – асов дардлар уюри,
Борлиғимни тинмай юлқилар топтаб.
Бор-ўғти бир лаҳза ташриф буюриб,
Умримни қолдирдинг сўнгсиз азобда.

Юрагимда йўқдир, ахир, пўлат зирх,
Бардош беролмадим бундай зарбларга.
Лекин мен қудуққа сўйламадим сир,
Сени айтдим фақат жимжит ҳарфларга.

Ҳаловатга келди шундан сўнг қаҳат,
Муқаддас телбалик бошланди сўнгра.
Яшадим, исмингни отиб қаҳқаҳа,
Яшадим, исмингни мен хўнграб-хўнграб.

Йўл кўрдимми, тамом, тикавердим кўз,
Муштоқликдан бошқа эътиқодим йўқ.
Менга шафқат қилма, айтилган эй сўз,
Менга шафқат қилма, отилган эй ўқ.

Мен сени на дўст, на ғанимга айтдим,
Раво кўрганим йўқ ҳар ким-ҳар кимга.
Айтсам, сени мен ўз шаънимга айтдим,
Отсам, сени отдим ўз юрагимга!

ТАСАЛЛИ

Йўлдош Эшмуродовга

Оддийгина осмон остида,
Оддийгина шу замин узра
Бетимсол бир қиз яшайди деб
Ишонгинг ҳам келмайди сира.

У қиз эса яшайди, ана,
Йўлиқасан гоҳ эрта, гоҳ кеч.
Ҳар кун, ҳар кун уни кўрасан
Ғафлат қурсин, танимайсан ҳеч.

Тани, фақат таниб олсанг, бас,
У қиз маънос ўйга толади,
Ҳамда сени, оддий ўзингни
Бир кун қаттиқ севиб қолади.

Шундай қаттиқ севадики, у
Яшолмайди сенсиз бир замон.
Мўъжизага айланади ер,
Мўъжизага айланар осмон.

Сўнгра термилмайсан, чақнайсан,
Айтилмас, йўқ, ёнади сўзинг.
Мўъжизага айланиб кетиб,
Танимайсан ўзингни ўзинг.

Сўнгра неки юрагингга зид
Бўлар инкор, бўлиб кетар рад.
Қарабсанки, турган-битганинг
Бахтдан, фақат бахтдан иборат.

АВТОБУС ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Янгилик бўлмаса ҳамки, мавриди келди, айтай – биз ҳаводан нафас оламиз. Оладиганимиз нафас бизнинг тирикчилигимизни таъминлайди, уни тўлақонли инсоний ҳаётга айлантиришимиз учун имкон яратади. Қўшиқ эса ана шу тўлақонли инсоний ҳаётнинг руҳини белгилайдиган муҳим жиҳат. Қўшиқ ҳам, маълумки, ўпкага тўлдириб олинган нафас билан ижро қилинади...

Бироқ нақадар муҳим бўлмасин, ўпканинг ўзи билангина иш битмайди.

Юрак ҳам керак. Юракдан берилиб куйлаш учун.

Ақл ҳам керак. Ҳар хил қаланги-қасанги сўзлар йиғиндисини қўшиқ деб элга тақдим қилавермаслик учун.

Истеъдод керак. Сўзни билиш учун. Созни билиш учун. Ва шуларнинг ҳар иккаласини мутаносиблаштириб, муштарак бир мўъжиза аҳволига келтириш, ана шу мўъжизани арзирли овоз билан одамларнинг ҳам ақлига, ҳам юрагига етказиш учун. Бу ҳаммасидан ҳам қийин. Чунки, агар ёқимли бўлса, одамнинг овозидан хушоҳанг мусиқа асбоби йўқ. Агар ёқимсиз бўлса... худо сақласин!..

Ҳозир фикру зикримиз ана шундай юракли одам борасида...

Ҳозир фикру зикримиз ана шундай ақлли, доно одам хусусида...

Ҳозир фикру зикримиз ана шундай истеъдодли одам ҳақида...

Ҳозир фикру зикримиз ана шуларнинг барини бир ерга жамлаб, ҳаётдек қўшиқ, қўшиқдек ҳаёт тарзида халққа тухфа қила билган инсон тўғрисида...

...Отажон оганинг вафотидан анча илгари унинг ав-
тоаварияга тушиб, ҳалок бўлганлиги тўғрисида миш-миш
тарқалди. Буюк одамлардан пасткашлик ана шундай тарзда
ўч олиб юради, ўзи. Ўзининг қабиҳлиги, буюкнинг буюкли-
ги учун. Аслида суюкли ҳофизимиз енгилгина жароҳат олиб,
бир неча кунга касалхонага жойлашган экан. Ҳам жароҳат
олган муҳтарам Ҳофизнинг ҳолидан хабар олиш, ҳам бир
телевизион лавҳа тайёрлаб, шов-шувларга чек қўйиш учун,
ёзувчи ва журналист дўстим Шухрат Маткарим билан касал-
хонага, Отажон оганинг палатасига кириб бордик. Довруқ-
ли ҳофиз бир неча кун олдин ўлган «ўлими»дан мутлақо
хабарсиз, маза қилиб янги бир қўшиғини хиргойи қилиб
ўтирар эди. Ҳол-аҳвол сўрашдик, ҳазил-мутойиба қилдик,
ҳеч гапдан хабарсиз кишилардек, ихчам бир кўрсатув тайёр-
лаб, эфирга узатдик...

Барибир, одам осмонга устун бўла олмас экан. Бироқ
Отажон Худойшукуровдан осмонга устун бўлгулик қў-
шиқлар қолди. Шу боисданми, уни ўйласам, ана шу қалбаки
ўлим ёдимга тушаверади... Ҳозир ҳам Норинжон Бобо то-
монларда, ўз ўлимларидан хабарсиз, ўзининг буюк қўшиқла-
рини астойдил ва бамайлихотир куйлаётгандек...

Дунёда борлигиндан қувонадирман
Сайфи Нажмий

Келаётир эдим Ҳазораспдан жим, - *Жн*
Тирбанд автобусда ҳоргин, асабий,
Худди бу тирбандлик, тўполон учун
Бошқалар олдимда гуноҳкор каби.

Кимдир сўкинарди, нўноқ киссавур
Чўнтагига қўшиб танин кесгандек.
Ҳар бир янги бекат биз учун жавр,
Ҳар янги ҳамроҳдан роса безгандик.

Автобус ойнаси диққинафасдан
Ботганди кўзёшдек-кўзёшдек терга.
Аёвсиз бир қарғиш лаҳза тинмасдан
Кимнидир топтарди тенг қилиб ерга.

Билмадим, гуноҳи не эди унинг,
Ҳеч ким ҳам ҳеч кимнинг айбин билмасди.
Шу пайт битта йигит магнитофоннинг
«Чирқ» эткизиб ногоҳ тугмасин босди.

Қоронгу дилларни ёритиб бирдан
Жаранглай бошлади нурафшон сўзлар.
Аланглаб турди-да бундай сеҳрдан,
Мўлтираб қолдилар ўқрайган кўзлар.

Хонанда чекарди кассетада оҳ,
Кимнингдир кимгадир зорлиги учун.
Юракдан ҳайқириб қувонарди гоҳ
Бировнинг дунёда борлиги учун.

Илғаб ҳар бир сўздан қутлуғ зиёни,
Кўзларини очди бир парча воҳа.
Ҳар юракда пинҳон минг бир дунёни
Ёритиб юборди Отажон оға.

Сароб йўқолгандек шу бир нафасда,
Кетди андуҳларни янгроқ куй олиб.
Боя маймунлардек эдик қафасда,
Энди-чи, турардик мулзам, уялиб.

Йигитни индамай тушундик бизлар,
Билдик, ғамимизни еганлигини.
Англадик, дунёда мусаффо ҳислар
Абадий барқарор эканлигини.

Йигит бир бекатда тушиб қолган сўнг
Бир-бировга боқиб жим ўйга толдик.
Энг бахтли туш бирдан келган каби ўнг,
Машина кенг экан биз пайқаб қолдик.

Эсладик: ҳамиша шодланганмиз-ку,
Кимнингдир бизларга зорлиги учун.
Ҳозир ҳам сафарга отланганмиз-ку,
Кимнингдир дунёда борлиги учун.

Шундан бери мени қийнар ўзга ҳол,
Ўзга уқубатдан юрагим ғам ер.
Баъзан ҳаволаниб гар сурсам хаёл
Ўша автобусга менгзаб кетар Ер.

Тўғри, сайёрамиз ҳудудсиз, лекин
Кўнгиллар торликдан унда мотамлар.
Офтоб бепул, ҳаво бўлмаса текин
Қирилиб кетгудек шўрлик одамлар.

Бир чимдим тупроққа кўзи тўйгувчи
Юҳофеъллар ҳамон яшар қалашиб.
Ўз ўрнин эплашга етмас-ку кучи,
Чанг солар ўзганинг ерин талашиб.

Ғаддор режалардан турмасак огоҳ,
Ер ҳам бир тугмага боғлиқ тақдир-ку.
Тугмани мен боссам... янграса ногоҳ
Бомбалар ўрнига меҳрбахш бир куй.

Англасалар ҳамма беизоҳ, бешарҳ,
Менинг кўнглимдаги орзуни ҳам жим.
Ахир, она замин яшар уриб чарҳ,
Одамнинг одамга зорлиги учун.

160.

79

ДАЪВАТ

Хуришид Давронга

Не керак заминни титратмас сурур,
Кўкни зир титратмас оҳни нетамиз.
Кўп ҳам давроннишин бўлавермай, юр,
Ҳазрат Навоийга кетамиз.

метафора

Ҳа

Ўтмишни унутиб қўйсақ, тушов шу –
Келажакка елган хаёл – Ғиротга.
Ҳеч маҳобат қилмай, кўтармай шов-шув,
Бир бориб келамиз қадим Ҳиротга.

Тоқиб

Ҳа

Теран бир андуҳга қиламиз сафар,
Жўнаймиз, дўстгинам, юксак бир бахтга.
«Ўн миллион, юз миллион ва миллиард нафар»,
Ҳаммамиз сиғамиз шеърят – тахтга.

релевант

Ҳали жабру ситам кўхнайгани йўқ,
Бир қиз бор, азоби ўлимдан ёмон.
Кетдик, «Чор девон» да ҳар бир киприк – ўқ,
Кетдик, «Чор девон» да ҳар бир қош – камон.

Тоқиб

Аста қилич серпаб қиё қарашлар,
Юракка солади ҳеч битмас яро.
Лекин зид келса ҳам дунёқарашлар
Бизни дорга тортмас Ҳусайн Бойқаро.

Ҳа

Ҳикматга йўғрилган унда ҳар бисот,
Қароққа жойлаймиз бари-барини...
Бир бориб келамиз. Тушимда ул зот
Қаттиқ соғинибди набираларни.

ИРОДА

рлеонозин

Фасл танламаймиз. Ҳаммаси баҳор,
Қовжирайди фақат ёлгон-яшиқлар.
Биз абадий неқбин. Мангу умидвор.
Биз – кўнгли совишни билмас ошиқлар.

Қишлар ва баҳорлар, ёзлар ва кузлар
Биз учун баробар янгроқ торлардир.
Ерга ёға олмай ёнган юлдузлар
Бизлар қаловини топган қорлардир.

Тогдек тоқатлардан мумиёдек сирқиб,
Дўстларга аталган дил розларимиз.
Қанотимиз пўлат. Ҳеч бўлмас қирқиб.
Жаранглаб туради парвозларимиз.

ДИЙДОР

Мукамал бу гўзаллигингни
Ёниб қилгим келади таъриф.
Бироқ, не қилайки, қошингда
Энг қудратли каломлар ғариб.

Висолингни қилсам-да ҳавас,
Меҳрим изҳор этмадим ҳеч вақт.
Сен билан бир ҳаводан нафас
Олиш ўзи менга катта бахт.

Бир қайрилиб ташласанг нигоҳ,
Юрак тўлар сўнмас зиёга...
Сени бир бор кўриш-чун фақат
Келиб кетса арзир дунёга.

ГУЖУМЛАР ҚЎШИҒИ

Хоразмда гужумларни «Шаҳар мўйловдори» деб
аталган зараркунандалар гажиб битирмоқда.

1

Биз ҳеч бевафолик қилмаймиз,
Бош олиб кетмаймиз ҳеч ерга.
«Қизил китоб» олис. На чорамиз бор?!
Балки кириб қолармиз... шеърга.

Балки сўнгги бора шовулламоқда,
Бизнинг бағримиздан яшил оҳ.
Энди ҳомий бўла олмайсиз бизга,
Сизга биз азалдан бўлсак-да паноҳ.

Ўзига маҳлиё қилолмас бизни
Ёт тупроқ, ўзга халқ, бегона юртлар.
Хоразмда қоламиз, гажиб турса ҳам
Азим танамизни шилимшиқ қуртлар.

2

Наҳот, соямизда тебранмас бешик,
Такрор пичирлашиб кирмаймиз тилга.
Аъзойи баданимиз илма-тешиқ,
Нақ ўққа тутилган.

Бизларга юраклар камроқ ачийди,
Тўлдириб бўлмайди бизларга план.
Юртлар оша келган қуртлар гажийди
Иштаҳа билан.

Қутқаринг! Куйламанг шунчаки мақтаб,
Йўқса, биз кўрк эмас, болталар сопи.
Даҳшатга солади бизни биз ҳақда
Беозор қўшиқлар азоби.

БЕДОРЛИК

Юлдузларга лойиқ исмингга
Муносибмас сўнган сўзларим.
Сенга юлдуз кашф этай десам,
Иложсиздир менинг кўзларим.

Бу орзудан воз кеча олмай
Нигоҳимни кўкка қадайман.
Иккиланмай Қутб юлдузин *космосим*
Сенинг исминг билан атайман.

Бу бахтдан у чарақлаб кетар,
Ишваланиб сирли бир рангда.
Энди ҳамма-ҳамма юлдузлар
Айланади сенинг тегрангда.

ТУРНАЛАР ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Турналар жуда ҳам донишманд қушлар, *2000/14*
Улар садоқатли, меҳрибон, марддир.
Улар биладилар, ватан дийдорини
Қўмсаб азоб чекмоқ улуг бир дарддир.

Юрагида юксак-юксак туйғулар
Билан бу диёрни соғиниб қайтиш
Учун олисларга кетади улар.
Ақл бовар қилмас зийрак бу қушлар

Изгириндан ҳуркиб кетмайди асло
Ватанни тарк этиб аллақайларга.
Чекинган баҳорни олиб келиш чун
Улар ҳар куз учиб кетиб қолади.

Агар улар иссиқ ўлкага эмас,
Тўлсин деб эмас бу осмон офтобга,
Учиб кетишса гар абадул-абад
Кириб қолиш учун «Қизил китоб»га.

bibliom

Кимдан ўрганамиз сидқу виқорни,
Ким олиб келади кетган баҳорни?

ПОЕЗДА

Дим вагонда кетиб борардик,
авжда эди ёзнинг ҳовури.
Пармаларди қулоқ-миямни
қартабозлар ғала-ғовури.

Шу пайт кимдир тиниқ осмонда
ногоҳ чақин чаққандек гўё,
деразага талпиниб, деди:
– Дўстлар, ана, қаранглар – дарё!

Мен ялт этиб қарадим шунда.
(Кимдир лоқайд боқиб ётарди.)
Дарё эса зилол ва шитоб
узун ўйдек оқиб ётарди.

Гўзалликдан баҳраманд бўлмоқ
душвор, ахир, учқур поездда.
Ўтиб кетдик.
Оний иқболдек
қолди фақат ул дарё ёдда.

Биласанми, сени ҳам шундай
йўлиқтирдим оддий бир дамда.
Ва инондим, тип-тиниқ бир бахт
барқарор деб ёруғ оламда.

Ғалвалардан безиб, мунгазир,
кутганимда порлоқ бир зумни,
сени кўрдим. Узолмадим сўнг
на умидим ва на кўзимни.

16053

Ул дарёдан айрилганимга
ўкинардим боладек ҳамон.
Барҳам топди ўшал жудолик
сен учраган саодатли он.

5n (u) —

Пок бир висол, тиниқ бир бахтдан
энди сўнгги дамгача мастман...
Сен дарёмас, поездмас, ҳаёт,
мен ҳам ўксиб ўтиб кетмасман.

МАЖНУНТОЛАР

Не-не умид билан кўз тутдим,
Кутганларим бўлди уволар.
Мен ақлдан озмай кетаман,
Мажнун бўлиб қоласиз, толлар.

Шиша эмас, тош эди кўнглим,
У барибир синди, билмайсиз.
Йўл бўйида тураверасиз,
Йўл бўйидан сира жилмайсиз.

Телбаларим, наф йўқ. Санаманг
Ҳар қайси бир аср – кунларни,
У бошқага олиб ўтади
Менинг учун ўсган гулларни.

ning ushbu
zem xabo

ТОҒ СОҒИНЧИ

азушмога
Кунлар ўтаётир мисли йилдирим,
Сен ҳақда индамай куйлар ҳар тошим.
Айрилиққа қаттиқ ғазаб билдириб –
Ўқрайган қўшиқдир менинг бардошим.

Муқаррар бўл, эркам, бамисли баҳор,
Ном-нишон қолдирма қаҳрларимдан.
Лойиқдир эриса бошимдаги қор,
Чечаклар унса ёнбағирларимда.

афғон
Шунда пинжимдаги қушлар, охулар
Йўлингга мен билан тенг термилади.
Асрлар дастидан нурамас тоғлар,
Тоғлар лоқайдликдан емирилади.

ЭТЮД

Ҳайрон бўлиб турар дарахтлар
Оппоқ хиёбонлар сенга зор.
Ўйлабмидим мен авжи мартда
Мана шундай ёгади деб қор.

Бу умидли, тансиқ кунларга
Қаҳратонни енгиб етгандик.
Баҳор сени излаб келгану,
Топа олмай қайтиб кетгандек...

ЎСПИРИНАЛИГИМ АФСОНАСИ

Ховуз бўйи. Минг йиллик чинор
Кексаликдан бошини эгган.
Ой нурига чўмилиб, биллур
Сув сатҳига соясин тўккан.

Пайдо бўлди сувнинг бетида
Қаёқдандир жуфт севишган ғоз,
Шўнғидилар. Сўнг ўпишдилар
Ва жим туриб айтишдилар роз.

Ичга ютди нафасин дунё,
Бу бахтдан лол қотди у жуда.
Хуркитмай деб қушларни оқшом
Ўтди аста оёқ учида.

Бир пайт ногаҳон ўқ отилди,
Ўз жуфтидан айрилди эр ғоз.
Гир айланиб марҳум теграсин,
Тик тепага қилди сўнг парвоз.

Кўтарилди фалакка ул ғоз...
Кўтарилди... чирт юмди кўзин.
Қанотларин йиғди-да бирдан
Қаро ерга ташлади ўзин.

Ем қилмади уларни тулки,
Ғажимади шоқол, бўрилар.
Зиёфатда еди уларни
Ўзимизнинг эзгуликхўрлар.

*Нимого жуфт севишган чинорда
Ғоз, "севишган ғозлар" деган бошловчи
миди. Бу ғозлар оғир ва катта бўлиб
биллур сув сатҳига соясин тўккан
(бу на ғозга оғир)*

160

2001/11

2001/11

*Эм
оқлоқ:он*

Баҳор,
Ёз барқ уриб яшнаган япроқ,
Куз келгач, узилиб тушди сарғайиб.
Шамолда шитирлаб кезди-да ҳар ёқ,
Чириди... тупроқда бўлди зим ғойиб.
Тан олгим келмади буни сира ҳам
Азалий бу ҳолдан огриндим нолиб.
Шунда гужум деди оҳистагина:
«Қайтармаслик уят, болам, қарз олиб...»

АНГЛАШИЛМОВЧИЛИК

Севги эмас эди бизларнинг севги,
Бизларнинг дардимиз дард эмас эди.
Башорат қилмоққа ушбу кулфатни
Пайғамбар бўлиш ҳам шарт эмас эди.

Биз-чи, бир-бирова талпиниб етмай
Мўлтираблар юрдик, фаромуш –
Ўртадаги қалин тиниқ шишани
Фаҳм этмаган икки шўрлик қуш.

Лаҳза тиним билмай кутдим бу кунни,
Бугун орзуларим, мана, ушалди.
Сен атайин ухлаб ўтказдинг тунни,
Мен-чи ёғавердим, мен-чи тўшалдим.

Бўронларда елиб, ҳовлингга келиб,
Уйингни айланиб кездим жонҳалак.
Ниҳоят, ниҳоят, уйғотдим сени
Деразангда бўлиб гирдикапалак.

Ёғдуга кўмилди бедор ҳисларинг,
Улар боис бўлди оппоқ фаҳримга.
Оҳиста-оҳиста босган изларинг
Ўйилиб-ўйилиб қолди бағримга.

Истасанг, дўстингга от. Турибман шай.
Ахир нечун бундан қилай орлар ман.
Севиб, шодлигимдан осмонга сиғмай,
Сенга зорлар бўлиб ёгган қорлар – ман.

Soqimta 160

Мен учиб қўнайин, сен қувна ял-ял,
Сен сира қилмагин шодликни канда.
Кечир кўзёшингга ўхшаб қўйсам сал,
Кипригингга аста қўнаётганда.

Шодлигингга қисқа умримни бериб,
Оҳ-фигон қилмасдан, нолимасдан, жим,
Аста ер қаърига кетаман эриб
Сенга атаб гуллар юбориш учун...

ВЕТЕРАН

Раҳим Бекниёзга

Зирқиратар эски дардлар хуружи,
Юракларга яқин суринар ўқлар.
Бизни Буюк Ватан уруши — *ном*
Унутиб қўймас, йўқ, ҳар куни йўқлар.

Йўқлар гоҳ тантана, гоҳ қатъий ҳакам,
Гоҳ яратиш, гоҳи завоқлар бўлиб.
Умрида ҳеч қачон уруш кўрмаган
Фарзандлар бергувчи савоқлар бўлиб.

Ўчира олдик-ку мажруҳ бадандан
Тифланиб битилган жароҳатларни.
Лекин мотамзада она Ватандан
Чизиб ташлаб бўлмас қора хатларни.

Муқаддас орзу ва қайтмас раъйимиз —
Шинелга дўнмаскан бу коржомалар.
Чақирув қоғозин эслаб титраймиз,
Учрашувга келса таклифномалар.

Сўнди қуроқларнинг муҳлик садоси,
Ўқ эмас, қарсақлар қарсиллар фақат.
Кексалик келаркан оҳишта босиб,
Йўлни тўсар сизнинг меҳр, оқибат.

Қутлуғдир тинчликда кечган ҳар нафас,
Энди хотирада кирамиз жангга.
Суяниб яшаймиз ҳассага эмас,
Ўзимиз қутқариб қолган Ватанга.

Чайир қанотингиз шамширдек кескир,
 Ҳадемай етасиз иссиқ элларга.
 Лекин бўлаверманг бу қадар сезгир,
 Менсимасдан қаранг совуқ елларга.

Сиз ҳақ. Бунга ҳеч ким шубҳа қилмаган.
 Бугун мен илк дафъа шубҳа қиламан.
Турналарим. Тўхтанг. Мен сиз билмаган *200 2/18*
 Қутлуғ бир ҳикматни биламан.

Ахир мен сиз келгач барқ уриб неча,
 Сиз кетгач неча бор сўлиб кўрганман.
 Сизни танимадим бугун ё кеча,
 Мен сизнинг юракда бўлиб кўрганман.

Alifon
 Турналарим, кетиб қолмасангиз, бас,
 Шундай бир мўъжиза беражақдир юз –
 Бошланишга қишнинг юзи чидамас,
Тамом бўлай деса, уялади куз...

ЭВРИЛИШ

Қаҳратонда сени кўмдим қиш бўлиб,
 оппоқ хаёлимни устингга ўртдинг.
 Баҳор бўлдим – яшил орзуга тўлиқ,
 уйғондинг ва сўнгра... оҳиста бўртдинг.

Ёз бўлиб яшнатдим. Ҳар бир жилвангдан
 ўт бўлиб ёндилар не-не муз диллар.
 ...Хомуш қайтмоқдаман бугун мен жангдан –
 куз бўлиб ўзгалар уздилар.

ЖАЛОЛИДДИН

Наҳот, энди боғлар сўлади,
Ариқларда, наҳот, оқар қон.
Шаҳидларга майдон тўладир,
Қўзғунларга тўладир осмон.

Унутмайман ёт тупроғида
Хоразмнинг кўзёш, хунларин. *7n*
Мен соғиндим, қаттиқ соғиндим *↑*
Жайхунимнинг ўз тошқинларин.

Қилич серпаб, довулдек елиб,
Кўп жонларни адо қилдим мен.
Салтанатда дунёга келиб,
Балки, мудҳиш хато қилдим мен.

Ҳаёт – жумбоқ. Йўқдир ечим.
Бу хатони ўлим тўғирлар.
Ишонаман, эртами-кечми,
Даф бўлади юртдан мўғуллар.

Мардлик ҳамда номардлик чекин
Илғамадим, тўкиб шунча қон.
Тавба деган ҳасса бор... лекин
Таянмайман унга ҳеч қачон.

Жанг тўхтади. Олар барча тин.
Лаб теккизди отим майсага.
Мен ҳоридим. Сал-пал чарчадим.
Суянаман бирпас найзага.

СЕН, ЖОНИМ, МАНА ШУ
БОГЛАРНИКИСАН

Туркум

1

Мафтун бўлиб, бўлиб ташнадил,
Диёрингда кезган чоғларим,
Ажиб сеҳр билан яшнади
Боғот далалари, боглари. — *Ja*

Ўзи келган эдим бир малҳам истаб,
Қилганидан соғинч кўксимни чоклар.
Чаноқлар чарақлаб оҳиста,
Тим-тим кўзёш тўка бошлади токлар.

Юрагим шундан бахт улгиси,
Шундан кўзларимда фусунлар.
Пахталар – чаноқлар кулгиси,
Токнинг кўзёшлари узумлар.

Улар озод бежиз дард, ғашдан,
Улар бекор йиғлаб кулмайди.
Улар йиғлаб кулиб ишладан
Бошқа ҳеч нарсани билмайди.

Биз шодмиз, ғамгинмиз деймиз-у,
Беҳуда куламиз, куямиз.
реферат Токзорлар кўзёшин-еймиз-у,
Чаноқлар кулгисин киямиз.

2

Боғот боғларининг ўрнида бўлсам, *Ja*
Сермева хаёллар суриб турган жим,
Сен билан Урганчга келардим, *Ja*
Боғларга чўмарди Урганчим.

Ё кўнглинг бошқа бир манзилни қўмсаб,
Бағримни тарк этган заҳотинг,
Йиглаб эргашардим изингдан
Хувиллаб қолса ҳам Боготинг. — *Ж*

Сафар чоғи ерда қолдирмас эдим
Илтижо, ҳасратлар, оҳларни.
Етаклаб қайтардим Боготга
Сенга мафтун бўлган боғларни.

Келар эди улар гурас ва гурас
Воҳалар, водийлар, тоғлардан.
Богот пахтазордан эмас, йўқ,
Иборат бўларди боғлардан.

oalkoz Лекин... ўзбилармон ҳаёт бу,
Ишлар иш, сўзлар сўз ўрнида.
Мен Богот боғлари эмасман,
Қўзғалмас боғлар ўз ўрнидан.

3

oalkoz Мен ҳавас қиламан – каттаю кичик,
Мен ҳавас қиламан – ёш-қари
Дийдорингга ҳар кун мушарраф бунда
Ва бахтлидир ҳаддан ташқари.

Сен нафақат менинг юрагимдаги
Умрбод қолгувчи доғларникисан.
Сен, жоним, мана шу элнинг умиди,
Сен, жоним, мана шу боғларникисан.

Гарчи саховатда етти иқлимга
Кетган бу боғларнинг овозалари,
Сени излаб келсам ёпилиб қолди
Уларнинг шафқатсиз дарвозалари.

Мен на-да ёлвордим уларга,
Мен на-да уларга бош урдим.
Фақатгина сенсиз ўзимни
Мен ўз юрагимга яширдим.

Allozisa

Фақатгина – кетдим айрилиқзада,
Сўлдирмай умидим боғини,
Яшаш учун сени менга бермаган
Богот боғларини соғиниб.

4

Қорақум – оғир ўй. Унга ботганман, — 72
Ифтихор этганман фарзанд атаниб.
Қаър-қаърига ўқдек иддиз отганман,
Буюк бу ташналик – менинг ватаним.

Ўқрайган турқимдан оҳудек ҳурқар
Боғ-бўстонга чўмган сўлим бу юртинг.
Юпун юрагимни меҳрга буркаб,
Ўзинг хаёлимга ташриф буюрдинг.

Мени йўқлаб келдинг не журъат билан
Борлигим аёвсиз ҳувиллаган пайт.
Бу қадар тап тортмас бўларми гул ҳам,
Бу ер сахро. Келган йўлингга тез қайт.

Хатарнок хўмраяр саноқсиз бархан,
Қумтўзонлар сўраб турмайди изн.
Берадилар сенинг кўркингга барҳам,
Кўмиб ташлайдилар сени, азизим.

Сенга ярашади шабада ва сарв,
Менга эса – фақат ёвчан ва довул.
Ахир сен ниҳоят нафис бир гулсан,
Мен бўлсам бор-йўғи саксовул.

оқ тон ←

→ фанат

Ям-яшил боғларинг – саррин салтанат,
 Меҳрим – ловуллаган маъводир.
 Сен лаҳза ҳам тинмай гулламогинг шарт
 Жазираман олмай хавотир.

Самумдек хавф солиб бу шаън ҳаётга
 Гарчи бу ерларда елмайман,
 Гарчи ҳар лаҳзада минг яшнаётган
 Чаман хаёлингга келмайман.

Ошиққа дийдордан ўзга не тамаъ,
 Дийдорингда, ахир, менинг бор ҳақим.
 Мен сени ашаддӣ умид этаман,
 Боғ орзу қилгандек Қорақум. – *Жн*

Севгим гуноҳ бўлса, айрилиқ – жазо.
 Гирифторман бу жазонинг.
 Етмаса бас ундан сенга ҳам азоб,
 Хазонимдир сенинг хазонинг.

Сен ногаҳон сўлсанг, боғлар ҳоли танг,
 Қовжирайди толе қароргоҳлари.
 Бахтимга бор бўлсин мангу волиданг –
 Боғотнинг барқ урган боғлари.

6

Боғларда хазонлар сипоҳи
 Азалдан музаффар бир лашкар...
 Бугун менга қарши андуҳлар
 Бирлашган... бирлашган... бирлашган...

Бирон-бир меҳрибон кўринмас
Навоий куйлаган саф аро. – *Кл*
 Япроқлар тўкилар тинимсиз –
 Заъфарон... заъфарон... заъфарон... *бдо йбн*

роғиф
аллоҳим

рӯсоҳом

Аста-секин қош ҳам қорайди,
Ҳамроҳдирман ёлғиз менга ман.
Бир куйни куйлайман тишимсиз –
Енгаман... енгаман... енгаман...

Соқинликдан қаттиқ димиққан
Борлиғим шаҳд тилар, гулу тилар.
Ёғиб ёғмас, тарқаб тарқамас
Булутлар... булутлар... булутлар...

Ҳали юлдузлардек чарақлашим бор
Бордир булутлардек бўзларим.
Бўлгим келаётир осмоннинг
Кўзлари... кўзлари... кўзлари...

7

Ўкинч, андуҳлардан воз кечиб, ташлаб,
Борлиғим сен билан тўлмоқни хоҳлар.
Йўлимга хазондан пойандоз тўшаб,
Хайрлашиб қолар мен билан боғлар.

Боғлар меҳрибондир, боғлар раҳмдил,
Боғлар юрагимни тергашмас.
Боғлар билар. Боғлар нозикфаҳмдир.
Боғлар менга сира эргашмас.

Ёлғиз йўл оламан хаёлларингга,
Озорлайди ҳатто гуллар таъқиби.
Хаёлларинг қучоқ очарлар менга,
Хаёлларинг боғлар рақиби.

Хаёлларинг – хазон, хаёлларинг – куз
Бу ерда ҳам совуқ бошланган.
Орзуларинг япроқ тўкканлар маънос,
Умидларинг кўмиб ташланган.

Йўқ... энди қилмайман яқо чок зорлар,
Бардош бераман бу фироққа.

Фақат баҳоргача токзорлар
Кўмилиб ётади тупроққа.

8

Бунча ҳасадгўйсан, қаҳратон?
Изғиринлар, бунча бахилсиз?
Қанча увилламанг, барибир,
Умрлик боғларим дахлсиз.

Уларни урмади қаҳрингиз,
Хазонлар ҳижрондан бошланди.
Менга муштоқдирлар боғларим,
Боғларим бўлмади ташландиқ.

Йўлга чиқмоқдаман мен бугун,
Бораман боғларим бағрига.
Боғлар юрагимдек интизор,
Боғлар юрагимдек оғриган.

Улар ташрифимдан энтикиб,
Бағримга ўзларин ташларлар.
Қучоғимда яшил таъналарини
Мастона шивирлай бошларлар:

«Кеча келсайдингиз... бу ерлар
Оп-оппоқ, оп-оппоқ қор эди.
Кўрардингиз, қандай изғирин,
Шафқатсиз қаҳратон бор эди...»

Талғот

ЙЎЛОВЧИ ҚИЗ

Ўтасан сумкангни кифтингга илиб,
Кенг кўча. Одамлар. Салом ва алик.
Тўхтаб қолмас ҳеч ким ҳайрон тикилиб,
Лоқайд бўладими эл ҳам шунчалик.

Духобага дўнмас сен юрган йўллар,
Дарахтлар қолади изингдан кетмай.
Гулдек қизарсанг ҳам совқотиб, гуллар
Кўмилиб ётади уялмай-нетмай.

Сўнг бекат. Чиқасан автобусга жим.
Пассажирлар лоқайд. Зотан, сан
Улар учун ҳамроҳ ёки йўловчи,
Хуллас, одатдаги одамсан.

Шунда бирдан чиқиб кетади жаҳлим,
Ногаҳон келаман ларзага.
Сен деб айланаман шу заҳот, бахтлим,
Ҳамма одамга ва ҳамма нарсага.

Халойиқ бўламан – ошуфта, сармаст,
Гул бўлиб, шафақранг ўйга толаман.
Дарахтман. Ёнимдан ўтиб қолсанг, бас,
Эргашиб, изингдан мен йўл оламан.

Тутқич бермай кетиб қоласан бироқ
Хиромон-хиромон, сокин, оҳиста...
Мендан бахтиёрроқ ва муносиброқ,
Ўзингдек мукамал бир ҳамроҳ истаб.

Майли. Ҳар қадаминг мен учун фахр,
Сира элаштириб¹ билмайман сани.
Тушунаман, севиш оғир... кўп оғир
Ҳамма одамни ва ҳамма нарсани.

¹ Элаштирмоқ (шевада) – ёзғирмоқ, айб изламоқ деган мазмунини беради.
«Элаштирманг» – «Кечиринг» дегани (Мушлицф).

ТУЛПОР ДЕЙДИКИ

Йўллар бўлсин, майли, чигал, тор,
Говлар қўйинг, майли, сиз йўлга.
Тизгинимни зинҳор ва зинҳор
Бера кўрманг журъатсиз қўлга.

Депсиниб шўх ва кишнаб янгроқ,
Гижингласам, у дил ҳовучлар.
Чавандозман деб ўйлар, бироқ
Жиловимни зир титраб ушлаб.

На қиз қувиб ўпич олар у,
На улоққа ўзини чоғлар.
Эгаримга боғлар-да парқу,
Пилдиратиб йўрттирмоқ хоҳлар.

Менинг эса елгим бор тўйиб,
Шу бахт насиб бўлмаса бу чоқ.
Раҳм-шафқатни бир четга қўйиб,
Майли, тортинг бўғзимга пичоқ.

Майли, чиқсин ҳаётим йўққа,
Учолмасам, ҳилпиратиб ёл.
Сингим келаётир уфққа,
Токи қувиб етмасин хаёл.

Имиллашдан ор қиламан, ор,
Умид билан чиқяпман йўлга.
Тизгинимни зинҳор ва зинҳор
Бера кўрманг журъатсиз қўлга.

ТОШЛАР ҲАҚИДА ШЕЪР

Мен ҳам золим, тўнг кимсаларнинг
 Багрин тошга этардим қиёс.
 Тавоф этгач Мамай қўргонин — 7п
 Бу қиёсдан кечгим келди воз.

Бунда тошлар жанг тафсилотин
 Васф этиш-чун кираркан тилга,
 Ажаб эмас тош қалбларни ҳам
 Айласалар тилка ва тилка.

Бунда тошлар фидойи – жангчи,
 Ҳамлага шай арслон мисоли.
 Бунда тошлар – муҳаббат рамзи,
 Тошлар бунда нафрат тимсоли.

Фарзанд доғи – сабаб, тош қотган
 Она бунда унсиз чекар оҳ.
 Бунда буюк зафардан сўйлар
 Инсон забон бахш этган бир тоғ.

Бордир бахти, фожиа ва дарди
 Шаксиз бунда ҳар битта тошнинг.
 Ҳай-ҳаёли, ёниқ қалби бор
 Ҳар бир тошда ҳайкалтарошнинг.

Шу боис бу тошлар қошидан
 Таъзим қилиб ўтгай асрлар.
 Золимларни тошбағир деманг,
 Токи тошлар оғринмасинлар.

Навоий театрининг олдида бир йигитчи
«Адабиётчилар уйига қандай борса бўлади?»
деб сўради.

«Бўлса ҳамки асл раҳнамолар мўл,
Қилгандек юлғундан най тамаъ,
Келиб-келиб мендан сўрадингми, йўл,
Энди чидаб эшит. Айтаман.

Устозлар – руҳингда,
Бораркансан якка,
Бу йўлда бўлмоқ шарт ҳар қадамда пок.
Йўқса, заҳматларинг чиқар чиппакка,
Бу йўл шундай қалтис, хатарнок.

Довюрракми ёки шаҳди камроқсан,
Сен бу йўлда ўзинг ўзингга соқчи.
Бу йўлда ўзинг ўзингга ҳамроҳсан,
Бу йўлда ўзингга ўзинг қароқчи.

Бу йўлда умид бор, шиддат, гулу бор.
Руҳ – дилингда яра. Ярангга эм – руҳ.
Сен ўзинг бу йўлда ўзингга тулпор,
Сен ўзинг бу йўлда ўзингга Семург. - Зокир

Асл туйғуларинг қилмаса ғамза,
Устозлар ночордир, рағбатлар нимжон.
Ёрдам беролмас на асосчи Ҳамза,
На Ғафур Ғулом, на Ҳамид Олимжон. - Ғани

Бўлсалар омонат, майда, бесубуг,
Кўчида тошлардир чўққилардан даф.
Бўлмаса виждонинг асли ўзи бут,
Йўқ қуруқ насихат, ваъзлардан ҳеч наф

АнТ66 Сен балки шодликсан, балки ноласан,
Башорат ортиқча... шояд, бир куни.
Насиб қилса, ўзинг англаб оларсан
Бу уй юрагингда турганлигини».

ДУНЁНИНГ ИШЛАРИ

Анор гуллаганди чўғдек қип-қизил, *фтоким*
Бахш этиб дилларга сўнмас бир фараҳ...
Афтидан, шу гул деб аллақайдадир
Бир булбул тинимсиз қиларди чаҳ-чаҳ. *- зооким*

Чирқилларди чўчиб, келолмай яқин,
Кўҳна ишқ достонин қайта тўқирди.
Аммо... қўрқмай-нетмай бир сурбет чумчуқ *- Зооким*
У гулни бемалол чўқирди.

ШОХСУПАДАГИ ЛОЧИН

Дўстим Жуманазар Урганч аэропорти бўсағасида
кўрғазмага қўйилган самолётга бағишлаб бир
шеър ёзинг, деди...

Аллоҳи
Шухратдан маст бўлиб тўхтаган довул
Харсангбанд қилинмай шу ерда –
Экилган бўлсайди фақатина гул,
Зирқираб турмасдим, эҳтимол, шеърда.

Энди кўкда қилмас бу лочин сайр,
Энди ўз-ўзини кўзкўзлар фақат.
Унинг учун осмон – шу бир парча ер,
Шу баланд шоҳсупа эса – нафақа.

Музтар турибди у, турибди толиб,
Нолон юлқинмайди, чекмайди нидо.
Учмайди-кетмайди кўтариб олиб
Шоҳсупани лаҳм ўлжа ўрнида.

Ивога
Воз кечиб ғазабнок бўрон баҳсидан
Кишанланиб қолган турғун омадга.
Сафдошлар учса ҳам нақ тепасидан
Унинг қулоқлари келмас қоматга.

Майдоннинг гавжум ва сўлим экани
Уни боғлаб қўйган. Буни билмайди.
Парвоздан бошқаси ўлим экани
Ҳатто хаёлига келмайди.

Агарчи шарафли кечмиши мавзу,
Мангу жаранглаган минглаб навога,
Ичида инсон йўқ, англай олмас у
Ғурур душманлигин кибру ҳавога.

абад
Лочин ўтмишга ўч бўлмаслиги шарт,
Лочиннинг бўлиши зарур бугуни.
У эса осмонни унутиб яшар
Кечаги обрўга карахт юкуниб.

Энди хаёлларга солмас қалдироқ,
Уни сармаст қилмас энди мовий ранг,
Ҳавас қилмай бўлмас лочинга, бироқ
Лочин бўлсанг – бундай лочин бўлмасанг.

Шундай лочин бўлсанг, қилганда ҳамла
Изингдан осмонни бошласанг олға.
Шоҳсупани эмас, толганинг дамлар
Кимсасиз қояни қилсанг қўналға.

Алти
Шундай лочин бўлсанг – қузғунларга кенг
Осмонни абадий қилиб қўйсанг тор.
Тутсанг ўзни булбул, қумри билан тенг,
Бир қанотинг – номус, бир қанотинг – ор...

Илтифот кутмасанг бирон-бир жондан,
Қудрат вужудингни ногоҳ тарк этса,
Қанотингни шартта йиғиб, осмондан
Юракларга қараб шўнғисанг-кетсанг.

ЭРТАК

Бир уй бор.
Бу уйда,
қачон қараманг,
совуқ ҳашам ҳоким,
ва қаттиқ тартиб.
Бу уй жуда тоза.
Кирадилар унга
фақат юракларга оёқни артиб...

ЎЛЧОВАЛАР

Хиром этар товус чаманда
 Гамдан фориг ва холи дарддан.
 Зўрман деб ўйламас, чамамда, *адолим /*
 У ўзини, дейлик, каптардан.

Нола қилиб титрайди дутор
 Гоҳ сурурдан, гоҳ изтиробдан.
 У хушовоз санамас, зинҳор,
 Ўзини, айтайлик, рубобдан.

Кўз қувнатиб, барқ уриб ўсиб,
 Бўйи кўкка бориб етса-да,
Толдан баланд санамас ўзин, *хитрим*
Дейлик, гужум, ё, дейлик, сада.

иво
 Муқаддас бир бегаразлик жо
 Табиатнинг ҳар бир ишига.
 Буюклиги кирмайди асло
Етти ухлаб унинг тушига.

Наҳот, найлар найни бўгса ва
 Наҳот, гуллар сўлдирса гулни.
 Йўқ... йўқ... ҳали бирон бир саъва
 Чўқиб ўлдирмади булбулни.

Бизлар бўлсак бўй-энимизни
 Ўлчаб кетмоқдамиз йўлларда.
 Салмоқлаш-чун ўз «мен»имизни
 Тарозу шай доим қўлларда.

ЖАСОРАТНИНГ ИЗИ

Шоир дўстларимга

Жамолиш нурига мангулик тўлар,
Шу қадар нурафшон у фахр.
Лекин... чўнтақдамас, юракда бўлар,
Шунинг учун уни кўрсатмоқ огир.

7/18

Орзу қилар зотлар, кимсалар, каслар,
Мафтун ким доврўғи, кимдир – фахрига.
Бироқ кўп ҳам қучоқ очавермаслар,
Ташланавермаслар унинг бағрига.

Азозил шаклида турган фаришта –
Навоси нафисмас, сўзи эмас бол.
Багри юмшоқ эмас, йўқ, багри дағал,
Осмони мовиймас, осмони қаттол.

Валомали
Мажнун

Қай бирини танлайсиз, айтинг-чи, ўзи,
Шунча хислатидан, айтинг, қайсини?
«Лайли юзин кўрсин Мажнуннинг кўзи,
Фақатгина мажнун кўзлари Қайсининг».

2 нол:

Уни сўйлагувчи – Машрабдек юрак,
Куйлагувчи – Ахмад Зоирдек марддир.
Уни қучмоқ учун Матросов керак,
Унга учмоқ учун Гастелло шартдир.

Укк

Мукамал бир ошиқ, тугал бир жасур
Умид-орзусидир кўп замонларнинг.
Истайманки, бўлинг Қайсларнинг Қайси,
Қаҳрамони бўлинг қаҳрамонларнинг.

Мажнун

Унга учмоқ, уни қучмоқ, кўрсатмоқ,
Уни жо қилмоқни мард сўзингизга.
Ҳам... куйлаб ўлмаслик бахтин тилайман
Сизнинг ёлғизгина бир ўзингизга.

Ана, оқ тут қоқаётирлар, – *фалон*
Оппоқ тутга тўла ҳамма ёқ.
Одамлар тут емоқда тўйиб,
Дарахт тўйиб емоқда... таёқ.

САРУПО

«Олинг. Маҳалламиз аҳлидан. Холис...»
Тушунмади. Лекин чопонни кийди.
«Одоблироқ бўлинг энди. Илтимос».
Тилини тийди.

Чопонмисан чопон. Асл беқасам.
Қуёшда товланиб таратар нурлар.
«Муборак бўлсин, ҳо, муборак бўлсин».
Духобадан жияк. Ипақдан қурлар...

160
Тўйларда галва йўқ. Зиёфатлар тинч.
Оқсоқол хотиржам. Ҳеч ғам емайди.
Ёмонга ёмонсан демайди ҳеч ким,
Аблаҳга аблаҳсан демайди.

Ҳамма оғиз-бурун ўпишган. Ялло.
Фалонга «фалон» йўқ, пистонга «пистон»
Апоқ-чапоқ ҳатто ит билан мушук,
Хуллас калом, олам гулистон.

«Наҳотки, сарупо қилгандим тамаъ»
У бирдан жирканди. Дили ғашланди.
– Ол-е чопонингни!...
улоқтирди у.
Яна бошланди.

САФАР ТАССУРОТИ

Нечогаик шод эдим,
 термиларман деб
 чорлоқлар ўлкасин шукуҳ-шонига. — 200
 Кўллар кўмилибди...
 Келибман бугун
 мовий қўшиқларнинг қабристонига.
 Энди хотирада варанглайди ўқ,
 тасаввурда қулар ойдинга¹ ғозлар.
 Оққушлар
 кўзларим ўнгидамас,
 йўқ,
 хаёлимда қилар кўкка парвозлар.
 Бу қурбонлар учун
 тошбағир замон
 қайтмас кўрки билан товон тўлагай...
 Кимнингдир кўзидан ёш оқар ҳамон,
 кимнингдир оғзидан эса – сўлакай.

ОҒРИҚ

Дейлик,
 қўли кесиб ташланган одам
 йўқ қўл зирқирашин ҳис қилар эмиш.
 Севгилим,
 мен сени соғиндим қаттиқ.
 Азоб чекмакдаман.
 Оғрияпсанми?

¹ Ойдин (шева) – кўлларнинг ўртасидаги ўсимликсиз, очиқ сув майдони
(Муаллиф изоҳи.)

РАШК

Ҳазил

Мен севган қизларнинг тўйлари бўлса,
Юрагим қуш бўлиб кўкка чоғланур.
Лекин оғир бир тош келиб қайдандир
Унинг оёғига дарров боғланур.

Мен севган қизларнинг тўйлари бўлса
Бу ҳол қанча эриш туюлса ҳамки,
Юрагимнинг ярми бўлади хурсанд,
Юрагимнинг ярми бўлади гамгин.

Балки бу тўйларни олқишлаш зарур,
Балки бу тўйларни лозим қоралаш.
Мен севган қизларнинг тўйида, хуллас,
Қорлар ёғиб турсин ёмғир аралаш....

САЙРИБОҒ

Музлабди шошқалоқ анҳорлар,
Дарахтлар зимдан қалтирар.
Гарчи ҳайкалларни қоплаган қорлар
Пўстиндек таассурот қолдирар.

Сен олис-олисда. Ёзмайсан ҳамон.
Сен – янграб тинган бир кўшиқдек.
Жим кезиб юрибман мен. Ҳализамон
ёри келадиган ошиқдек...

ТАЪБИРСИЗ ТУШ

«Тушда оқ от кўрсанг агар – бахт, –
Бувим тушни шуңдай йўярди.
– Балиқ кўрсанг уқубат бўлар,
Худо сақласин», – деб қўярди.

Ғалати туш кўрдим тунов кун
Мизғирканман пешинда ҳориб:
Каттакон бир лаққа балиқни
Борардим оқ отга ўнгариб...

ТЎРТЛИКЛАР

Қаламнинг ичида қора тош эмас,
Ёзилажак қўшиқ ётибди ухлаб.
Шу қадар қаттиқки унинг уйқуси,
Уйғотса бўлади фақатгина тиглаб.

* * *

Шоир қалам олса – синиб олтин қафас,
Сўз кўкда чарх уриб яйраётгани.
Шоир қалам олса – булбул шохга эмас,
Шох булбулга кўниб сайраётгани.

ВИСОЛ ҚЎШИҒИ

Ёнма-ёнлик – олис,
Ёнма-ёнлик – оз.
Бизлар бир-бировда яшашимиз шарт.
Фақат шу.
Бошқаси – жудолик, холос.
Бошқаси даволаб бўлмайдиган дард.
Илтижо эмас,
Йўқ,
Афсун қиламан:
Сен менда,
Мен сенда бўламиз.
Бошқаси бедаво дард. Мен биламан.
Бу дардни бир чексак,
Ўламиз.

ҲИКМАТ

Йиғласа ёш тўкмай йиғлайди қушлар,
Қушлар бир ҳикматни сезади.
Беҳуда тўкилган кўзёшлар
Даставвал қанотни эзади.

ҲАЙКАЛ

Нега шарафлайсиз?

Мақтовларсиз ҳам

бу ҳайкал муқаддас,

абადий бир ганж.

Шундай муқаддаски,

ҳамду санолар

унинг ҳузурида

қўланса,

8/11/8

жирканч.

Шоҳсупаси унинг –

муқаддас сукут.

Сиз унга ошкор дўст,

пинҳона ёвсиз.

Ҳар айтган сўзингиз унинг пойидан

бир гиштни кўчирар

аёвсиз.

* * *

Умрим бор экан, ҳамнафасинг мен,

Роз сўйлар эсанг, инжа сасинг мен.

Ишқ бошқа, ҳавас бошқа эмас, йўқ,

Ҳам ишқинг ўзим, ҳам ҳавасинг мен.

Парвоз қилавер қуш каби озода,

Кўксимда экансан, қафасинг мен.

Мен ҳақда мудом эзгу умид эт,

Барча тасаввур, фаразинг мен.

Кўп ёқди яноғинг Матназарни,

Аждодлари оташпарастинг мен.

ХАБАРИНГ ЙЎҚ

Зоримни сезиб, титради дугор, хабаринг йўқ,
Ғафлатда сену, мен бунда бедор, хабаринг йўқ.

Оламни босар зулмат агар лаҳза юмилса
Ул кўзларинг, эй кўзлари хуммор, хабаринг йўқ.

Ишқ бўлмаса кошонаи бахт кунпаякундир,
Ишқ туйғусидир энг буюк меъмор, хабаринг йўқ.

Ҳам менинг, ҳам қолди куни ишққа заминнинг,
Иккимиз ҳам йўқса у бемор, хабаринг йўқ.

Қалбингдаги ишқ қатрасини офтоб олгач,
Атрофида ер айланади зор, хабаринг йўқ.

Бахтингни кутиб вақт ўтишин тезда тиларсан,
Умрингни ўғирлайди у айёр, хабаринг йўқ.

Дебсанки, хабарсиз Матназар жабрима маҳкум,
Бундан хабарим аллақачон бор, хабаринг йўқ.

ҒАЗАЛ

Бугун лоқайдгина ёшимдан ўтди,
Бу бепарволиги жонимдан ўтди.

Пушаймон этдими, қайрилди бир бор,
Мисоли бир қошиқ қонимдан ўтди.

Қоронғу бу кўнгилга тушди кўзлар,
Чақин чақнаб, зимистонимдан ўтди.

Узилдилар нурафшон кўп умидлар,
Сўниб юлдузлар осмонимдан ўтди.

Агар ғамгин кўринсам, айб эмасдир,
Бу айб сарви хиромонимдан ўтди.

Ажабланманг қаламнинг ноласига,
У тигданмас, у ҳижронимдан ўтди.

Эл ишқимдан хабарсиз, Матназарман,
Ғариб достони достонимдан ўтди.

«ОЙДИНЛИК» КИТОБИДАН

ҚУТЛОВ

*Алфимовдан
аитон*

Унар тошни тарс ёриб майса,
Ожиз бир қудратдан дараклар.
Таҳдид солиб мижгов аламга,
Чарх уради кўкда варраклар.

се

Тилга кириб кетар чаҳ-чаҳлаб,
Қушларнинг энг зўр, сайроқлари.
Ранглар гужгон ўйнар... пойингда
Ҳамма давлатларнинг байроқлари.

Сир далолат

На-да қилич тақдинг, воажаб,
Ва таажжуб, на-да, от эгарладинг.
Кентлар, улуслар, ўлкаларни
Жангсиз, жадалсиз эгалладинг.

Ҳайратланмай бўлурми сира
Кўриб туриб муҳаббат васлин.
Асирдирлар кўзлар кўзларга,
Юракларга юраклар таслим.

Замин, замон тантана билан
Енгилмоқда, демасдан бир сўз...
Навбатдаги ғалабанг қутлуғ,
Жаҳонгир Наврўз!

* * *

Алла айт,
аллангдан тоғлар юксалсин.
Алла айт,
алланг ёв кўксин тигласин.
Алла айт,
аллангдан улғайсин борлиқ.
Кўксингдаги боланг эса –
ухласин.
Тингласин коинот,
тингласин олам,
алланг – фарёдингни
алланг-нолангни.
Ўз аллангдан ўзинг ухлаб қолма фақат,
босиб ўлдирасан
болангни.

МАЪСУМА

Ҳали сал вақти бор... ҳали сал эрта...
Сен мағрур ўтавер, сен қиё боқма.
Ҳали тушма. Ҳали ҳеч гап йўқ ерда,
Сен қанот қоқ, сен чарақла, сен – чақна.

Тушар гоҳ жазава, гоҳи ларзага
Ошкор мухлисинг кўп, кўп ошкор қулинг.
Ҳозир жамолингдан бошқа нарсага
Маъқулдир етмасдан тургани ақлинг.

Ҳозир сен – қалдирғоч, ҳозир сен – қумри, *- Ҳасан*
Рухсоринг қуёшдан нусхадир.
Бу ерда кўп узоқ машаққатнинг умри,
Гўзалликнинг умри қисқадир.

Ҳозир ҳеч қолишмай Қайсдан, Ғарибдан *- Ҳа*
Шаънингга очмоқда ҳамма даҳо лаб.
Бир-икки йил ўтсин, ўз таърифидан
Улар куладилар хахолаб.

Ҳозир сен шарафлан, ҳозир сен мақтал.
Сўнгра уқубатлар бошланар узун...
Икки йилдан кейин сен ҳақда куйлар
Фақат чақалоғинг, юлдузим.

* * *

160
Ўйин тамом бўлди. Энди уй-уйга,
Ғам чекканга солма ўзингни.
Элга келган тўй бу. Демак, сен элдан
Яшириб ҳам юрма кўзингни.

Матназар Абдулҳаким
Матназар
Ишқ деган мулкда ҳам гуноҳ йўқ асли,
Диллар, ахир, ундан нечун нолисин.
Қайдан олсин ҳар кун Фарҳод-Ширинни, *- Ҳа*
Лайли ва Мажнунни қаердан олсин?!

АГАВА ДАРАХТИ

Агава умрида фақат бир марта гуллайди, — 200
сўнгра у қуриб қолади...

Хуш кўришдик! Ниҳоят, келдим

Неча шодлик, неча ғам оша.

Агаванинг гули бу – завқдир,

Агаванинг гули – томоша.

Ачинмайман кетган фурсатга,

Ҳар бир лаҳза гарчи хазина.

Агаванинг гули бу – зебдир,

Агаванинг гули бу – зийнат.

Кечикмадим, не бахт, улгурдим,

Раво бўлди олий дақиқа.

Агаванинг гули бу – чин сўз,

Агаванинг гули – ҳақиқат.

Мени зарра қўрқитолмади

Йўл азоби солса ҳам таҳдид.

Агаванинг гули бу – орзу,

Агаванинг гули бу – умид.

Чақнанг, чарақланглар, кўзларим,

Қутлуг бўлсин ноёб салтанат.

Агаванинг гули бу – тўйдир,

Агаванинг гули – тантана.

Минг дардга ҳам гирифторлигин

Минг кўрсанг бас, қилиб бўлмас рад.

Агаванинг гули бу – қайғу,

Агаванинг гули бу – ҳасрат.

Юзим тушгач бу гулга бўлди,

Ҳар томирим бир олов дарё.

Агаванинг гули бу – доддир,
Агаванинг гули бу – фарёд.

Тоқат қилдим гулдаста тузмай
Андишадан қўйиб олдга ғов.
Агаванинг гули – имтиҳон.
Агаванинг гули бу – синов.

Илож қанча қисмат ҳукмини
Қийғос гуллар қилмоқда ижро.
Агаванинг гули бу – висол,
Агаванинг гули бу – ҳижрон.

Ҳорроғ

Керакмикан до-фарёд, асли,
Ҳаёт, ўлим чамбарчас, зотан.
Агаванинг гули бу – аза,
Агаванинг гули бу – мотам.

Бир севмак ва бир ўлмак бахти
Насиб этмас ҳар бир ошиққа.
Агаванинг йўриғи – бўлак,
Агаванинг йўриғи – бошқа.

Бу – Қайс гули, бу – Мажнун гули, - кп
Гар узатсам қоврилгай қўлим.
Агаванинг гули бу – бир бахт,
Бу – мангу бир ҳаётбахш ўлим.

асас

*Бу жойда аунан қоврилгай толи
тўлиқ ширин, уонда уок! тўлиқ
тўлиқнинг ма'нои арча рўй берг -
жада боб қоврилгай ма'но! хот-
тирор.*

БЕҲИ

Бир жуфт беҳи келтирган эдинг,
 Бир-биридан хушбўй, муаттар.
 Мен уларни қаттиқ соғиндим
 Ва саргайдим беҳидан баттар.

Мана, яна беҳилар пишди –
 Фироқ фасли, ҳижрон мавсуми.
 Меваларнинг энг бир ҳазини,
 Меваларнинг энг бир маъсуми.

Кезмакдаман беҳизорларни,
 Бир беҳи йўқ бошин эгмаган.
 Заъфарон бу мевалар сағир,
 Ҳеч бирига қўлинг тегмаган.

Сенсиз бутун дунё бежизим,
 Сенсиз бутун дунё беҳудам.
Ҳамуқубат, ҳамдардим билиб,
 Ҳол сўрайман ҳар бир беҳидан.

Хаёлимда бошқа мевалар
 Минг бор инкор, минг бор рад бўлди.
 Дунёда бор ҳикмат якуни
 Жуфт беҳидан иборат бўлди.

Келмасанг-да тонглаар отмоғи
 Ва кунларнинг ботмоғи мумкин.
 Лекин менга тинчлик бермайди,
 Келтирганинг жуфт беҳи тун-кун.

Айланди ул бири қуёшим,
 Айланди ул бири ойимга.
 Армон билан бошқа беҳилар
 Тўкилади бир-бир пойимга.

АРМУҒОН

Қайси эзгулигим бадалига бу,
Қандай хизматимнинг эвази,
Ниманинг ҳосили, ақлим етмас сира,
Қайси эккан богим меваси?

Не яхшилиқ қилган эдим дунёга,
Кўргазган эдим мен қандай каромат?
Қайси чўнтагига киритдим
Бу даража улкан даромад?

Қайси фалокатдан асраб қолдим уни,
Бунча улкан қилди бахт улушини –
Ёлғиз кетаётсам, армуғон этди
Нотаниш қизнинг бир кулишини!

* * *

Лабингдаги кулгудан келсам,
Дилимдаги оҳдан келасан.
Мен ҳамиша тоғдан келаман,
Сен ҳамиша боғдан келасан.

Бу гўёки бир нодонликдир,
Гўёки бу жўн бир жаҳолат.
Лекин мудом таскин беради
Юрагимга менинг бир ҳолат.

Бизга мансуб бу зиддиятнинг
Қовушмоқ бор охирларида...
Сен келган боғ мен келган тоғнинг
Жойлашган ёнбағирларида.

Мен сўнгсиз бир азоб, муҳташам бир дард,
 Қўргошиндек огир хаёлга ўгил.
 Уйлайман... қорачиққа поёнсиз нафрат,
 Киприкларга меҳр қалқади, мўгул.

Бобом Шайх Нажмиддин Кубро қўлида - ка
 Ёжимланиб қолган манфур тугларинг.
 Чириб-чириб ётар Урганч йўлида - ја
 Қатлимга қайралган қаттол тигларинг.

Мен қанда қилмайман тиг чиритмоқни,
 Сен урхолар солиб, елдек эсасан.
 Бўйнимга Чингизхон урган сиртмоқни - ка
Заҳриддин Бобур бўлиб кесасан. —

Хаёллар гоҳ қипчоқ, гоҳ ўғизимда,
 Дил – Тўмарис меши. Қонга тўлади. - ка
 Билмайман қўлдами ёки бўғзимда
Исфаҳонми ёхуд Дамашқ пўлати. - ја

Аср-асрларни сен талай-талай,
 Айқаш-уйқашлайсан зулмат-зиёни.
 Денгизга тегмайсан, раҳмат, ҳарқалай,
 Ташлаб кетадирсан икки дарёни.

Икки дарё мадҳи битилган шеърлар
 Белга ёр боғлаган қийиқларимда.
 ...Мен тушлар кўраман. Манглайим терлар.
 Мудҳиш бир истехзо мийиқларимда.

АРМУҒОН

Қайси эзгулигим бадалига бу,
Қандай хизматимнинг эвази,
Ниманинг ҳосили, ақлим етмас сира,
Қайси эккан боғим меваси?

Не яхшилик қилган эдим дунёга,
Кўргазган эдим мен қандай каромат?
Қайси чўнтагига киритдим
Бу даража улкан даромад?

Қайси фалокатдан асраб қолдим уни,
Бунча улкан қилди бахт улушини –
Ёлғиз кетаётсам, армуғон этди
Нотаниш қизнинг бир кулишини!

* * *

Лабингдаги кулгудан келсам,
Дилимдаги оҳдан келасан.
Мен ҳамиша тоғдан келаман,
Сен ҳамиша боғдан келасан.

Бу гўёки бир нодонликдир,
Гўёки бу жўн бир жаҳолат.
Лекин мудом таскин беради
Юрагимга менинг бир ҳолат.

Бизга мансуб бу зиддиятнинг
Қовушмоқ бор охирларида...
Сен келган боғ мен келган тоғнинг
Жойлашган ёнбағирларида.

Мен сўнгсиз бир азоб, муҳташам бир дард,
 Қўргошиндек огир хаёлга ўгил.
 Уйлайман... қорачиққа поёнсиз нафрат,
 Киприқларга меҳр қалқади, мўгул.

Бобом Шайх Нажмиддин Кубро қўлида - ка
 Гижимланиб қолган манфур тугларинг.
 Чириб-чириб ётар Урганч йўлида - ја
 Қатлимга қайралган қаттол тигларинг.

Мен канда қилмайман тиг чиритмоқни,
 Сен урҳолар солиб, елдек эсасан.
 Бўйнимга Чингизхон урган сиртмоқни - ка
Захириддин Бобур бўлиб кесасан. —

Хаёллар гоҳ қипчоқ, гоҳ ўғизимда,
 Дил – Тўмарис меши. Қонга тўлади. - ка
 Билмайман қўлдами ёки бўғзимда
Исфаҳонми ёхуд Дамашқ пўлати. - ја

Аср-асрларни сен талай-талай,
 Айқаш-уйқашлайсан зулмат-зиёни.
 Денгизга тегмайсан, раҳмат, ҳарқалай,
 Ташлаб кетадирсан икки дарёни.

Икки дарё мадҳи битилган шеърлар
 Белга ёр боғлаган қийиқларимда.
 ...Мен тушлар кўраман. Манглайим терлар.
 Мудҳиш бир истехзо мийиқларимда.

На Мажнун бўлмоқлик даъвоси дилда,
На юракда Фарҳод бўлмоқлик баҳси. *ВН*
Юргандим, манглайда ажин, сочда – оқ,
ЖН Минг хил ғалва билан чалғиб, алаҳсиб.

Рлеонот У ҳам ўзи билан ўзи овора,
Юрганди куй куйлаб, эртак эртаклаб.
Бир-биров қошига бизни шафқатсиз
Нима учун келдинг етаклаб.

Нима гуноҳ қилди сенинг олдингда
Яноқлари бир жуфт қизил олма қиз...
Менинг-чи, менинг не айбим бор эди,
Ялмоғизсан, муҳаббат, ялмоғиз... *ВН*

* * *

Макрни касб қилиб олган ғаддорлар
Эзгу меҳрингизга солганди қутқу.
Шундан бери, мана, икки қалъада
Ёлғиз бир ўзингиз яшайсиз тутқун.

Ўнотон Вужудингиз яшар бир хонадонда
Аччиқ фаровонлик таъмини тотиб.
Биров учун – келин, биров учун – қўшни,
Биров учун эса – қумридек хотин.

Гўшангизда, афсус, гаразлар тўрда,
Пойгакда мум тишлаб ҳақ, инсоф жимдир.
Меҳр-муҳаббатдан, самимиятдан
Бошқа ҳамма нарса тўкин-сочиндир.

Сиз тараф отланар бўлсам, йўллар берк,
Ҳар қадамим учун шаънингиздир бож.

Мен тушлар кўраман – пойингизда тахт,
Мен тушлар кўраман – бошингизда тож.

Мен тушлар кўраман, қолмасин деб эл
Адолат аталган олий урфсиз,
Золимлар ичинда кирдикорларин
Махфий ва батафсил билиб юрибсиз.

Мен тушлар кўраман, ўқиркансиз ҳукм,
Ҳар сўзда адолат кўрсатар талъат.
Илҳақ уйғонаман – хаста юрагим
Сиз қамалиб қолган бошқа бир қалъа.

Шундай муҳташам бир ёлғизлик билан
Кунларим ўтмоқда шиква-ноласиз.
На у қалъангиздан бўласиз халос,
На бу қалъангиздан хабар оласиз.

Сиздан бошқа ким ҳам англасин мени,
Юрагимга йўлни бошқа ким билсин.
Бу мажнун қалъанинг ҳар қопқасида — 62 (8)
Муҳаббат аталган муқаддас тилсим.

Маликам! Етибми илтижоларим,
Воқифлар бўлибми бебаҳо сирдан,
Ўзингизни йўқлаб келинг... тилсимлар
Жаранглай бошлади ҳозирдан.

* * *

Севгилим! Ҳажрингда ўлмадим,
На-да алқа, на-да бер жазо.
Шундоқ ҳам ташрифинг – бир кўклам,
Шундоқ ҳам ташрифим – бир хазон.

Бугун мен кўп ҳориб келганман,
Юрагим ташнадир, ташнадир.
Ялиниб-ёлвориб келганман.
Кўзларинг чашмадир, чашмадир.

Мусаффо чашмингга, зилол чашмингга
Борлигим ютоқиб ҳовуч урар.
Бўғзимда қўшиқлар ёзар барг,
Бўғзимда сукунат қовжирар!

МЕВА

Қошлар – ажиб япроқ, кокиллар – сунбул,
Қорачиқлар чарос, яноқлар олма.
...Сендан нолимайман, менинг юрагим,
Менинг юрагим, сен мендан нолима.

Сенинг гуноҳингми, менингми айбим,
Бир-биридан ғамгин наво тузамиз.
Мева узар бўлди бу боғдан бошқа,
Биз энди... биз энди... умид узамиз.

Кун ҳам ботиб бўлди. Юлдузлар беҳол.
 Ўтинаман, берсин, ёр, хайримизни,
 Ёлғиз қолсин бир жуфт мажнунтол,
 Тугатайлик энди боғ сайримизни.

Чинорлар оҳиста хазон сочмоқда,
 Битмоқда заминга заъфарон хатлар.
 Сўзлар ўзларини олиб қочмоқда,
 Тилга кираётир бу сукунатлар.

Ўз ҳолига қолсин яқин ва йироқ,
 Ҳар лаҳза биз учун бебаҳо тортиқ.
 Кўзларингга навбат бермай минг чироқ,
 Кўп узоқ порлади... олсин-чи ҳордиқ.

Қулоқ тутмай кузнинг мангу сирига
 Тан олмай хазоннинг голиб бу фаслин.
 Икки асов юрак бири бирига
 Оҳиста-оҳиста бўлмоқда таслим.

Бахтимизни қуюқ оқшом тасдиқлар,
 Бу бахт кўп соддадир, бу бахт кўп чигал.
 Ҳижронда тош қотган совуқ ёстиқлар
 Билсанг эди, ҳозир қандай кўпчиган...

* * *

Қачон сен додимга етасан,
Бир учқун бахш этиб кўзингдан.
Бораман. Ўзингдан кетасан.
Ўзингни топмайман ўзингдан.

Мўъжизалар бари сенсиз – жўн,
Уволлар бўлади фарёд ҳам, оҳ ҳам.
Кел, биргина нафас ерга қўн,
Маъбудам, фариштам, илоҳам.

Назарга мени бир дам ил сен,
Бўлмай турсин олам бир нафас қафас.
Бир нафас осмонни ер қил сен,
Ерни осмон этгил бир нафас!

* * *

Йўлингга кўз тутиб туним тонг бўлди,
Йўлингга кўз тутиб бўлди кеч куним.
Пойингга чечаклардан гилам ёзолмадим,
Бўлмаса ҳам сендан бошқа ҳеч кимим.

Ўз вақтида келдинг, хижолат тортма,
Гуллаб яшнамади агарчи ҳеч ер.
Золим қиш ўз вақтида кетмади, холос,
Баҳорим, бу сурбет қорларни кечир.

* * *

Кабутардек учиб келдинг сен,
 Кийикчадек келдинг сен елиб. > 200
 Ва – термилдинг. Майин нигоҳинг
 Юрагимга санчилди келиб.

Янглишмасдан урдинг ўқингни,
 Ортиқча бир ҳунар, санъатсиз.
 Ва – мен энди чалажон, беҳол,
 Ва – мен энди мувозанатсиз.

Билмаганга солиб ўзингни
 Куляпсан лаъл... куляпсан ақиқ...
 Бизда, ахир, хабаринг йўқми,
 Арслон ови қилинган тақиқ. — 200

АЙРИЛИҚ

Юрагим вайрона – кўзда ёш – тахир:
 Қутлуғ тасвирингда холи қорачиқ.
 Авваллари ҳатто қил ўтмас эди,
 Энди ора очиқ... энди ора очиқ...

Яхши қол! Ўсмоқда айрилиқ тоғи,
 Дилингда дилимни яширдим.
 Мен кетдим ўзимдан. Сени ўзимга,
 Ўзимни худога топширдим.

Сен ёнимга тушдинг тонг пайти, эй ой,
Сен қошимга келдинг саҳарда, моҳим.
Мени деб ердасан... баланд маснадинг
Бундан-да баландроқ бўлсин, илоҳим.

Тилим калимага келмас. Титрайман.
Ёниб турган андуҳ азоби жонда.
Висол соатлари ўтади бир-бир,
Юрагим – қўлингда, бошим – осмонда.

Билмагандек, ҳолин сўрайверасан
Лабларимда кулгу, кўзда ёшимнинг.
Оғриқлари билан нима ишим бор
Осмон-осмонларда юрган бошимнинг.

Яхшиси, сўрагил, сарвиқоматим,
Яхшиси, сўрагил, нозик ниҳолим.
Шундоққина қўлингда, шундоқ кафтингда
Типирчилаб турган юракнинг ҳолин.

Мангу бир дийдорга эришмак, ахир,
Насиб бўлмагайдир на сен, на менга...
Қошимни бир кун тарк этганингдан сўнг
Ботиб-ботиб кетгай бошим заминга.

Хавфсинма. Биз ҳам бир ишқибозлармиз.
Шундайдир даврнинг яли ҳолати.
Билмаган ишқ дейди... билганлар эса
Мийиғида кулиб қўя қолади.

СЕВГИ

Ёмон масхарабоз бўлиб чиқди севги,
 У аввал куттирди сизни интизор.
 Ғазаллар тўқитди, шеърлар ёздирди.
 Қўшиқлар куйлатди жон нисор.

Шундай соғинтирди... нима десам экан,
 Гўёки – мен вужуд, гўёки – Сиз жон.
 Гўёки – мен зулмат, гўё Сиз – зиё,
 Гўёки – мен шароб, гўёки – Сиз жом.

Ва етаклаб борди мени қошингизга,
 Шивирланди қутлуг «меникисан» сўзи...
 ...Бекинмачоқ шундан кейин бошланди,
 Қайга гумдон бўлди, билмайман, ўзи...

ҚОР

Кажрафтордир чиндан ҳам дунё,
 Азал-абад телбадир қисмат.
 Салом, муштоқ бўлиб кутганим,
 Салом, эй қор, салом, эй исмат.

Поксану ҳам оёқостисан,
 Оппоққинам, юмшоғим, эркам.
 Нечун ердан осмонга учмай,
 Ёғмоқдасан осмондан ерга?..

ТИЛАК

Юсуфжон қизиқ хотирасига

«Тила тилагингни»

деди худойим,

«Бахтли бўлишинг-чун,

айт,

нима қилай?»

«Худойим,

минг шукур марҳаматингга,

амр эт,

инсон бўлиб

туғилай».

Раҳмдил худойим

келажагимга

ажиб бир саодат муҳрини

босди.

... Бўлажак онамга

бўлажак отам

шу кун

йиғлаб-йиғлаб

бир мактуб

ёзди.

* * *

Жимжит оқиб ётар ариқларда сув
Саодат бахш этиб ўтга, ўланга.
Нақадар гаройиб ёз фасли бу бог
Сирлар ўлкасидир ҳар бир кўланка.

Толе таъмасида толлар тўлғанар,
Қушлар қий-чувлашар бахт илинжида.
Барқ уриб ям-яшил ором олади,
Гужумлар бир-бирин пинжида.

Овлақ-овлақларда ошиқлар сархуш,
Бўсалар жимгина ҳайқирар.
Фаррош кампир ёлғиз... кузда хазонларни
Қандай супуришни қайғурар.

МАСЛАҲАТ

Вазифангни айтиб таништирдилар,
Яъни – манфаатли қисмингни.
Қистириб ўтдилар гап орасида
Туғилганда отанг қўйган исмингни.

Иложи борича ўлмаслик керак,
Бўлмаслик лозимдир бу элда нобуд.
...Айтиб йиғланади марҳум мартабанг
Кўтарилар мансаб юкланган тобут.

САВДО

Абдулла Қодирийни ўйлаб
Ватанни сотаман. Олинглар.
Қуёш – тилло танга, ой – чақа.
Лекин... булар камлик қилади,
Бўла билмас ҳатто чойчақа.

Ватанни сотаман. Олинглар.
Сотаман ҳайқириб. Сотаман жўшиб.
Баҳосини келишсак бўлгани,
Жонимни бераман ватанга қўшиб.

ВИДО

Рўздат Отаев хотирасига

Қўлларимнинг патлари йўқлар,
Суякларим – қўрғошин йилик.
Мени бунча ёмон чорлайсан,
Жоним осмон, бу не кўргулик?

Самараси узоқ куттирди
Умид билан эккан мевамнинг.
Кўчмоқдасан гумбазларига
Сендан улги олган Хивамнинг. - *Жн*

Тун – кунларинг талашадилар
Ғамларимни, аламларимни.
Тортишарлар чексизликларинг
Поёни йўқ оламларимни.

Ҳар тонг тиниқ мовийликларинг,
Нигоҳимни бир ёритади.
Сен тортасан хаёлларимни,
Вужудимни замин тартади.

Юрагимни тортар бир юрак
Мендан олис-олис ерларда.
Мен мисралар билан дардлашиб
Саргардонман ғариб шеърларда.

Ишқдан бўлак титроғим йўқдир,
Йўқдир шеърдан бўлак ҳеч ларзам.
Дўстларимдан бошқа ҳеч кимим,
Ердан, кўкдан бошқа ҳеч нарсам.

alifbosi
Дўст меҳрини парҳез тутмадим,
Юдўст дунё гарчи ғамхона.
Ўлдирса ҳам, олдим-да едим,
Луқма тутгач хаста ҳамхонам.

Сиз ҳам тутманг меҳримни парҳез,
Жоним тандан бўларкан жудо...
Меросдирман ҳаммангизга тенг,
Тенг егани тенг кўрар худо.

Кўрингизлар баравар баҳам,
Дардманд сўзим шеърники бўлсин.
Руҳим бўлсин сеники, осмон,
Ва жасадим – ерники бўлсин.

Дўстларимга баҳшида бўлдим
Уммон эдим, қолмай бир қатра.
Юрагимни тортган ошуфта
Юракники бўлсин хотирам...

НИЦШЕНИ ЎҚИБ

Нималарни кечинаётир
Маҳбус бўлиб танамда руҳим...
Гоҳ бадарға бўлмоқни истар
Гоҳ истайди бўлмоқни қувгин.

Ёки унга осмонми қутлуғ,
Юз ўгирмиш невчун бадандан.
Ватанига кетмакдами руҳ,
Кетмакдами ёки ватандан.

Қандай англай жону дилимни
Зирқиратган мунглиғ садони.
Юртсеварни олқишлайми ё
Жазолайми ватангадони.

КУНДАЛИК ШЕЪР

Бахт уйлари кўпдир, бахтли бўлмадим,
Оромгоҳлар кўпдир, олмадим ором.
Ўғрилар тўғридир, тўғрилар ўғри,
Ҳаромлар ҳалолдир, ҳалоллар – ҳаром.

Сабрим чидамади сабр қилмоққа,
Тоқатим етмади қилмоққа тоқат.
Ҳеч ким ор этмагач шармисорликдан,
Энг шарманда юмуш бўлгач садоқат.

ИШТАҲА

Гуллари шаҳидлар қабрида қолган,
 Парлари сабода соврилган...
 Олдимга қўйдилар бир товоқ булбул —
 Чўқанинг ёғида қоврилган.

Хизматчи маъноли кўз қисиб қўяр,
 «Булар сайроқи бир ширкат аъзоси.
 Яна тагин сиздан яхшироқ куйлар,
 Шунинг учун бердик жазосин.

Қолаверса, ҳаёт нимага керак
 Булбулларга фасли хазонда.
 Тўймасангиз яна буюраверинг,
 Ҳали жуда кўпдир қозонда!»

Қошимдаги хушбўй ҳар бир парча гўшт
 Ёвузликнинг тенгсиз санъати.
 «Лаънати – буларни тутган овчилар,
 Буларни пиширган ошпаз – лаънати»

Гарчи жирканишдан, гарчи нафратдан
 Гарчи изтиробдан дил дабдала, хит,
 Булбулларни паққос туширишимга
 Бу ҳислар негадир бермас халақит.

аржа, контраст

Сира ҳам унутиб бўлар эканми,
Ёдимда ҳар лаҳза, ҳар бир дақиқа.
Хоразм эмасдир менинг ватаним, — *Тн*
Ватанимдир менинг — ҳақиқат.

Чангаллаб олади ўйлаганим сари
Юракни кун-кундан баттар ғам...
Эсимни танибман-ки,
Яшайман
Қувгинди қилиниб,
Бўлиб бадарға.

ШУНДАЙ ОДАМ

Эт оғин
Шовқинлардан безган, боқмасдан қўйган,
Дўстлик, душманликка, омадга.
Эришган бир бахти — кимсасизлик ҳам
Келтирар қулоғини қоматга.

На-да доноликни олқишлар,
На-да лаънатлайди у жаҳолатни.
Қўмсар ёлғизликдан, кимсасизликдан,
Узлатдан баттар бир ҳолатни.

ДАЪВАТ

Ушбу гулбогисиз бепоён юртнинг
 Умргузаронлик қийин, тушунинг.
 Шу гужумлар, тошлар, шу эл бўлмаса,
 Бошқа ҳаммаси бир тийин, тушунинг.

алла

Эсингизни сал-пал йиғиштириб олинг,
 Саодатсирайверманг, бахтсирайверманг.
 Муяссар қилгансиз барча тилакларга,
 Тўкин эллар ҳақда алаҳсирайверманг.

ibo

Эришган чўққимиз шул эрур бизнинг,
 Огзингизга қараб гапирингиз.
 Шунга ҳам шукрингиз бўлмаса,
 Шунга ҳам чидамаса сабрингиз.

Шундай афсунгарлар кўрар бизда иш,
 Минг кулфат даф бўлар бир имосида.
 Минг дори жудолик дардига малҳам,
 Огриқни ўлдирар минглаб восита.

Фарқлаб ололмайсиз шунда дафъатан
 Нимадир офату, нимадир роҳат.
 Виждон виждонсизлик бўлиб туюлар,
 Эзгулик туюлар бўлиб қабоҳат.

Ҳали айтди дерсиз, сеҳрланиб қолгач,
 Ўзни нақ арш узра сиз ҳис этасиз.
 Чексангиз ҳам кулфат билан аламини,
 Шодлик ҳамда бахтни куйлаб кетасиз.

ҒОФИЛ

Уйқуга кетасан – тўрт мучанг ҳам бут,
Уйқуга кетасан – кўнглинг, қорнинг тўқ.
Уйғониб қарайсан – қўлларинг кесик,
Уйғониб қарайсан – оёқларинг йўқ.

Даҳшатдан тегрангда бутун бир замин
Ё метин ёки тош қотган бўлади.
Қўл-оёқ ўрнига тўрт улкан илон
Вужудингни чирмаб ётган бўлади.

Тўртовлон бошингни талашар тинмай,
Тингламасдан фарёд ва нолишини...

Истайсан на бошинг гажилишин сен,
Ё на илонларнинг оч қолишини.

ИЛТИЖО

Дунё на зар, на-да зўрники,
На-да толиқар у елиб-югуриб.
Шиддати – ялт этган нурники,
Борар мангуликка улгуриб.

Денгизлари қуриб, дарёлари тошиб,
Тоғлари емирилиб, боғлари ўсиб,
Гоҳ тўғри йўл топиб, гоҳо адашиб
Чарх урар... бир лаҳза илғамас кўзим.

Борар ерға кириб, учиб осмонга
Сувда чўкиб борар, борар ўтга ёниб.
Дийдорига тўйиб олай бир лаҳза,
Бир лаҳза тинч қўйинг дунёни.

– Уйим куйди менинг, хон ога!
 – Не бўлди? Ким бузди инсоф – бурчини?
 – Карвонсаройда бир ухлаб – уйгонсам,
 Ёнимда йўқ тилло тўла хуржуним.

– Шунчалик ҳам қаттиқ ухлайсанми, гофил!
 Қиласан-а яиа уялмай ҳасрат.
 – Бир қошиқ қонимдан ўгингу, лекин.
 Сизни уйғоқмикан дебман, онҳазрат.

– Донишманд экансан. Раҳмат, мусофир!
 Энди саройимда бир кун меҳмон бўл...
 Эртаси уйғонса хуржун ўрнида,
 Устида чопилган бир жуфт қўл...

...Бизлар ҳам кўп ёмон қаттиқ ухладик.
 Доҳийлар уйғоқ деб кўнгил бўлгач тўқ.
 Уйғониб қарасак – йўқдир дарёлар,
 Уйғониб қарасак – денгизимиз йўқ.

Лекин бир ғаройиб фарқи шунда-ки,
 Барин ухлаб ётиб ичган ўзимиз.
 Бугун башарият олдида, мана,
 Оқ пахта деб қаро бўлди юзимиз.

Қолаверса, қани, не чорамиз бор
 Айбни бир-бировга тўнкашдан ўзга?
 Кимга ҳам ёқарди олтин қўлини
 Кестириб ташлатиш денгизга.

Сув эмас, қўлларга тўлмасми Орол – 7к
 Ногирон қолдириб ёш-қаримизни.
 Қармоқ солиб сўнгра балиқ ўрнига
 Тутиб емаймизми қўлларимизни?

БОҒ ҲАҚИДА БАЛЛАДА

Ражаббой Матрасуловга

Қишлоқда бор эди қутлуғ бир бўстон,
На боши кўринмас ва на оёғи.
Замин меваларин хил-хили унда,
Номи ҳам жўнгина – Гўжанинг боғи. - 7н

Босмачилар унга теғмагандилар,
На-да оқ, на қизил томон эди боғ.
Мудҳиш қаҳатчилик йиллари омон,
Қирғин йиллари ҳам омон эди боғ.

Шоҳона муҳташам, тун-кун ораста
Кўшқу айвонлари бўлгувчи эди.
- АвазMAT овчининг тозиси хурккан - 10н
Йиртқич ҳайвонлари бўлгувчи эди.

Кибрни билмасди соҳибкор чоллар,
Кўп камсуқум эди сарвар диллари.
Ёдда Оллоҳберган зарғар бобонинг - 11н
Гуж-гуж, сўлқим-сўлқим марваридлари.

Алпомишлар билан баҳс боғлатсанг ҳам - 12н
Иложи йўқ эди ҳеч ҳоритишнинг.
Холис меҳнатлари унут бўларми
Қабринга нур тўлгур Карим Мортишнинг. - 13н

Ҳар анжир – бир офтоб, ҳар олу – бир тун,
Чайқалиб турарди ноқлари ларзон.
Бошланиб кетдию ялпи лоқайдлик,
Боғни сал вақтда йўқ этди хазон.

Ўтқаздилар кейин на бир туп ниҳол,
Ақалли на битта данак қадалди.
Айланди шип-шийдам, катта майдонга,
Ва «Ғалаба» номи билан аталди. - 14н

Ям-яшил намоёни тарқалди бунда
Алвон шиорларнинг тантанасидан.
Зирқираб кетаман ҳар гал ўтганда
Дарахтлар руҳининг дард, таънасидан.

Ном берган дономи ё нодонмиди,
Юраги дардлими ё бедардмиди –
Билмайман... лекин бу марҳум бўстонни
«Ғалаба» деб аташ шунча шартмиди?

Каммиди шу номда яшаб тургани
Минг-минг хиёбоннинг, минг-минг кўчанинг.
Қайтадан тикланса бўлмасмиди боғ
Ҳам – аталса номи билан Гўжанинг. -Ja

Йўқ! Томоқдан ўтмас еган нонимиз
Ҳар кун кўксимизга минг муштламасак.
Хунук қилғилиқ, бадкирдикорларни
Улуғ номлар билан хаспўшламасак.

Охири вой бўлса қилган ишимиз,
Гўзал важҳ, карсонлар топиштирамиз.
Ҳар бир шармандалиқ, шармисорликка
«Ғалаба» номини ёпиштирамиз.

Қалқон бўлиб қолган кўп қутлуғ номлар
Ҳар айёр, ҳар иблис, ҳар бир шайтонга.
...Айланмаса эди бир куни ватан
«Ғалаба» номли тап-тақир майдонга.

* * *

Азал-абад истехзоларин
Ўйлай-ўйлай мен жим бўлурман.
Маймун эдим, сўнг одам бўлдим, Geo
Одам эдим, сўнг ким бўлурман?..

ВАСВАСА

Эзгулик дегани – қуруқ сафсата,
Самимият – ниқобланган ваҳшийлик.
Бегараз келмаган, холис келмаган,
Дунёга ҳеч қачон яхшилик.

Инсоннинг манглайига битилгани шу,
Шулдир одамзодга азалдан буйруқ.
Самода чарх урган ер курраси ҳам, – *касмобу*
Шудгордаги қуйруқ...
Шудгордаги қуйруқ...

МАНФААТ СИЁСАТИ

Энг муқаддас китобимиз – пул,
Ахир, бошқача бўлсин нега.
Бу майдонда мен эга, сен – қул,
Бу майдонда мен қул, сен – эга.

Қашшоқларни эзар бойроқлар,
Кичикларни эзар катталар.
Латталардан бўлган байроқлар,
Байроқлардан бўлган латталар.

Мақтовларга берилганда эрк,
Гарчи осмонларнинг ойимиз.
Қарғасалар, қарғиш теккудек,
Йўқдир бирон ҳалол жойимиз.

САХОВАТ

Underlekt «Қўй жигари ёқиб қолди қўноққа. .
 Мишглаб қўй жигари қоврилди».
 Хасис боболарнинг шу афсонаси
 Билан қанча аср соврилди.

Шундан ҳам саховат бўлдим,
 Юраверган экан-да, Хотамлар. — *ра*
 Фақат қўлимизмас, мана, бизларнинг
Оғзимиз ҳам очик, одамлар.

*16000
 10000
 10000
 10000*
 Дейлик, тилимизни ширин деса меҳмон,
 Чек қўйиб қўшиққа, навога
 Оламиз-да шартта сугуриб,
 Шу заҳот ташлаймиз товага.

ФАХРИЯ

На-да мағрур қилди ва на-да маҳзун
 Кимдандир қолганим, кимдан ўзганим.
 Ўзимни ер билдим ҳамиша,
 Шер билдим ҳамиша ўзгани.
 Умрим ўтаётир... эзгулик
 Юрагимнинг тенгсиз мулки бўлиб...
 Лекин... алам қилар шер деганларим
 Чиқиб қолса ногоҳ тулки бўлиб.

ҚАРҒА

Булбуллар кетгандир бу гўзал ердан,
Гўё бу бог, гўё бу гуллари йўқ
Бўстонда дард билмай яшайди қарға,
Осонлари йўқдир, мушкуллари йўқ.

Нолалар чекмайди, фигон тортмайди
Ўқрайиб-ўқрайиб қагиллар гулга...
Заҳарлаб навқирон меросхўрларни,
Шум кампир эгалик қилмоқда мулкка.

ЧАҚАЛОҚ

Бир кулса, минг бахтни қилганча тортиқ,
Қиқирлаб бир қучоқ, тўлпи, бақалоқ.
Қўзиқориндек тез, пўлатдек қаттиқ,
Дам сайин улғайиб борар чақалоқ.

Кечалар кундузлар ёниб ўчади,
Тонглар отар – олов, шомлар сўнар – кул...
Фаслар аридек қуниб учади,
Меваланиб борар инсон деган гул.

ҚАРЗ

Болакай, минг раҳмат одобинг учун,
Илтифотинг учун минг-минг ташаккур.
Азалдан абадга мерос бўлаётир
Камёб бир холислик, тансиқ тиниқ нур.

Шунга муносибдир. Бу эзгу қарзни
Жон билан узаман бир кун, ҳойнаҳой.
Менга автобусда ўрнингни бердинг,
Сенга ер юзидан бўшатаман жой...

ҚАРСАКЛАР

Сен ишондинг бу қарсақларга
Ва кеккайдинг бамисли хода.
Сотдинг, сотиб қўйдинг ўзингни,
Яна – жуда арзон баҳода.

Фаросатинг етмади, афсус,
Бу қўллар қарсиллаб толмайди.
Талтайтириб отар осмонга,
Лекин – ҳеч вақт илиб олмайди.

КЎРПА ҚАВИЛАЁТГАНДА

Энам кўрпа қавиб ўтирибдилар.
Бу бахтни кузатиб, ақлим лол қолар.
Игна шўнгиб чиқар дам-бадам тинмай,
Ялт-юлт пайдо бўлар, ялт-юлт йўқолар.

Товланади қизгиш атлас жимирлаб,
Қизартирган гўё сув сатҳин шафақ...
Илон қувиб борар думидан тишлаб,
Шўнгиб-сапчиб қочар кумушранг чавоқ...

* * *

Рухни йўқламайди саноқсиз юлдуз,
Хаёлим ёришмас тонгларга ўхшаб.
Ҳозир барибирдир кечами, кундуз,
Юракда руз йўқдир, юракда йўқ шаб.

Чарақлаб-чақнамай офтоб мисоли
Очиқ кўзларимда ухлар қорачиқ...
Унут бир туш каби моҳтоб висоли,
Осмон билан энди гўё ора очиқ...

КЎЗБОЙЛОҚЧИ

Қомати келишган, истара иссиқ,
Бекаму кўст, силлиқ сиёғи.
Қулоқлари шалпанг эмас мутлақо,
Кўзга кўринмайди туёғи.

Нақ одам. Думи ҳам кўринмас,
Нигоҳлари тўла гўё меҳрга...
Шундай бир афсунгар – махлуқдан чиққан,
Ҳайвондан тарқаган шундай сеҳргар.

Ахтуба

814

ҒАЛАБА БАЙРАМИДА

Жасур кўз ёшларинг фироқни енгди,
Қаҳрамонлар қилди ҳижронни тор-мор.
Учрашдик. «Йиглагим келяпти, оға...»
Лекин кўзингга ёш келмади зинҳор.

Кўзёшларинг сенинг буюк жангчи эди,
Севгилим, улардан бўлдинг жудолар.
Ғалаба байрами!.. Оҳ, бу байрамда
Иштирок этмайди фидолар

СҮНГГИ ЖАНГЧИ

Денгиз кетиб қолди аста –
Секин кетиб қолди чечаклардан ҳид...
Ҳали ҳаёт экан, хайрият,
Уят, ор туйғуси – энг сўнгги умид.

Сен қизариб кетдинг. Яноқларингда
Кўрдим ловуллаган оловни.
...Байроқдорлар ҳалок бўлаётиб ҳам
Қўлдан қўймадилар яловни.

СУБУТ

Ўз дардингдан улғай, ўз дардингдан ўс,
Ўзгалар дардидан хино қўймагил.
Сенга бошқа бино қўйса, не чора,
Сен ўзинг ўзингга бино қўймагил.

Ўзингни ҳамроҳ қил йўлга чиққанда,
Нуқсон, фазилатни олмагин қарзга.
Гар ўзингдан кетсанг, барча манзиллар
Бир кун айланажак борса келмасга.

ЁВШАН

Арча, сенга осон, арча, сенга маза, — *foto*
Ҳамма фасл сенинг пушти паноҳинг.
Либосинг ям-яшил хоҳ тўй, хоҳ аза,
Совуқ ҳам, иссиқ ҳам суянган тоғинг.

Менинг ҳар бир новдам тезроқ униб, ўсиб,
Тезроқ яшаб қолиш учун ошиққан.
Узоқ бир умрга етмайди кўзим,
Менинг ҳеч кимим йўқ баҳордан бошқа.

* * *

Ер тагида илон қимирлаганини
Бориб турган айёр илғайди баъзан.
Униқидан ошиб тушади макринг,
Яъни – у илонни сен юргизасан.

Юргизиб турганинг пинҳон илоннинг
Заҳарли экани сенга ёқади.
...Барибир соддасан. Билмайсан шўрлик,
У фақат ўзингни чақади.

НАТИЖА

Айтач
↑
↑
↑

Боғлар – чўл, тоғларнинг талқона чиқди,
Рост деб айтганларнинг ёлғона чиқди.
Дарё деб қазганинг дўнди захкашга,
Қаср деб қурганинг – молхона чиқди.

ПИР

аллоҳиен

Бу пир виқор билан ёш-ялангларга
Мўйсафид тилаклар тилайди.
Сон-саноксиз эгик бошларни
Меҳрибонлик билан силайди.

Сўнг уйга шошилар қўл ювиш учун
Чимирганча бароқ қошларини...
Зудлик билан тарқалар ёш-яланглар ҳам
Ювиб ташлаш учун... бошларини.

ЛАПАНГЛАГИЧ

Ҳар бир инсон менинг тасаввуримда
лапанглагич бўлиб туюлар гоҳи.
Унинг бир ёғида ўзи ўтирар,
нарёғида эса – димоғи.

* * *

Табиат, мен сени севаман,
 Тилайман мангу бир омонлик.
 Сенда – яхшиликка яхшилик мудом,
 Сенда – ёмонликка ёмонлик.

Фақат эзгуликлар, фақат покликлар
 Мангу бўстонида ўса олади.
 ...Гулга ниш урмайди асалари ҳеч,
 Асалари гулдан бўса олади.

* * *

Ассалому алайкум, мунисим Қоплон, - *Тоҳирим*
 Қорни тўйса – байрам, қорни тўйса – ийдим.
 Вовуллашни тўхтат, сабрда тоблан,
 Ҳадеб итлигинга бораверма, итим.

Занжирингни ечай. Кета бер. Йўл ол.
 Чорлаётган бўлса, майли, қай тараф.
 Агар жуда зарур бўлса, тишлаб ол,
 Лекин ҳураверма одамга қараб.

* * *

Ҳар бир кечган лаҳзанг ҳаётбахш бўлсин
 Сен сўлма, заҳарли дарахтлар сўлсин.
 Тўлар бўлса ногоҳ сабринг косаси,
 Паймонанг тўлмасдан бурунроқ тўлсин.

* * *

Гуноҳ овоздами, қулоқда
Мени қийнайди шул сир гоҳи.
Қуёш нури – қўшиқ. Юлдузларники ~ Қолмеҳит
Туюлади бўлиб хиргойи...

ТЎРТЛИКЛАР

Бу даврада сирлар бўлиб бўлган фош,
Гулдонлардан гуллар йўқолган.
Улоқтирмоқ учун бир-бирова тош,
Бир-бирова отмоқ учун ўқ қолган.

* * *

Яшолмасдан ўтган умр ёдимда,
Ёдда сўнган олов – ёнмасдан ҳали...
Минг-минг ранг қабри бор қорачиғимда,
Бўғизимда минг-минглаб қўшиқ ҳайкали.

* * *

Сирли шитирлайсан менинг пойимда,
Сарғайганча қилиб ўз новдангни тарк...
О, тиз чўкиш мумкин бўлсайди сенга,
Куртакка йўл очиб берган ғамгин барг...

* * *

Фалак турли-турли нафас қилади,
Кўкдан гоҳо ёмғир, гоҳо қор инган.
Тупроқдаги данак ҳавас қилади
Лаҳзада ер ёрган кўзиқоринга.

* * *

Неча йил бўлди-ки, қадди ниҳол, кўзи қаро келмас.
Бирон бир лаҳза йўқдир-ким, кўнгилга можаро келмас.

Унинг ноз бирла битган сўзлари ўқларга тимсолдир,
Келар... лекин бутун борлиқни қилмасдан яро келмас.

Мени беҳуда кутманглар висол айшида хушчақчақ,
Агар тўй бўлса бир уйда, унга мотамсаро келмас.

Тўкардим ёш, тиниқ кулгулари келди хаёлимга,
Бирон зулмат топилмас, қаъридан бир кун зиё келмас.

Соғинтирганда инсофни унутди икки шаҳлоси,
Агарда даҳрий эса одам, хаёлига Худо келмас.

Унинг лоқайд дилидан мен муҳаббат илтижо этдим,
Агарчи қулф эшикка нон тилаб ҳеч вақт гадо келмас.

Демиш ул ошигим ишқимда минг дардга гирифтордир,
Қўйинг, дўстлар, тасаллони, унинг сўзи хато келмас.

Ёғар ёмғир... баҳорим шодми йиғлар,
Ё гулларни бериб барбодми йиғлар.

Тўкарми ёш кўриб умримни вайрон,
Ҳаётингни кўриб ободми йиғлар.

Фироқ бўлмас адо бу кушларимга
Сенингсиз ҳар нафас иснодми йиғлар.

Бу найсон сувлари бахтдан далилми
Тополмасдан ва ё исботми, йиғлар.

Қоқиб қарс қалди роқ, чақнар чақинлар
Чекиб ҳолимга кўк фарёдми, йиғлар.

Кўринмиш томчилар киприкларингда,
Уриб кўксимга тийг, жаллодми, йиғлар.

Халоссан хоҳласанг Абдулҳакимдан,
У сендан бўлмайин озодми йиғлар.

* * *

Кетар бўлдинг... керакмас, ёр, тасалли,
Фироқ энди ўзи ғамхор тасалли.

Тасаллисан, юпандинг жабр этиб лек,
Тасаллига нечун даркор тасалли.

Рақибга хат битибсан. Ҳеч бўлурму
Ғар иймон бўлмаса, туммор тасалли?

Юракда бир тикан озори тун-кун,
Агарчи кўзга минг гулзор тасалли.

Икковлон бир-бирова далдадирмиз,
Бўлур беморга бемор тасалли.

Азиз тут васли дам ёр сочларини,
Бўлур ҳижронда йўқса дор тасалли.

Хароба бўлди дил, кел, муҳташам қил,
Бўлур вайронага меъмор тасалли.

Ўзинг тоғ бўл, суянгил ўз-ўзингга,
Йўқ эрса, Матназар, бекор тасалли.

Ғариб бошимда гиргиттон чарх урган фалақдирсан,
Ғаҳи офтоб, ғаҳи моҳтоб бўлиб тун-кун ҳалақдирсан.

Сени деб ғоҳи йиглаб, ғоҳи кулдим – ҳеч тафовут йўқ,
Балолардан хабарсанми, ва ё бахтдан даракдирсан.

Ғаҳи оқшомлари истаб, соғиндим ғоҳ саҳарларда,
1070 Зиё бирланми ё зулмат билан, айт, муштарақдирсан.

Бериб мен кўнглингга озор, дедим андишасиз сўзлар,
Бир иблисни севиб қолган ажойиб бир малақдирсан.

Билолмам борми даркорим санго бир озгина, асло,
Билиб қўй, қомати шамшод, манго сен кўп керақдирсан.

1071 Яро дилни ширин тил бирла қаттиқ айладинг аччиқ,
Билолмасман, шакарсанми, билолмасман, намақдирсан.

Тўкиб ёш сен қадам ранжида қилдинг, лекин атворинг
Бу тош бошимни ёш бошинг билан кўп ўйнамақдирсан.

* * *

Минг азоб бирлан қишу, наврӯзу, ёз, кузлар келур,
Лйрилиқнинг дастидан дардли ташаббуслар келур.

Осмонимдан, қуёшим, кетдингу, рашк этмадинг,
Ҳар маҳал гуж-гуж бўлиб, бошимга юлдузлар келур.

Қаҳратон хатлар келур сендан юракни яхлатиб,
Навбаҳор Жайхундан оқиб санг келур, музлар келур.

Кўп ёмон бир мунтазам дардлар чекарман соғиниб,
Бу уқубатга қачон, билмам, танаффуслар келур.

Жилдирар сув, тол шивирлар ҳам гужумлар оҳ чекар,
Ишқда борлиқ ёдига турлик талаффузлар келур.

Банди зиндон эрди қиш фаслида минг гул, минг чечак,
Сенга пешвоз очилиб, собиқ бу маҳбуслар келур.

Бахт муқаддас салтанатдир, хос эмасман унга мен,
Эҳтимол, бу мулкка бир кун хосу маҳбуслар келур.

Сабрсизликларим тоқат бўлиб, бардош бўлиб чиқди,
Уқубатлар бари муштоқ кўзимдан ёш бўлиб чиқди.

Ўзимни мен халос айлай дедим ўю хаёлингдан,
Сочингга бир умр фикрим чигал чирмош бўлиб чиқди.

Оғир савдо тушиб бошимга менадан тондилар ногоҳ,
Улар сўнг кўз экан билсам, улар сўнг қош бўлиб чиқди.

Баҳорда барғни уйготган шамоллар, бу не ҳикматким,
Хазон фаслида япроқ тўплаган фаррош бўлиб чиқди.

Ақиқ янглиғ эди лаблар, тишинг ўхшар эди дурга,
Улар ҳақда менинг айтган сўзим бир тош бўлиб чиқди.

Бутун борлиқ азалдан сақлаган асрор эдинг, жоним,
Мени кутган бу қутлуғ сир қошимда фoš бўлиб чиқди.

Дединг: «Осмонда мен кимман ва ерда севганим кимдир?»
У ҳижрон ичра минг юлдуз билан сирдош бўлиб чиқди.

МАШРАБГА ТАТАББУЪ

Менга даркордир малак, Мажнун учун Лайло керак, — *rk*
Менга даркордир фалак, Мажнун учун сахро керак.

Таъриф этсам маҳваним кокиллари занжирини,
Йилда уч юз олтмишу беш зим-зиё ялдо керак.

Дардларимни тингламакдан тортадир озор ёр,
Нолалар фарзандиман мен, унга шўх ялло керак.

Ошиқнинг дунёси ишқдир, бул ҳавас дунёси мол,
Унга у дунё керакдир, бунга бу дунё керак.

Аҳли ишқ кўз ёшлари, ёр ҳуснига ташбиҳ учун
Биргина офтоб билан минг-минглаган дарё керак.

Мен-да тайёрман муҳаббат йўлида бермакка жон,
Етгали бу бахтга ёрдан биргина иймо керак.

Бошига кийди жаҳонни булбули беандиша,
Гўё ёлғиз ўзига ул гули раъно керак.

Бизни ошиқ, сизни маъшуқа яратмишдир худо,
Хукм ўқилган, иккимиздан энди бир ижро керак.

Эй кўнгил, ишқингни айтсанг, бўлғай олам ичра фош,
Бир худо, бир иккимиз фаҳм этгучи маъно керак.

Умрбод қилдингу оввора, кетдинг,
Сочи эй тим қаро фаввора, кетдинг.

Бўлиб қолдим алам-андухга ибрат,
Бўлиб ўрناق жафо-озора, кетдинг.

Ки маъсумликда, ёр, мусичадексан,
Жудолик номли бир шунқора кетдинг.

Ахир ҳар кун ботишда кун чиқиш бор,
Кетишда бўлса, қайтмоқ зора, кетдинг.

Икков жуфт порасимиз бир юракнинг,
Қолиб мен пора, оҳ, сен пора кетдинг.

Нигорим, яхши бор. Бўлсин йўлинг оқ,
Ки йўқса энди бахтим қора кетдинг.

Дебон «Қол!» бунда мен қолдим-да кетдим,
Раъйимга бормадинг-да, бора кетдинг.

Фақат сенмас, ҳузуримга бутун олам келур, келсанг,
Ки бўғзимга юракда қотганим-нолам келур, келсанг.

Унутгандим недур фарёд, унутгандим недур кўзёш,
Солиб ларза кўнгила осмонидан жолам келур, келсанг.

Асадларда қуриб, ақрабда қақраб зор кутгандим,
Хазон барҳам топиб мен водийга лолам келур, келсанг.

Юсуфдан айрилиб қолган гариб Яқуб мисолиман, — *КН*
Келур дийдамга нур келсанг агар, болам келур, келсанг.

Қадам ранжида қилгай тантана гам остонига,
Аламлар хонадонига эса мотам келур, келсанг.

Хаёлимга парипайкар, фаришта келса, наф йўқдир,
Бир одам қошига, не бахтки, бир одам келур, келсанг

Ўзидан кетди кўнглим, оҳ, сени излаб йироқларга,
Ўзига сен билан қайтиб ул афтодам келур, келсанг.

Ҳаётим бўлди сен жононга маҳкум,
Ва сен жонон билан ҳижронга маҳкум.

Ҳаёлимда ёруг рухсоринг ҳар дам,
Қуёш бўлган каби осмонга маҳкум.

Сени топдим бало-офатлар ичра,
Бўлар мардлар мудом майдонга маҳкум.

Билолмам, не гуноҳдир бу муҳаббат,
Юракдир бир умр зиндонга маҳкум.

Гирифтормиз умрбод бир-бирова,
Жоним танга, танимдир жонга маҳкум.

Ажабландик, сен ишқдан, мен ҳусндан,
Бир ҳайрон бўлди бир ҳайронга маҳкум.

Тугарман кўз сени ҳозир келар деб,
Ўтар умрим бўлиб ёлғонга маҳкум.

У келар жим, серхаёл... ўнгимда рўё бошланур,
Қоп-қаро тун қаърида бир зумда Зухро бошланур. - *Косимов*

Талпинурман лол қолиб, ҳайратда чақнар кўзларим,
Неча йиллик ташнаман, қаршимда дарё бошланур.

Бошланур ноёб бир ҳолат, дамда минг мўъжиза кашф,
Соб бўлур маълум бу дунё, бошқа дунё бошланур.

Истагим минг-минг менинг, қалқмас тилимга ҳеч бири,
Кўзларимдан кўзларига минг тавалло бошланур.

Шеърларим хомуш эса, руҳимга ташланглар нигоҳ,
Одам ўғли ҳеч ёзиб билмас бир иншо бошланур.

Оқил эй ҳамроҳларим, кирмоқдаман Қайс қавмига, *К*
Ортга қайтинг энди сиз, бу ёқда саҳро бошланур.

Ишқ-муҳаббат бўлди айб, ҳижрон жазосин тортаман,
Хайр деб ёр ҳукм этар, шафқатсиз ижро бошланур.

Бизга етказган азобдан фароғатландилар,
Бу азобдаи кўнглимиз қаттиқ жароҳатландилар.

Номамизда номини ёзганда қилдик заршигор,
Номасида номимиз бизнинг қаро хатландилар.

Қалбини забт этгани қилдик муҳаббатни қурол,
Қаршимизга қаҳрини айлаб яроғ, отландилар.

Ишқи йўқлар, билмадик, дунёга келдилар нечун,
На азоб чекди улар ёки на роҳатландилар?

Шаънимизга тухмат айтиб бетиним аҳли фасод,
Ўзларига орттириб кулфат, қабоҳатландилар.

Кетдилар айлаб хиёнат бизга орому сурур,
Изтироб-андухга таҳсин, кўп садоқатландилар.

Сарвиноз бўй тортдилар деб ҳеч қувонманг, эй кўнгли
Меҳри топмасдан камол, жабри балоғатландилар.

* * *

«Ёшлик – бахтдир. Бетимсол иқбол,
Тотлидир шодлигу ғамлари.
Ўтар, дариғ, ёр қўйнида ҳам
Тўхтамасдан унинг дамлари.

Ёшлигим бир азим дарахтдир.
Ишқ меваси – шохаларида.
У ўсади ҳаёт ва ўлим
Саҳросининг воҳаларида».

anton
akbar

КУЧКИ
«Ятим ад-дахр» оҳангларида

Достон

Муқаддима ўрнида

Элимга қул сўраб келмадинг
Элимга пул сўраб келмадинг.
Элимга ул сўраб келмадинг,
Элимга бул сўраб келмадинг.

Сен мол сўраб келган йўқ эдинг,
Дунё сўраб келган йўқ эдинг.
Денгиз сўраб келган йўқ эдинг,
Дарё сўраб келган йўқ эдинг.

Тоғни кемирмоққа келмадинг,
Сувни симирмоққа келмадинг.
Етим ҳақин, есир ҳақин еб,
Тўймоқ, семирмоққа келмадинг.

Додлар солиб келди кимлардир,
Отлар солиб келди кимлардир.
Охир мағлуб кетмоқлик учун
Аввал ғолиб келди кимлардир.

Очиқ эди сенга тўрт жониб,
Ойдин эди сенга тўрт тараф.
Дониш излаб келдинг, донишманд,
Нақа излаб келдинг, эй араб!

Хоразм пок умидинг эди, — *JK*
Умидингга, не бахт, етдинг сен.
Ватанимга келдинг, хайрият,
Ватанимдан, афсус, кетдинг сен.

Сени ўқиб индолар топдим,
Ўзимдан кўп хатолар топдим.
Алангали қўшиқларимга
Хаёлимдан садолар топдим.

Минг тулкини тилкалаган шер,
Юрагимдир сенга толиб уй...
Ассалому алайкум, ҳазрат
Абу Мансур ас-Саолибий! — *Вн*

* * *

«Кўкартирди майсани ёмғир,
Кўз ёшимдан унди меҳрлар.
Дийдор афсун қиладир мени,
Мени юз кўришув сеҳрлар.
Телбаландим. Ёдимдан чиқди,
Йўқ нимаю, бор нима эди.
Қиш нимаю, ёз нима эди,
Ёмғир нима, қор нима эди...»

* * *

«Ота ўғли! Қисиқмас тилинг,
Лекин – сўзи жуда қисқасан.
Сен падари бузрукворингдан
Аниқ олинган бир нусхасан.
Ул зотга мен қадрдон эдим,
Шукур, умид эмасдир сароб.
Келдинг, ёди дилимга тўлди
Қуюлгандек қадаҳга шароб».

* * *

«Саодатинг менинг бахтимда,
Бахтим ишва ва позинг ичра.
Ишва-позинг вужудингдадир,
Вужудинг, оҳ, либосинг ичра.
Мен бир лаҳза талпинмай қўйсам
Сим-сиёҳ чўғ қароқларингга,
Либосингни тиккан игналар
Санчилсинлар оёқларимга...»

* * *

«...Раҳмат, дўстим! Ишратдан мастман,
Бўлар бўлсам шунчалар бўлдим.
Ям-яшил бир шонадир шодлик,
Мен ичинда ғунчалар бўлдим.
Сурур билан ўтган лаҳзалар
Айландилар қуёшларимга.
Ўзга дамлар, ўзга нафаслар
Айландилар кўзёшларимга.
...Йўлга солмоқ истаса кимки
Қайси хасис, қайси суллоҳни
Ҳузурингга борсину бошлаб,
Тани, десин, Убайдуллоҳни».

* * *

«Сен ой каби олислардасан,
Сен ой каби яқинсан кўзга.
Ишқдан бўлак иложим йўқдир,
Чорам йўқдир севмақдан ўзга.
Билмадим, ким сари талпинар
Оқ сийна остинда юрагинг,
Демоқчийдим қулоқларингга,
Чаён бўлиб чакди зирагинг».

«Тотмагандим бахтнинг таъмини,
Елдек ўтиб кетиб бораман.
Эй камончи, нишонинга мен,
Лйтгил, қачон етиб бораман.
Мўлжалингдир сенинг бир юрак,
Шу мўлжалда хаёлим – ёдим
...Юрак билан бир бўлиб қачон
Ором оларканмиз, сайёдим!»

* * *

«Ғазна аҳли, эй шимолликлар, *Жн*
Сизни Ҳақ ардоқлар. Бу – ҳақдир.
Қутлуғ бўлсин муборак қисмат,
Муборак бўлсин қутлуғ тақдир.
Жўнатамиз тиллоларни биз,
Хазинада йўқу борларни.
...Эвазига изғирин йўллаб,
Жўнатасиз совуқ қорларни».

* * *

«Нолиганим йўқдир даврдан,
Деганим йўқ замонни ёмон.
Шундай бўлса ҳамки шаънимга
Раво кўрди ёмонни замон.
Бир ўқ узди қоқ юрагимга,
Қоқ бўлинди меҳр ва қаҳр.
Ярми унинг Хуросон бўлди, *Жн*
Ярми эса – Мовароуннаҳр».

* * *

«Ишқ, қушларнинг гала-галадир,
Ишқ, қушларнинг тўда-тўдадир.
Бари юрагимга кечадир,
Бари юрагимга ўтадир.
Пароканда бўлар бу бахтдан
Айрилиқнинг алам-озори.
Бошланади юрагимизда.
Муқаддас бир қушлар бозори».

* * *

«Дарахт таги – ола кўланка,
Тўшалгандек йўлбарс териси.
Сутдек ойдин... кел, эй маҳбубам,
Хўп де, худо хайрингни берсин.
Райҳонлардан, шудринг сувидан
Шароб қилиб қуйгим келяпти.
Айрилиқнинг, ҳижроннинг ҳолин
Хароб қилиб қуйгим келяпти».

* * *

«Сузар карвон-карвон булутлар.
Топиб бўлмас юлдузлар элин.
Лоҳас кезиб борар тўлин ой.
Оқ юз, қора чодрали келин.
У эртами-индин туғади,
Ечилади қоп-қора чодра.
Осмон билан бир бўлиб шунда
Ойваччалар кетарлар потраб...»

* * *

«Қандай қилиб тилингиз борди
Синди дея айтишга созни.
Уялмайсиз, ўлди дейсизлар
Азиз дўстим Абул Аббосни. — *сн*
Ўлди дейиш шарт бўлса агар,
Сўзингиздан хўб, қайтмангизлар.
Фақат... мени айтинг ўлди деб,
Абул Аббос деб айтмангизлар».

* * *

«Ё раб! Мана, кўтарилди чанг,
Бўлмоқчидек осмонга нарвон.
Ё раб! Дўстлар отланмоқдалар,
Ё раб! Йўлга чиқмоқда карвон.
Қолмоқдамиз йўл бошида зор
Йиглаб-йиглаб, ўксиб-ўксиниб,
Ёқасини чок этар кимдир,
Кимдир эса йиртар кўксини».

* * *

«Гуноҳимми менинг интилсам
Чўққиларга, нурга, зиёга.
Лочин бўлиб туғилдим, ахир,
Шунқор бўлиб келдим дунёга.
Мен истасам, истамасам ҳам
Тўрт тарафга шоним тарқалар...
Сизларга ҳеч ёмонлигим йўқ,
Бунча қағилламанг, қаргалар».

* * *

«Мендан ўзиб бораётган зот,
 Қанотингни кергил яна кенг.
 Шаҳдамлик касб этсин қадаминг,
 Бўлгил тулпор, лочин билан тенг.
 Учсанг оёқ, елсанг қанотинг
 Борсинлар чарчашмай-толишмай.
 Лекин... мен ҳам, мен ҳам илойим,
 Учай сендан сира қолишмай».

* * *

«У чиндан ҳам ҳаммадан баланд,
 У ҳаммадан, чиндан, юқори.
 От ҳуркитар савлати унинг,
 От ҳуркитар унинг виқори.
 Ҳамма гўё кемтигу, фақат
 Фақат ўзи бутундек баланд...
 Аслида-чи салладаги чанг,
 Гулхандаги тутундек баланд».

* * *

«Икки қатра кўз ёш мисоли
 Икки ёнга кетдик ажралиб.
 Икки зилол сув томчисидек
 Икки ёққа кетдик сачралиб.
 Кўз олдидан кетмайди сира
 Яноқларинг қизил олмадек.
 Учрашди жуфт қатра кўзёшим,
 Бизлар эса учрашолмадик».

* * *

«Меъда чирир секин ва аста
Йўқолади эс-хуш, хотира.
Бир қултуми бу ёқда турсин,
Ичма ундан ҳатто бир қатра.
Шоҳ бўлсанг ҳам обрўйинг тўкиб,
Маҳрум этар тожу тахтлардан...
...Бу гапларнинг ҳаммаси тўғри
Шароб топилмаган вақтларда».

* * *

«Ёнғоқ мағзи деб эдим сени,
Тотли ўйлаб-ўйлаб сен ҳақда.
Тарқатгандим хуш-хуш хабарлар
Алқаб-алқаб ва мақтаб-мақтаб.
Соф юраклар ҳақда, сўнг билсам,
Кўп қўланса сўзлар дегансан.
Айтганларим ҳамон рост... фақат
Пуч ёнғоқнинг мағзи экансан».

* * *

«Тўғри, болдир булбуллар саси,
Тўғри, қанддир қовунлар таъми.
Тўғри, набот ноқларнинг тотти,
Тўғри, шарбат шудринглар нами.
Тўғри, жон ҳам ширин... туғилгач
Неча йил ўтса-да орадан...
Лекин бари заҳар, айрилсам
Суяклигим Даҳҳазорадан...» - *ен*

* * *

«Қошларини қилич этиб у,
Бўлиб юрмас бекор оввора.
Киприкларин наштар ҳам қилмас,
Дйламакка юракни пора.
Шундоққина бир қиё боқиб
Қўйса, шунинг ўзи етади.
Кўзларингдан тирқирайди ёш,
Бўгзингдан қон сачраб кетади...»

* * *

«Киприкларинг майсадек момик,
Кўзларинг ҳам чашмадир – зилол.
Сочларингнинг райҳони хушбўй,
Икки қошинг эса – жуфт ҳилол.
Бардош беролмайман бу бахтга,
О, гўзаллик! О, кўрк! О, хусн!..
Ижозат бер қўйиб юборай
Бу ўтлоққа кўнглим оҳусин...»

8:10 gah

* * *

«Ҳамма ёқ оқ, ҳамма ёқ оппоқ,
Ақни лол қолдиргай бу кун.
Туя кўпик сочмоқда гўё,
Гўё кампир эламаоқа ун.
Кечагидек шамол увиллаб,
Дўқ урмайди, қилмас дағдаға.
Қор ёғмоқда гоҳ майда-майда,
Қор ёғмоқда гоҳ паға-паға».

* * *

«Кетдинг. Қолдим. Кетди изингдан
Мени ташлаб иккита кўзим.
Бўғзим кетди, юрагим кетди,
Йўл бўйида турибман ўзим.
Ўкраяпман. Гарчи бўғзим йўқ,
Дил йўқ. Ғамдан эгик бошларим.
Кўзларим йўқ... ювар кўзимни,
Минг таажжуб, кўзим ёшлари».

* * *

Shohin
arfor
«Икки қошинг – иккита қилич,
Икки қошинг – иккита шамшир.
Гоҳ титрайди, гоҳи ўкрайди,
Юрагим ҳам оҳудир. Ҳам шер.
Тонгда сенга талпинган дилга
Ушмундайин бир чора қилдим –
Қўлга олиб шамширларингни,
Ўз кўксимни минг пора қилдим».

* * *

«Дилни сенга отдим, юлдузим,
Берар дея юз берса не ҳол.
У чирпираб қуёшга дўнди,
Қўнди юксак чўққига беҳол».

* * *

«Гоҳи-гоҳи дунёни кўрмак
 Истаги жой олгач дилимдан,
 Донишманд дастёрлар ёлладим
 Китоб-дафтарлардан, илмдан.
 Кимсасизлик улфатим бўлди,
 Фаройиб бир ҳикматга молик
 Ёлғизликдан орттирдим ошно,
 Содик ёрим бўлди танҳолик.
 Дўст тутундим жудоликни мен,
 Бунёд бўлди ноёб бир ҳашам.
 Барини чорлардим базмга,
 Хаёлдан уй қуриб муҳташам.
 Чиқаётир авжига ишрат,
 Келиб кўкрак юракларга тор.
 Базмимизга халақит берманг,
 Ўтинамиз одамлар зинҳор!»

* * *

«Ҳид билмайди. Чаманлар қийғос,
 Ўнглаарида ва сўлларарида.
 Қўлидан-ку ҳеч иш келмайди,
 Лекин ҳамма иш – қўлларарида.
 Аёлларни қулфлаб кеккаяр,
 Калитларни белга нақ осиб.
 Эришмак-чун висолга, йўқдир
 Калитлардан бошқа вақоси».

«Олиб борган эдим сенга гул,
Босган эдинг бағрингга маъсум.
Кўчган эди рухсорингга ул
Бўлиб мийиғингда табассум.
Табассум гулини соғиндим,
Менга олиб кел-чи шу гулни.
Мендан сенга элчи шу гулни...
Сендан менга элчи шу гулни...»

* * *

«Дилга тоғдек залворли, оғир
Муҳаббатнинг юкини ордим.
Шўрлик бирдан инграб юборди,
Ва мен – ғам чекишдан бош тортдим.
Ғам ҳам айёр. Анойи эмас.
Заҳар қотди ичган ошимга.
Тарк этди-да юракни дарров,
Келиб тушди энди... Бошимга.
Ғам чекишдан мен бош тортгандим,
Соб бўлганди дилнинг бардоши.
Нени тортсин энди шўрлик бош,
Йўқ-ку, ахир, бошимнинг боши...»

Матназар

* * *

«Ўлганимда тирилтирдилар,
 Тагин – инъом этдилар тортиқ.
 Бундан ортиқ эзгулик борми,
 Саховат борми бундан ортиқ.
 Сувод ёки Рабобдан сақла — *кани бор?*
 Арбобларга иш тушса доим.
 Убайдуллоҳ ибн Аҳмадга — *ка*
 Раҳматингни ёғдир, худойим.
 Тарк этмасин уни сира тож,
 Тарк этмасин уни сира тахт.
 Ҳузурига қиёматгача
 Зиёратга келиб турсин бахт».

* * *

«Дарахтлар кўп нодондир, гулим,
 Гуллашса ҳам ял-ял, қулф уриб.
 Бир дона ҳам мева бермайди
 Гулларини тўкмасдан туриб.
 Сенга, тенгсиз эй сарви нозим,
 Бетимсол бир фазилатдир хос –
 Дув-дув мева туккан вақтингда
 Гуллаб-гуллаб турасан қийғос...»

* * *

«Ёруғ дунё ёруғмас, асли,
Абадийдир унинг зулмати.
Бу дунёда ким эзгу, ким пок,
Унинг бахти зинҳор кулмади.
Дунё молин берсанг-да бахт йўқ,
Алам – текин, гам-кулфат – текин...
Дунё – зиндон... Шунинг учун ҳам
Унда кунлар ўтади секин...»

* * *

«Яқинларим йиғлаб бўлгандир,
Умри тугагандир мотамнинг.
Шунчалик ҳам чўзиладими
Уқубати ўлган одамнинг.
Марҳумманми – йўқми ҳарқалай,
Қучоғингга олдинг-ку бироқ.
Шунча қаттиқ соғинганмидинг,
Хуш кўришдик, азизим тупроқ».

* * *

«Керак бўлса, шартта чиқариб
Керак жойга мардона санчар.
Бошқа вақтда пинҳон сақланар
Мард йигитда ҳамиша ханжар.
Иккита қин бўлар ханжарда,
Билмоқ бўлса агар тилагинг –
Бир қин бу – ўз қинидир унинг,
Иккинчиси ёвнинг – юраги...»

* * *

«Ватанимдан хабарлар келди,
 Ватанимда қаҳат, тақчиллик.
 Икки дарё қуриб боряпти,
 Келаётир бир қурғоқчилик.
 Икки кўзим икки дарёни
 Изтироблар билан этар ёд...
 Ватанни тарк этиб кўзимга
 Кўчмақдами ё икки дарё».

* * *

«Яхшилар ҳамиша яхшидир,
 Улар мангу. Биз – бир замонлик.
 Кўникканмиз уларга лекин,
 Улардан ҳеч келмас ёмонлик.
 Улар хурсанд қилмайди бизни,
 Бу не кулфат, бу не ваҳшийлик –
 Биз миннатдор бўламиз фақат
 Ёмонлардан келса яхшилик».

* * *

«Менга биров яхшилик қилди,
 Билмай қолдим – ким ул – худойим...
 Қайси Хотам, қайси Жавонмард, — *тн*
 Қандай ғаний. Қандай фидойи.
 Икки кунки, худойим, мана,
 Юрагим ғаш, руҳим булутдир...
 ...Мендан кимки яхшилик кўрса,
 Энди менга барин унуттир...»

«Қўй, мақтама ҳаддан зиёда
Ўз туғилиб ўсган еришгни.
Оқ йўл бўлсин! Олис сафарга
Боғлабдирсан, йигит, белишгни».
Элингда гар бўлса номус-ор,
Кўтармасди душманлар туғин,
Қилмас эди ўз бағридан у
Сенингдек бир фарзандни қувгин».

* * *

Анвар, 9
«Менинг руҳим – само қаъринда,
Менинг руҳим – тупроқ ичинда.
Аниқроғи, севгилим, сендан
Мен абадий фироқ ичинда.
Бир кун сени ларзага солиб,
Бир кун юрагингни ёқаман.
Ер қаъринда зилзила бўлиб,
Самоларда чақмоқ чақаман».

* * *

«Етуклигинг ҳаммага ойдин,
Етуклигинг ҳаммага аён.
Эл айниган шу мудҳиш кунлар
Бир фазилат сенда намоён.
Бир кун фазлинг билан қутқаргунг
Юракларни ўкинч-доғлардан...
Босқин вақти жавоҳирларни
Асрайдилар саждагоҳларда».

* * *

«Дунёда ким энг ёмон бўлса,
Унинг билан тенг ёмон бўлдим.
Энг ёмонлар ичинда ҳатто
Аслида мен энг ёмон бўлдим.
Шодланмадим очилишдан ҳеч,
Ғам чекмадим ҳеч вақт сўлишдан.
Табриклайман. Барингиз озо
Дунёда энг ёмон бўлишдан».

* * *

«Ниқобингни кўтарган эдинг,
Қош қиличинг яланғочланди.
Қулоқ эшитиб, кўз кўрмаган
Ғаройиб хунрезлик бошланди.
Дастингдан бу кўксим бўлди чок,
Силқиётир юрагимдан қон.
Сочларингдан ип олиб ўтказ,
Киприкларинг игнадир, инон.
Игналар санч омонлик учун
Дилингга раҳм солса гар оҳим.
Ўламанми ё қоламанми,
Қўлингданман энди, жарроҳим».

«Отанг вафот этди. Қўксингни
Ул раҳматлик учун қабр қил.
Сочинг юлма. Юзингни йиртма.
Ҳар бошда бор бу дард. Сабр қил.
Шуълалар соч ғариб ерларга,
Зулматдаги нурдек етим бўл.
Бебаҳолик касб эт оҳиста,
Садафдаги дурдек ятим бўл.
Қорачиқдек асра яроғин,
Тулпор, пўстин ҳам чўғирмасин.
Қиёматда учрашганингда
Токи сендан юз ўғирмасин».

* * *

«Устингда бирпас ёнбошладим,
Ажаб эмас инграб юборсанг.
Минг йилларни кўрасан олддан,
Башоратгўй, қадрдон харсанг.
«Ал-қасос ул мин ал-ҳақ» нақлин
Ястаниб хуш кўраётирсан.
Қабрим тоши бўлажагингни,
Эҳтимол, туш кўраётирсан.
Ҳам хотирлаб мени ўша кун,
Менинг учун андуҳ еб ҳамда
Ҳозир мендек ясланиб олиб
Ором олажаксан тепамда».

* * *

«Хижрон тоқатимни тоқ қилгач,
Хатлар ёздим сенга минг гамда.
Ҳасрат билан мактуб кутаман,
Мактубингдан қўрқаман ҳамда.
Номаларинг ардоқлармикан
Юрагимни – мунис қумрини?..
...Жавобларинг кечикмоқдалар
Узайтириб умид умрини».

* * *

«Мен қуёшни севаман жондан,
Порлаб турсин дейман у доим.
Тонг отади ҳар куни тонгда,
Ранжитмайди мени худойим.
Кимдир менга раво кўрмайди
Чарақлаган шу кун, кундузни.
Зулумотни бошимга ёпиб,
Сочмоқ истар минг-минг юлдузни.
Қилмоқ истар қуёшдан маҳрум,
Қилмоқ истар офтобдан жудо..
...Кун ботади. У одамни ҳам
Ранжитмайди, негадир, худо».

«Михламади тўшагимга дард,
Ланг бўлмадим, шол бўлганим йўқ.
Юрагимнинг санчиқларидан
Мен бунингдек ҳол бўлганим йўқ.
Токи уни тушимда кўрдим,
Тўшак бўлди муқим бир жойим.
Кеча-кундуз менга уйқу бер,
Сендан ўтинаман, худойим.
Тушларимда ул сарвинозим
Кўринмайин қолган чоғида
Дунёдан ҳам бир хабар олай,
Уйготиб ҳам тургин гоҳида.
Ухламоқ бахт. Бахтдир уйғонмоқ.
Гоҳ шод, гоҳи чекиб қайғуни.
Муддатидан беш кун ортга сур
Фақатгина сўнгги уйқуни».

«Бу элда энг ҳаёли одам
Ечинади чиқиб майдонга.
Бу элда энг соддадил одам
Дарс беради тўда шайтонга.
Бу элда энг ҳалол одамнинг
Сон-саноқсиз ҳаром ери бор.
Энг вафодор ҳар бир хотиннинг
Камида ўн-ўн беш эри бор.
Бу ерда ҳар қарич тупроқда
Минг ўлим чанг солар тирилиб.
Бир-бирининг қучоқларида
Кетаётир бари қирилиб...»

* * *

«Ишонмангиз дабабаларга,
Шиорларга ишонмангизлар.
Диёрларга кўз олайтирган
Диёрларга ишонмангизлар.
Ўз бурнидан нарини кўрмас
Аймоқларга ишонмангизлар.
Талончилар тилидан томган
Қаймоқларга ишонмангизлар.
Минг хил ғараз билан берилган
Баҳоларга ишонмангизлар.
Эл қонига байроқ бўяган
Даҳоларга ишонмангизлар.
Душманларга бошин силатган
Шод қулларга ишонмангизлар.
Эътиқодин ақчага сотган
Сотқинларга ишонмангизлар.
Ишонмангиз жазаваларга,
Асло хуружларга ишонманг.
Ватан деган – тақдир инъоми,
Инъомфурушларга ишонманг.
Ҳаммасида айниши мумкин
Адлу инсоф, вафо, диёнат.
Ҳеч гап эмас содир бўлиши
Улардан энг жирканч хиёнат.
Сергак бўлинг. Ёлғонга учманг.
Ўтрик сўзни ҳам демангизлар.
Ҳалол бўлса, не есангиз энг,
Фақатгина панд емангизлар.
Ҳалол меҳнат, содиқ дўст, чин ёр
Ростакам бахт, асл оромдир.
Золим учун қилинган меҳнат
Тўнғиз гўштидан ҳам ҳаромдир.
Ҳикматини унутмангизлар
Авлиёлар айтган пандининг.

Рухини шод этиб, яшаиғ Шайх
Баҳовуддин Нақшбандийнинг. — 104
Парво этманг, такрор айтаман
Бахт ҳақдаги кўпик гапларга.
Ишонингиз иш билан машғул
Тарс ёрилган қутлуғ кафтларга».
«– Мўйсафидим, излабсен ёшлик,
Мўйсафидим, ҳусн излабсен.
Бўябдирсан соч-соқолингни,
Билмам – кимдан, нени гизлабсен.
« – Айланайин қайғуришингдан,
Айланайин кўзёшларингдан,
Соч-соқолим оқин гизладим
Сенинг ёш-ёш кундошларингдан»
« – Кундошларимдан айланайин,
Кесиб ўтмас ҳеч вақт йўлимни.
Бир тилагим сен ўлмагайсан,
Кундош деб билганман ўлимни.
Ўлим сени олиб кетгали
Кесиб ўтмаса бас, йўлимдан.
Бўёқ билан соч оқларини
Гизлаб билармисан ўлимдан?...»

* * *

«Эзгуликни ёқла ҳамиша,
Унинг билан ўзинг ҳам ёқлан.
Майли, минг дардга бўл гирифтор,
Ғафлатгина ғафлатдан сақлан.
Айтгил, ўзи, нимадир ғафлат,
Айт, у қандай кўрсатар нишон...
Кундуз – туннинг ҳушёрлигидир,
Ғафлатидир кундузнинг оқшом».

* * *

«Заминдир бир очилмаган сир,
 Пишхон эрур кўздан сиёқи.
 Тун пардаси билан беркиниб
 Ётар, яна, бошдан-оёғи.
 Тонг отару секин-оҳиста,
 Тоғлар сири фош бўлар унинг.
 Тоғлар саррин-саррин чеккувчи
 Оҳлар сири фош бўлар унинг.
 Чўққилардан оқаётирган
 Дарёлари фош бўлар унинг.
 Дарёлари таралиб кетган
 Дунёлари фош бўлар унинг.
 Гулзорларда куй куйлаётган
 Қизлар сири фош бўлар унинг.
 Қизларга зор, маҳлиё боққан
 Бизлар сири фош бўлар унинг.
 Тонг ёриша боргани сайин
 Сирлар шундай фошлана бошлар.
 Ахийр яна бота бошлар кун, — *Qiyosh*
 Сирлар тагин... бошлана бошлар».

А. Саидов
 ↑

* * *

«Қиш. Дарчадан термиламан жим.
 Эмас бугун кўча кўчадек.
 Қор остида ётибди дунё
 Тухумнинг ичида жўжадек.
 Ҳеч вақт ҳеч ким оёқ босмаган
 Каби тим-тирс ҳовли йўлаги.
 Пиёлада товланади чой,
 Эриб тушган офтоб бўлаги».

* * *

«Сухбатларда рағбатланмас ҳеч,
Китобларда сўкилади рашк.
Жоним, мен бўлсам бир дарахтман,
Қилг этсам дув тўкилади рашк.
Яна-тагин гуллай бошлайман.
Билмагайдир бу аҳвол тиним.
Бергим келмас ҳеч кимга сени,
Сени топган қулман, олтиним».

* * *

«Заҳарлаб ўлдирдинг Алпомишларни,
Улар ичган сувлар энди оғули.
Иржайиб кулмоғинг энди ортиқча
Муродга етдим деб ўйлаб, доғули.
Хайрият, деб бекор тин олиб юрма,
Сендан ўч олмоқнинг тез етгай гали.
Боқиб турибдурман кўзларингга тик,
Мана, мен қасоснинг тирик ҳайкали.
Шоҳсупада туриб ўч олгич ҳайкал,
Аъло билгич ким дўст – ёғийлигини.
Мангу яшайман деб керилмаёқ қўй,
Унутма умримнинг боқийлигини».

* * *

«Сенинг холинг ажиб афсунгар,
Сенинг холинг – сеҳргар уруг.
Уруг эмас, йўқ, у – муҳаббат,
Муҳаббат ҳам эмас, йўқ, у – руҳ.
Кимдир уни яноққинангда
Унутганча ташлаган-кетган.
Билибми ё билмайми, неча
Қаро кўзни ёшлаган-кетган.
Бу тун менинг хаёлимда ҳам
Холинг мижжа қоқмай тунади...
Энди ҳамма юракларда у
Минг изтироб бўлиб унади».

* * *

«Келаман деб ваъда бергандинг,
Тухфа этиб сонсиз орзулар.
Кўп шамоллар эсди шундан сўнг,
Шундан бери оқди кўп сувлар.
Майсазорлар йўқ эди, мана,
Улар пайдо бўлди ҳар қайда.
Бутун борлиқ ям-яшил эди,
Бутун борлиқ энди сарғайди.
Инқирозга юз тутди борлиқ,
Наф бермади афсус, аттанг ҳам.
Таназзулдан четда қолмади
Келаман деб берган ваъданг ҳам».

Алиқозил
ривож
160

«Мен бир қизнинг пок хаёлида
Янроқ қўшиқ бўлиб қуйландим.
Фироғида қоврилдим дастлаб,
Сўнгра тўй қилдим уйландим.
Шароб қуймоқдаман тўй куни
Бирам гулгун, мусаффо бирам.
Бугун сенинг қайғунгни едим,
Бир кун туғилажак набирам.
Йил-йилдан май поклана боргай,
Торта боргай ақиқ каби ранг.
Нафсингни тий, хуштаъмроқ бўлгай,
Ичса агар буни набиранг.
Илож топса, ичмасин у ҳам
Умид-ла маст бўлиб қарисин.
Яхши кунда олий шаробни
Унинг набираси сипқорсин.
Бўлсангизлар чинакам оқил,
Бўлсангизлар чин эҳтиёткор,
Май очилмай, нодон бобонгдан
Сизга қолсин абадий ёдгор...»

* * *

«Сенга бизнинг мактубимиз шул,
Шулдир сенга бизнинг номамиз –
Бизнинг ҳирқамиздир эзгулик,
Самимият бизнинг жомамиз.
Юракларга кийилгай улар,
Сен бўлсанг – бир қутлуғ жомадон,
Қутлуғ шаҳар, эй уммилбилод, – 92
Жонимдан севганим Ҳамадон. –
Сенинг кабир жигарбандларинг
Минг туман кўз қорасиндадир.
Шулардан энг мумтоз биттаси,
Мана, бизнинг Хоразмдадир». – 72

* * *

«Яхши билан ёмон бўлди тенг,
Бугдой билан сомон бўлди тенг.
Замон бошдан-оёқ дард... демак,
Дарднинг умри замон билан тенг».

* * *

«Манглаймнинг шўри ҳарбу зарб,
Кеча – уруш, кундуз ҳам – уруш.
Кеча-кундуз дўсту душманнинг
Юрагида ғазаб ва хуруж.
Фурсат йўқдир қинга солмоққа
Ҳар бир лаҳза тинчликка хилоф.
Қиличимга кечаю кундуз
Фақатгина қон бўлди ғилоф».

* * *

«Сўзларида – эзгу бир ният
Кўзларида мусаффо матлаб.
Қашшоқликни алқаб куйлар у,
Куйлар у бойликни лаънатлаб.
Юрагимга босай дейману,
Ҳар каломи дардга дорунинг...
Қўшиғига ишонолмайман,
Овозида шира бор унинг».

* * *

«Бутун умрим вафодор дўстлар
Билан ўшар маҳкам боғлиққа...
Улар нималари биландир
Ўшаброқ кетишар соғлиққа.
Яъни улар ёнимда бўлса,
Оғринмайман, ўртаниб дарда.
Бир кун кўздан қочирсам борми,
Йўқликлари билинар шартта».

* * *

«Ҳаёт билан қўшиб бизларга
Кўп чарчоқлар қилинган тортиқ.
Асли ўлим – чинакам қурол.
Асли ўлим – чинакам ҳордиқ.
Бошқа изох, бошқача талқин
Мантиқлардан мутлақ ташқидир.
Уйғонмоқ бу – тирилмоқ демак,
Уйқу эса – ўлим машқидир».

* * *

«Илм-ҳикматни бошқага берсанг,
ўзингда ҳам кўпаяр –
Ажаб –
бу тақводор, бу олимники
тамом бўлак, тамом бошқача.
Бир қарасанг, –
фазилатдан сўз.
Бир қарасанг –
илмдан нафаслар.
Хаёлидан чиқариш учун
сенга фазилатларни
ваъзлар.
Жоҳиллашар,
илм ўргатиб,
ахлоқсизлашар
чорлаб хулққа.
Кунда шу ҳол.
Яқин ўртада
айланади тамом махлуққа».

«Тантаналар шунчаки боис,
Жўн баҳона кентлар, шаҳарлар.
Оқшомлар ҳам шунчаки сабаб,
Шунчаки бир рўкач саҳарлар.
Асрлар ҳам ашаддий бидъат,
Хурофотдир ҳар бир дақиқа.
Ҳақиқатдир сенинг жамолинг,
Жамолингдан ҳайрат ҳақиқат.
Кун сени деб чиқади уфқдан,
Тонг сени деб ҳар тонг отади,
Раҳми келиб сўнг юлдузларга,
Шўрликлар кўрсин деб ботади.
Мабодо бир келмасмикан деб
Бунёд бўлган Хива, Сайрамлар. — j¹²
Сени кўриб қувониш учун
Келар ҳайит, келар байрамлар.
Дийдорингдан телбалар бўлиб,
Оламнинг чарх уриб бормоги,
Ушлай деса, ёқаси йўқдир,
Тишлай деса, йўқдир бармоғи».

* * *

«Қоматининг сарв атайдилар,
Сочларининг атарлар сунбул.
Сенинг жамолининг олдида
Ой шунчаки эмиш бир думбул.
Бармоқларинг – ҳусайни узум,
Лабинг – гунча, яногинг – гулмиш.
Сенинг оғзинг қошида писта
Ўз оғзини катта деб кулмиш.
Айтмасди бу гаплар агар
Ҳақиқат ёлгонни енгсайди
Ўхшамайсан, асли, уларга
Асли улар сенга менгзайди.
Мукамалдир ҳуснинг. Таърифга
Қилади кўп гўрлик шоирлар.
Улуғлайман деб сени нуқул
Камситади шўрлик шоирлар».

* * *

«Сенинг, ахир, топталган еринг,
Қумлар, саҳроларинг топталди.
Богингда ёв мевалар еди,
Ўчоғингдан душман тафт олди.
Кўп кеккайма, мағлуб чавандоз,
Ахир, қасос қани? Ўч қани?
...Илк мартаба кўриб туришим
Отни миниб олган чўчқани...»

Хондор
ди бори

«Сен ҳайвонсан. Қорнинг тўйса бас.
Сен ҳайвонсан. Бас – тўйса қорнинг,
Қадрин билармидинг гурурнинг,
Қадрин билармидинг виқорнинг?
То боғлиқсан – ювошгинасан,
Ипни узсанг – пишламогинг бор.
Чиранганча омочни судраб,
То ўлгунча ишламогинг бор.
Йўқдир даҳшатлироқ фожианг
Адлу инсоф, виждон баҳсидан.
Ирғишлайсан, ликиллатиб дум,
Фаровонлик васвасасидан.
Ўз йўлинг, ўз йўригинг йўқдир,
Насия олдинг ирганч йўриқни.
Жонингдан ҳам азиз кўрасан
Халачўпни, бўйинтуруқни.
На-да ўкинч қийнайди сени,
На-да қийнар энди пушаймон.
Чеки борми бу даҳшатларнинг,
Қачон одам бўласан, ҳайвон?
Узр... сенга гап қотиб қўйдим,
Ёд-хаёлинг охурда пайтинг.
Қорнинг мешдек қаппайиб тўйган,
Қутлуғ бўлсин катта ҳайитинг!»

* * *

«Кўзларингда ёшлар кунидир,
 Юрагингда тошлар кунидир.
 Иккимизнинг бу ҳоли кўриб,
 Рақиб хандон ташлар кунидир.
 Висол богин заъфарон кун,
 Фироқ, богин сўлим кунидир.
 Сен Урганчдан кетадиган кун, — *ГМ*
 Яъни бугун... ўлим кунидир».

* * *

«Каллаварамликда чекинг йўқ,
 Поён йўқдир нодонлигинга.
 Қандай изоҳ бўлиши мумкин
 Мотам кун шодонлигинга.
 Қутуртириб юборар сени
 Оз-моз танқид ёхуд сал таъна.
 Золимдирсан бунинг устига,
 Эй шармисор, шўрлик салтанат.
 Тупургандир мазлум фуқаро
 Қоғозларда қолган адлингга.
 Эгов қилиб тош юрагингни
 Қиличини қайрар қатлингга.
 Ўз мадҳинга сарфлаётирсан
 Хайқирик, сас, товуш, унингни.
 Мангулик деб этдинг овоза
 Аллақачон битган кунингни».

рӯсонам

«Қирон тилаб зурёдларимга,
 Қовжиратдинг майсаларимни,
 Кўзларимни ёдингда тут, ёв,
 Унутсанг ҳам пайзаларимни.
 Нафсинг сенинг ўпқон очгандир,
 Ютоққансан, юхофеъла мечкай.
 Заминдаги жирканч чигалсан,
 Сен чигални ҳалокат ечгай.
 Наслинг – очкўзлигингга ворис,
 Ютгансизлар наҳру баҳримни.
 Фарзандларга мерос қолдирдим
 Сенга бўлган чексиз қаҳримни».

* * *

«Фарёд чекиб куйлаган эдим
 Забонимда ҳар товуш чўғ зум.
 Ўзим айтган қўшиқларимдан
 Ловулайди ўзимнинг бўғзим.
 Авайладим мен бу ёнғинни,
 Ёнғин – умид, ёнғин бу – орзу.
 Шиддатли парвозлар пайтида
 Гоҳ-гоҳ ичдим қатра-қатра сув.
 У ҳам жиғилдоним учунмас,
 Асрадим мен уни лой учун.
 Туғилажак полапонларга
 Ихчамгина иссиқ жой учун.
 Мукофотлар дарё ва дарё,
 Мен уларга қиё боқмайман.
 Қабул қилсам борми уларни,
 Тамом, бўғзимни ҳеч ёқмайман.
 Тухфа очни тўйдираверсин.
 Ташналарни қондираверсин,
 Ловулатиб менинг бўғзимни,
 Қўшиқларим ёндираверсин».

* * *

«Сендан умид, сендандир орзу.
Сендан мурод. Сендандир илтиж.
Бир қўлингда дўстларингга гул,
Бир қўлингда – душманга қилич.
Қўшигимиз, наволаримиз,
Агар билсанг шулар ҳақдадир.
Қиличинг кўп сабрли. Гулинг
Қўлимизга шошилмоқдадир».

* * *

«Ҳа, гадошинг душмани гадо,
Лекин лаънат душман гадойга.
Қавми билан нафрат бобида
Қилаверса жирканч бир пойга.
Гадоликни тарғиб этганлар
Ўз қавмини ўзи қопдилар.
Нима бало, не офат топса,
Аввал ўзларидан топдилар.
Нега ҳар хил тухмат ёрлигин
Ҳалоо меҳнат бойларга тақмоқ?
Душман бўлмас донога доно,
Душман бўлар аҳмоққа аҳмоқ.
Уммон каби яшанг гувуллаб,
Дарёлардек оқиб яшанглар.
Унутманглар, бой бойга боқар,
Бир-бирингга боқиб яшанглар».

«Соҳибжамолимнинг ҳуснига
Уялмасдан бақрайиб не бор...
Тез бўл, дарров қулоғингни тик,
Унга тўйиб шивирлай, девор.
Кўзларингни юмиб ол, кўрпа,
Бу тун тошга айланма, ёстиқ.
Менинг бахтим қарор топмоқда,
Саодатим бўлмоқда тасдиқ».

* * *

«Чарақлаган оппоқ бир кулгу
Юракларга бахт ёрлиғидир.
Шунингдек, у инжу тишларнинг
Лаъли лаб билан ҳамкорлиғидир.
Тишларингни дур қилиб, сўнг – кул,
Кўзларингни нур қилиб, сўнг – кул.
Мухим шартни унутмагил ҳеч,
Юрагингни ҳур қилиб, сўнг – кул.
Ҳозир эса довдир бир кулгу
Талмовсирар, ҳайиқиб мунгдан.
Тўймикан деб, азага келган,
Масхарабоз каби – лабингда...»

* * *

«Дилдан эзгулик қилиб эдинг,
 Дилинг яро бўлди, азизим.
 Оқ кўнглингдан чиққан ният деб
 Юзинг қаро бўлди, азизим.
 Булар тилин тийган бўларди
 Бўлса эди ўй-андишаси...
Нур сочаман деб дудга тўлган,
Эй бегуноҳ чироқ шишаси».

Афсаз

* * *

«Ҳаммага тенг меҳр кўрсатган
 Мард ҳолатинг билан улуғсан.
 Сен тахтга чиққанинг учунмас,
 Адолатинг билан улуғсан.
 Адл ила шоҳ дурдир, гавҳардир.
 Зулм ила шоҳ харсангдир, тошдир.
Осмонга чиққани учунмас,
Нури билан қуёш – қуёшдир».

Афсаз

Ан готоз

Кетасану

«Мен ошиқман, аҳволи забун,
Сен, маъшуқам, қумрим, жайроним.
Хилолимсан, ойим, моҳимсан,
Қилдинг ҳайрон, бўлдинг ҳайроним.
Жафокашим, жоним-жаҳоним,
Югурасан, елаверасан,
Келасану кетаверасан,
Кетасану келаверасан.
Руҳимдаги сапоқсиз гуллар
Айриликда қолар сўлишиб.
Гоҳ ой каби ботиб кетасан
Ва чиқасан аста тўлишиб.
Минг умидга айлаб мени банд,
Маҳкум қилдинг минг-минг орзуга.
Сувдан олиб ўтга соласан,
Ўтдан олиб соласан сувга.
Мен қулинг ҳам, дард тилса дилни,
Бағри ёмон қаттиқ бир тошман.
Худо кўрсатмасин, бир ботсам,
Қайтиб чиқмайдиган қуёшман».

* * *

«Мен тоғларга юксалмоқчи эдим,
Кўрай деб тош жилогарини.
Осмонўпар чўққиларидан
Олмоқ бўлиб тиллогарини.
Ғамгин-ғамгин қайтдим водийга.
Дол букчайиб, ёйдек эгилиб.
Бош устимга эгилди фалак
Янги тукқан ойдек эгилиб
Тоғ фатҳига етмади қурбим.
Қилсам ҳамки жонимни фидо.
Надоматдан бошим чангаллаб
Фарёд чекиб тортдим бир нидо.
Ва у тоғда бошланди кўчки,
Қошларимга тошлар келдилар.
Гоҳ таҳлика, гоҳи ҳайратдан
Кўзларимга ёшлар келдилар.
Ё на олтин эди у тошлар,
Ё на эди у тошлар ёқут.
Ёки на-да мрамор эдилар,
На оддий тош эдилар ёхуд.
Келмасдилар лаъдайн кўчиб,
Келмасдилар зардайн кўчиб,
Келардилар момикдай кўчиб
Келардилар пардайн кўчиб.
Ҳар тошда мен минг битик кўрдим.
Водий узра бўлди ҳаво дим.
Ўқимасам, армонлар бўғди,
Ўқий десам, йўқдир саводим.
Зир титради миждаларда ёш,
Битик билмас кўзлар кўчкиси.
Осмонўпар тоғдек ўкинчдан
Тушиб келди сўзлар кўчкиси.
Энди узр сўраш ортиқча,
Гуноҳлари учун, зотан, ман
Шахсан тоғнинг ўзи тошбўрон
Қилган одамман...»

* * *

«Ёш чоғимда торларим аро
Мудом қувноқ ун эди менинг.
Сочларим тим қора тун эди,
Соқолим ҳам тун эди менинг.
Ял-ял ёниб очилган ҳар гул
Кўксимда минг гулхан ёқарди.
Энди бўлса сочларимда ҳам
Соқолимда тонглар оқарди.
Бу тонгларнинг савдоси ёмон,
Отмагайлар бу тонглар текин.
Эвазига умрим қуёши —
Ботиб-ботиб бормоқда секин».

ини қара

бу ҳам

* * *

«Кўп оғирдир менинг гуноҳим,
Йўқ, бепарво қайрилиб кетма.
Афв этиб сен менинг жонимга
Кўп аёвсиз бир зулм этма.
Мислсиз айб этдим қошингда,
Бузиб қўйиб юрак аҳдини.
Муяссар қил энди бошимга
Қаттиқ жазо тортмоқ бахтини.
Тиз чўкишга ғурур йўл қўймас.
Тиз чўкишга етмайди кучим...
Кечирилмоқ каби даҳшатли
Жазо йўқдир энди мен учун».

* * *

«Гуллар қўрқа-писа очилар,
 Бағри доғлар, бағри куюклар.
 Улар – бориб турган беозор,
 Улар – гўё юввош кийиклар.
 Атроф жимжит, теварак тим-тирс,
 Чаман ичра ютган ноласин,
 Кезинади муаттар нозбўй –
 Хурковуч кийикнинг боласи.
 Шамол – қашқир келади ҳозир,
 Кўринмасдан, огзини очиб,
 Тишлаб олиб, кўтарар кетар
 Кийикчанинг қонини сочиб...»

* * *

«Менинг уйим жуда мухташам,
 Сенинг уйинг жуда ҳам вайрон.
 Сен уйимга ҳайрон боқасан,
 Мен бўйингга боқаман ҳайрон.
 Ёшлиқдан зўр ҳашамат йўқдир,
 Келажакка, оҳ, волидасан.
 Мен уйингнинг аҳволидаман,
 Сен уйимнинг аҳволидасан».

нафис

«Дилга нечук ором ёр бўлсин,
Нечук унга жо бўлсин тиним.
Мен қовунга пичоқ урганда
Раҳми келиб йиғлар хотишим.
Шундай кўнгилчан бир хотинга
Минг фарёд чектирдим. Минг нола.
Қовун сўйиш ҳолва... тугдирдим
Шу хотинга бир этак бола».

* * *

«Бу подшоҳнинг қилиқларини
Қаттиқ қийин қилмаслик иншо.
Этган иши телба-тескари,
Кўп қизик, кўп ғалати бу Шоҳ.
Ўнг қўл вазир билан иши йўқ.
Ўзга бир майл, ўзга таъсирда.
Фикри-зикри, ўй-эътибори
Каллаварам чап қўл вазирда.
Шоҳимизнинг бу нуқсонини
Агарчи мен қилмоқдаман қайд,
Бу айб учун шоҳни айбламанг
Чунки... Шоҳнинг ўзи чапақай».

* * *

«Бу қофия кўп гўзал эди,
Поклик билан кўзим ёшлади.
Сўнг талтайиб кетдию, афсус,
Шеърдан шеърга ўта бошлади.
Бинойидек эди эс-хуши,
Фикр билан келгач қуйилиб,
Саҳифадан саҳифага у
Бораверди кам-кам суюлиб.
Кечиш ҳам кў-ўп қийиндир... бироқ,
Кечмай ҳам бўлмайди аҳмоқдан.
Йўқса... китобимнинг сўнгида
Ном-нишон қолмайди ахлоқдан».

* * *

«Гулдираган қаҳқаҳанг билан
Ларза солиб осмон-фалакка
Отангни ҳажв қилганинг тўғри,
Тўғридир қилганинг калака.
Агар чиндан ақли бўлсайди,
Бўлса эди фаросат-фаҳми,
Туғдирмаган бўларди асло
Онанига сендайин аблаҳни».

* * *

«Болаликда кўнглим оқ эди,
Сочим эса эди тим қора.
Кўп яхши, кўп ёмонни кўрдим,
Кездим сарсон, кездим оввора.
Нега урди маккорлар нуқси,
Умр деган жуда ғаройиб.
Сочим энди оқариб борар,
Кўнглим эса борар қорайиб».

* * *

«Аламларга ғамим андоза бўлди,
Кўнгли ором киридан тоза бўлди.
Тунаб қолдик ғариб дўстимникида,
Ажиб меҳмоннавозлик роса бўлди.
Чалиб чиқди чибин ғинғиллабон соз,
Бу созга бургалар раққоса бўлди».

* * *

«Айлангандир бошим чарх уриб,
Бошим менинг гир-гир айланган.
Чунки шўх-шаън замонамизга
У бечора маҳкам бойланган.
Чирпирак бир парраклигимга
Ўзга бирон йўқ, шарҳ бу замон.
Фақат... шўх бир мушукваччанинг
Қуйруғига ўхшар бу замон».

* * *

«Мен кетаман. Бу даврда – бир фиск.
Мен кетаман. Бу даврда фасод.
Ҳамма гаплар жонимга тегди,
Дарҳол шартдир бўлмоғим озод.
Ғазабимни қўзгатар бу ер,
Нафратимни қўзгатар бу жой.
Оёғимга кишандир лекин
Қўлимдаги бир пиёла чой».

* * *

«Оппоқ либос кийган фаришта янглиғ
Келдингиз... кўрдингиз... кетдингиз.
Халос этиб мени биргина дардан,
Минг-минглаган дардга дучор этдингиз.
Кокиллари узун-узун табибим,
Кўзларида сеҳр, фусун табибим.
Мени бошдан-оёқ ёқмоққа келган
Бошидан оёғи ҳусн табибим!..»

«Тароҷ этиб келади фироқ,
Ҳикрон келар шафқатсиз талаб.
Ўқинч келар минг-минг от солиб,
Қилич сермаб, найза ўқталиб.
Ҳамла қилар жонга гам шўрлик,
Қашшоқлик ҳам қилади ҳужум
Изтироблар ташланиб қолар,
Юрагимни забт этмоқ учун.
Муслимларга қирон солмоқчи
Бўлгон янглиг қаттол кофирлар,
Ғалабаларимнинг устига
Мағлубият саф-саф ёприлар.
Қасдидадир ҳамма-ҳаммаси
Юракдаги ёлғиз жон қушин...
Билишмайди, пистирмададир
Шароб деган енгилмас қўшин».

* * *

«Тўғри, рубоб товуши нозик,
Тор сеҳрлар, тортилиб таранг.
Ўтга-сувга солар юракни,
Гоҳ янграб, гоҳ инграган жаранг.
Ҳар бир парда афсунлар қилиб
Минг юракка солар сўқмоқни...
...Шу ҳарир бахт учун усталар
Қанча тўқиллатган тўқмоқни».

* * *

«Таҳсин бўлсин дополигингга,
Ақлингга шон-шарафлар бўлсин.
Сенга садқа, йўлингга қурбон
Ҳамма-ҳамма тарафлар бўлсин.
Бизга бугун кўрсатиб бердинг
Бу заминнинг гарбу шарқини,
Билдик дум ва бош тафовутин,
Жаллод билан жарроҳ фарқини.
Устодликда этсанг гар давом,
Ҳар сўзингдан ёгдау сачратиб,
Ажаб эмас осмондан ерни
Ахийр бир кун олсак ажратиб».

* * *

«Тўдаларинг фахрланмасин,
Ифтихорлар этмасин галанг.
Соат сайин қуриб денгизинг,
Заҳарланиб бормоқда даланг.
Иқбол тилаб рўйи заминга
Сажда қилиб турганди бир кун...
Нима топдинг бобогинамни
Қилиб олис ерларга сургун.
Ўзгаларнинг тупроқларини
Еб-ютганинг билан йириксан.
Аслида сен инсониятнинг
Вужудига тушган чириксан».

* * *

«Тақиллади эшик ногаҳон,
Ҳали қуёш тиг ёрмаган вақт.
Чиқиб дарров эшикни очсам,
Остонада турар эди... бахт!
Дабдурустдан довдираб қолдим,
Қалдиради танглайда сўзим.
Кўзларимга ишонганим йўқ,
Ишонарли эмасди, ўзи.
Турар эди сарвқад, гулюз,
Нигоҳида чарогон зиё...
« – Ие?!.. Қайси шамол учирди,
Йўлларингдан адашдингми ё?!..»

* * *

«Ҳаловат бу қайсар бир бахтдир,
Малҳам бўлгич дилда ярога.
У ҳеч қачон тенг берилмайд
Ҳам подшоҳга, ҳам фуқарога.
Ҳаловат – бир нурафшон толе,
Балолардан қутқарган жонни.
У шундай бир ёритқич, ҳеч вақт
Ёруғ этмас икки осмонни.
Ҳаловатга макон ё кишвар,
Ёки – сарой. Билиб қўй шуни.
Шоҳда ором бўлса, улуснинг
Ҳолига вой. Билиб қўй шуни».

* * *

«Қаҳатчилик аланга янғлиғ
Ямлаб олди шўрлик бу элни.
Кўп одамлар қайтмас сафарга
Боғладилар иложсиз белни.
Қорнимиз тўқ бирон наҳор йўқ,
Йўқ биронта қорнимиз тўқ шаб.
Кўринади тандирнинг оғзи
Аждаҳонинг комига ўхшаб».

* * *

«Жудолаша олмайди улар,
Бўлишолмас лекин ҳамнафас.
Бири учун бири тузоқдир,
Бири учун биттаси қафас.
Тарозининг жуфт палласидир
Рухларининг зидлиги сири.
Бири кўтарилган вақтда
Аста тушиб кетади бири».

«Юзим тушса, сазовор бўлсам,
Муъжаз кунлар бир насиб этса.
Бир кун эмас, бир кун, ниҳоят,
Бошим сенга, эй осмон, етса.
Ўзгармайсан тирноқчалик-да,
Тор бўлмайсан, кенг ҳам бўлмайсан.
Шу қолишда қолаверасан,
Бошим билан тенг ҳам бўлмайсан.
Сенга етмак умидиндаги
Юрагим бахт билан тўлади.
Осмон! Бошим бўлмайсан асло,
Фақат... бошим осмон бўлади!»

ана
↑
160

* * *

«Сен тортинчоқ, ғам ҳам тортинчоқ,
Мен биламан бу сирингизни.
Биргалиқда зериктирасиз,
Шак-шубҳасиз, бир-бирингизни.
Кўп қалинмиз андуҳ билан биз,
Қил ўтмагудек орамиздан.
Бир-бировни англаб оламиз
Сезилмас бир ишорамиздан.
Ўтирманглар эзилиб бундай,
Ғам мен билан кетаверсин, қўй.
Бир ердан олинган лойимиз,
Шодлик эса... кўпга келган тўй.
Шодлик билан қолсангиз, икков
Муродларга етажаксизлар.
Апоқ-чопоқ бўлиб лаҳзада
Тил топишиб кетажаксизлар».

* * *

«Сен ажойиб бир файласуфсан,
Дўст излайсан – мақтов суймовчи.
Дўст излайсан, нуқсонин айтсанг
Луижин осиб, қовоқ уймовчи.
Сўнгра мақтов суймовчи дўстга
Лойиқ мурчдек сўзлар ахтариб,
Қаттиқ ёқиб қолмоқчидирсан
Авра-астариини ағдариб.
Етмоқ учун бу бахтли кунга
Тоқати йўқ, сабри йўқ, шайсан...
Бу дунёдан армонлар билан
Ўтиб кетадиганга ўхшайсан».

* * *

«Рухсориингсиз чарақлаб, мени
Қуёш нури қилар ҳақорат.
Билмам, сенсиз нега отди тонг,
Қилмоқчи у кимни зиёрат.
Чопқиллаб кел менинг ёнимга
Унут ўзга яқинларингни.
Баҳонада сочларинг ўпсин
Муштоқ-муштоқ тақимларингни.
Ялтилаган кумуш халхоллар
Айрилиқдан тоқай нолисин.
Шўх силкиниб турган зулфларинг
Улардан ҳам бўсалар олсин.
Кокиларинг тўпиқлар билан
Тотлиғ-тотлиғ суҳбат қурсинлар.
Оёгинг бош бармоғиндаги
Узукни ҳам ўпиб турсинлар».

* * *

«Ўлиб бўлдик гоҳ қоралана,
Ўлиб бўлдик гоҳи оқлана.
Қачон насиб этаркан яшаш
Одамларга ўхшаб – оқилона.
Кериламиз ўпкамиз шишиб,
Кибр-ҳавони иззат-нафс атаб.
Ўқчитади сўнгги йўқ ваъзлар,
Жонга тегар қуруқ сафсата.
Гоҳи ерга урамиз ўзни,
Чарчаб гурур – зил юкимиздан.
Ўз бетимиз тўлиб кетгандир
Ўзимизнинг тупугимиздан».

* * *

«Дебон, замин оёқ остимда
Ўйга берилмаёқ қўйсинлар.
Шоҳ, амир ё султонмиз дея,
Бунча керилмаёқ қўйсинлар.
Минг жавоҳир қадалган бўлсин
Маҳкамланган бўлсин минг олтин,
Улар шунчаки бир ўйинчоқ,
Мен шу сирни фаҳмай олдим.
Бари сенинг мулкингдир мангу,
Бари сенга мансубдир якка.
Барин олган подшоҳлар сендан
Бешми-ўн йил ўйнаб бермакка».

* * *

«Насибангдан қочма ҳеч қачон,
Қувма, сендан насибанг қочса.
Лекин нафсинг олдида бўлма
Бамисоли таслим ожиза.
Бил, одамни одам севади,
Енголмайди одамни одам.
Душманлардан қўрқма ҳеч қачон,
Сен ҳамиша қўрққил худодан».

* * *

«Соғиндим мен маржонларингдек
Тизим-тизим тизимларимни.
Узумларим совуқ едилар,
Совуқ еди узумларимни.
Жунжикмасдан қучоғимга кел,
Сийнангда, оҳ, севган нигорим,
Совуқ урмас бир жуфт узумча
Яратгандир парвардигорим».

* * *

«Таслим бўл сен. Танинг мамлакат.
Мамлакатким, улус – эли жим.
Таслим бўл тез, дедим душманга,
Сафар қилмай унга қиличим.
Фаросатсиз чиқиб қолди ёв,
Чиқиб қолди, афсус, гап уқмас.
Мени кечиринглар, ёронлар,
Тиғимдаги шароб юқимас».

«Ажиб меҳмоннавозлик бўлди,
Бўлди гаройиб бир зиёфат.
Билмадим, бу бахтми эди бир,
Билмадим, ё – эдими офат.
Боғингдаги осмонўпар кўшк,
Шинам эди, эди шоҳона.
Ҳамма нарса муҳайё эди,
Етишмасди бир пашшахона.
Олдимизга таомлар қўйдинг,
Ҳамма олинг-олинг дедилар
Бизлар едик ноз-неъматингни,
Бизни пашшаларинг едилар».

* * *

«Йиғламагил, азиз болажон,
Йиғламагил, кичкинтой одам.
Фигон чекма бузрукворим деб,
Фарёд чекма деб – отам, отам,
Ҳузурига чорлади Аллоҳ,
Ким ҳам бундай меҳмонга бормас.
Аллоҳ эса беҳад меҳмондўст,
Отангни ҳеч қўйиб юбормас».

* * *

«Улуг шодлигим гамдир менинг,
 Керак эмас чучмал гамхўрлик.
 Очлик – ҳалол луқмамдир менинг,
 Энг юқори мартабам – хўрлик.
 Иттифоқчим энг гирт низолим,
 Сукунатдир – янграган созим.
 Айрилигим – менинг висолим.
 Яланғочлик – башанг либосим.
 Баҳорим – куз, ёзим эса – қиш,
Азон – оқшом, оқшом – азоним.
 Хазонимдир яшиллик менинг,
 Менинг яшилдигим хазоним.
 Осмон ўпган чўққидир чоҳим,
 Одоб, икром – дўқим, дағдағам.
Шоҳим гадо, гадодир шоҳим,
 Чеккан оҳим эса – қаҳқаҳам.
Дўстлар душман, душманлар – дўстим,
 Тутруқсизлик маънолигимдир.
Донишмандлик телбалигимдир,
 Телбалигим – донолигимдир.
 Енгилимдир зилдек огирим,
 Манзилим ҳам, демак, йўлимдир.
 Бошланишим менинг охири,
 Туғилишим эса – ўлимдир».

* * *

«Кўзларимнинг ёшларидасан,
 Юлдузларнинг қошларидасан.
 Тоғлар сенинг пойингда эмас,
 Сен тоғларнинг бошларидасан».

* * *

«Мард йигитнинг бўлгани янглиғ
Жондан севган азиз бекаси,
Ҳар юлдузнинг, шубҳасиз, бўлар
Ушлаб тургувчи ўз эгаси.
Юлдуз сўнди. Тушди-кетди у.
Қолди ғамгин, нурли йўллари.
Фалакдаги қай чароғбоннинг
Чарчаб қолди экан қўллари?...»

* * *

«Сен кўз юмдинг. Тарк этдинг бизни.
Кетдинг-қолдинг сўрамай-нетмай.
Турибман мен ёлғиз. Бош эгиб.
Қутлуғ қабринг қошидан кетмай.
Ёш тўлдиран фотиҳа учун
Очилган азадор қўлимни...
Дийдор учун энди сенимас,
Мен кутмоғим керак ўлимни...»

* * *

«Ўтганларни хотирлайверсанг
 Хаёлингга келмайди нелар.
 Дунё элак... одамларни у
 Бир лаҳза ҳам тинмасдан элар.
 У тинимсиз чайқалиб турар,
 Чайқалиши азоб-зулмдир.
 Бу элакнинг устида ҳаёт,
 Бу элакнинг ости – ўлимдир.
 Бу элакнинг устини кўринг,
 Кўрингизлар сиз тағларини...
 Уларни қор каби ёғдирар,
 Қолдиради кепакларини...»

* * *

«Бизда бордир бўри ҳақиқат,
 Бизда бордир қуён ҳақиқат. > 200
 Бизда бордир у ён ҳақиқат,
 Бизда бордир бу ён ҳақиқат.
 Оқшом ҳақиқатимиз мавжуд,
 Мавжуд тагин саҳар ҳақиқат.
 Асал ҳақиқат бор бизларда,
 Бизларда бор заҳар ҳақиқат.
 Бизларда ҳақиқат – юзлаган,
 Бизда бор мингларча ҳақиқат.
 Бўлак-бўлак ҳақиқат бордир,
 Бордир парча-парча ҳақиқат.
 Биз ҳақиқат ясаб берамиз
 Истасангиз агар қай тахлит.
 Фақат ягона ҳақиқат йўқ,
 Йўқдир бизда ҳақиқат – яхлит».

* * *

«Юрагим вайрона, кўзда ёш – тахир,
Қутлуғ тасвирингдан холи қорачиқ.
Лаввалари ҳатто қил ўтмас эди,
Энди ора очиқ... Энди ора очиқ...
Яхши қол! Ўсмоқда жудолик тоғи,
Дилингга дилимни яширдим.
Мен кетдим ўзимдан. Сени – ўзимга,
Ўзимни – Худога топширдим».

* * *

«Мен ҳақ сўзни айтай. Сен чида.
Мен рост сўзни сўзлай. Қаҳр этма.
Ўтмиш ўтмишники, азизим,
Ўтмиш билан қуруқ фаҳр этма.
Ўтмишинг бор. Бу, шаксиз, толе,
Ўтмишинг бор. Бу бахт, албатта.
Ўтмиш атлас, ўтмиш духоба,
Лекин сен ҳам бўлмагин латта.
Ўтмиш билан чалғиб, унутма
Бу кунингни бор қилишни ҳам.
Қойил қилдинг мағрурланишни,
Ўрганиб ол ор қилишни ҳам».

* * *

«Сендан хат келтирган каптарнинг — Ҳоо
Тўшин ўтиб, айладим тавоф.
Лекин... қандай бериб юборай
Мактубингга бу қушдан жавоб.
Яллиғланган чўғдир ҳар сўзим,
Ҳажр осмони бўлса ҳам муздек.
Қушчанг ёниб қулаб тушмасми
Фалаклардан... сўнган юлдуздек».

* * *

«Гарчи намоз, гарчи тиловат
Жуда савоб, жуда фахр иш.
Мен қашшоққа, мен камбағалга
Тоат-ибодат кўп огир иш.
Меҳнат қилдим. Раво кўрмади
Рўшноликни ҳеч ҳаётимга.
Сажда қилсам худога, аввал
Қашшоқлигим тушар ёдимга...»

* * *

«Гўзалим, сен жуда гўзалсан,
Сачратма ҳар сўзингдан илм.
Минг хаёлдан бошим огриган,
Бир аёлга ташнадир дилим.
Совуқ, лоқайд бўлма бунчалик,
Бўл сал яшин, бўл сал чақмоқроқ.
Сен бунчалик ақлли бўлма,
Бўл сал тентак, бўл сал аҳмоқроқ.
Сен ақлингни намоёиш этгач,
Бошимга тоғ гўё қулади.
Бир бошингга ҳам кўрк, ҳам ақл,
Ўлай агар, кўплик қилади.
Қопга солиб калтакланмоқчи
Жуфт мушукдек бўлиб нетайлик.
Кел, ё ақлинг, ё мен, яхшиси,
Хаёлингдан чиқиб кетайлик».

«Уялинглар! Аёллар билан
Баҳслашманглар, қилманглар пойга.
Лекин барча ғалабаларни
Ташланглар уларнинг пойига.
Аёлларга кетмон бермангиз,
Аёлларга берманг белкурак.
Аёлларга кўнгил беринглар,
Аёлларга беринглар юрак.
Маҳкум қилманг темир-терсаққа
Ҳеч Моҳирўй, ҳеч Турсунойин.
Аёллари эркакшода халқ
Хотинчалиш бўлади доим».

Таллар

* * *

«Кўзларингдан оққан кўзёшнинг
Сув эканин ўйлаганимда.
Жон, жаҳонга ҳаёт бахш этган
У эканин ўйлаганимда.
Бошқа ҳамма ғам-ташвишлардан
Холи бўлиб қолгим келади.
Балиқ бўлиб қолгим келади,
Шоли бўлиб қолгим келади...»

* * *

«Шўрлик товук, қўрқма қақолаб,
 Ҳайиқмасдан, тўйиб жўжа оч.
 Бизлар сенга тегмаяжакмиз,
 Юмurtқангга эмасмиз муҳтож.
 Сен ҳам, қуён, қалтирайберма,
 Шалпанг қулоғингни динг қилиб,
 Болалайбер дала-даштингда
 Биргина ўзингни минг қилиб.
 Биз агарчи раҳмдилларнинг
 Яхшиларин яхшиларимиз.
 Йиртқичлардан баттар йиртқичмиз,
 Ваҳшийларнинг ваҳшийларимиз.
 Сиртлонларни кабоб қиламиз
 Ўрмонларда гулханлар ёқиб.
 Тимсоҳларнинг тухумларини
 Нонуштага ичамиз чақиб.
 Келиб мунис қумрилар билан
 Бўлурмиз бир ғамгин суҳбатдош.
 Охуларни қучоқлаб олиб,
 Ўкраб-ўкраб тўкадирмиз ёш».

* * *

«Мол жамгаргил ёғдайга қараб,
 Дунё ғамла қара ҳолингга.
 Лекин, нима бўлганида ҳам,
 Ҳирс қўйма ҳеч йигган молингга.
 Англамасанг айтганларимни,
 Жонзотлардан олабер нусха.
 Бир кунлик ем тўплайди арслон,
 Бир йиллик ем ғамлар қумурсқа».

* * *

«Жоним, сени жондан севаман,
Бўлсанг ҳамки гарчи муваққат.
Ёд-хаёлим, фикрим ва зикрим
Кеча-кундуз сен билан фақат.
Чексиз гарчи ишқимиз... гарчи
Меҳримизнинг поёни йўқдек...
Лекин бир лаҳзадир васлимиз,
Бамисоли ёй билан ўқдек...»

* * *

«Шаробсиз кун кун эмас сира,
Май бўлмаса, бурро ҳаёт жим.
Сенинг гапинг мутлақо ўтрик,
Эй бераҳм фалакиётчи.
Коинот тор, фалак чекланган,
Поёнсиз жой – шиша ичидир.
Соат эмас, бўшаган қадах, –
Вақтнинг аниқ кўрсаткичидир.
Ойлар умр узайтирмайди,
Йиллар илигингни сўради.
Умр кўрмас инсон фалон йил,
Фалон шиша умр кўради».

* * *

«Кўй, йиғлама. Ғам-алам, кулфат
Сен йиғлаган ҳамон кулади.
Бардошли бўл – метин, мустаҳкам
Йўқса замин-замон кулади.
Шовуллаган гужум бўлсанг ҳам
Устингдан бир сомон кулади.
Сен тарафга қиё боқмас бахт,
Боқиб нокас томон кулади.
Кошкийди бир шунчаки кулса,
Кулганда ҳам ёмон кулади».

* * *

«Кабутардек учиб келдинг сен,
Кийикчадек келдинг сен елиб.
Ва... термилдинг. Майин нигоҳинг
Юрагимга санчилди келиб.
Янглишмасдан урдинг ўқингни,
Ортиқча бир ҳунар – санъатсиз.
Ва – мен кетдим чалажон, беҳол,
Ва – мен кетдим мувозанатсиз.
Гурур билан тикилиб қолдинг
Лаблари лаъл... лаблари ақиқ...
Бизда, ахир, хабаринг йўқми,
Арслон ови қилинган тақиқ».

* * *

«Бу одам ер. Эксанг унмас ер.
Дарё. Лекин қақраган дарё.
Бу одам шер. Қафасдаги шер,
Фарёд. Лекин бўғиқ бир фарёд.
Бу одам – бахт. Лекин – қора бахт.
Бу одам – мушт. Лекин – чўнтақда.
Бу одам – шахт. Лекин сўнган шахт.
Доно. Ихтиёри – тентақда.
Жуда ҳушёр... сергақдир. Лекин
Ҳушёрлиги ўхшар мастликка.
Бети қалин. Лекин – уятчан.
Уялади уялмасликка.
Тўйдир. Лекин охири – аза.
Паймон. Ёлғон паймон бу одам.
Бир сўз билан не десам экан...
Одам. Лекин ҳайвон бу одам».

* * *

«Куну тун, шом, азон кетади,
Боғларингдан хазон кетади.
Лекин бахтинг – нозик бир меҳмон,
Қийин келиб, осон кетади».

* * *

«Қўнғироқдек жаранглаб куйлаб,
Торлар каби титраб рақс этдинг.
Гаров боғлаб булбул билан гоҳ,
Гоҳо товус билан баҳс этдинг,
Бир тикилдинг чала қайрилиб,
Қақраб-қақраб қуриди шўрим.
Гумдон бўлди сиполик, виқор,
Малайингга айландим, чўрим».

* * *

«Бизга дийдор насиб этмади
Сўнгги висол – ўчмас хотира.
Азоб билан қалқиб тушдилар
Кўзларимдан пок икки қатра.
Қўшилдилар яноқларимда
Ёдга солиб бизларнинг аҳдни.
Бизга тақдир раво кўрмади
Икки қатра кўзёшдек бахтни».

* * *

«Қўйнимдаги бир қучоқ нурнинг
Кетажагин фаҳм этмадинг сен.
Борми, ўзи, зарра инсофинг,
Иккимизга раҳм этмадинг сен.
Мен билмайман, чалкаш дунёда
Ким? Не? Кимнинг? Неники эди?
Биламан, сен ҳамманикисан,
Дилдор фақат меники эди.
У кетади энди. Сен чиқдинг.
Кўзларимга қалқаётир ёш.
Ўзга маконларда чақнасанг
Ўлармидинг, ҳасадгўй қуёш.
Не бўлдинг, айт, юлқилаб олиб
Бебаҳо бир бахтнинг пок тотин,
Соҳибжамол рақибаларни
Юмдалашни касб қилган хотин!»

* * *

«Қуёшни афв эта қолайлик,
Турмасин осмонда осилиб.
У ҳам, ахир, қанча бир умид,
Неча бир меҳнатнинг ҳосили.
Гарчи алпомишлар ошиқлар, — *kh*
Гарчи маъшуқалар малақдир,
Муҳаббат бир бойўгли, жоним,
Муҳаббат бир кўршапалақдир...»

* * *

«Кўзга кўринмас эй чаросим,
Сўлдирмайди қишлар ва кузлар.
Новдаларинг осмон-осмонда,
Меваларинг эса – юлдузлар.
Қолдиради борлиқни ҳайрон
Ҳар мевангни минг жамоллари.
Дув тўкилар бироқ барчаси,
Эсан маҳал тонг шамоллари.
Лекин қайсарлардир ашаддий.
Бир кундаёқ уриб тагин барқ,
Меваларинг қуёш ботган сўнг
Яна пишиб тураверар гарқ».

* * *

«Айрилиқнинг даъватларига
Илож қанча, кўндим, ушадим.
Оқшом билан рўдапо ғамнинг
Қучоғида оҳ деб тунадим.
Севгим бир нақш олма эди,
Тиш тегмаган, таранг, юмалоқ.
Ғамни эса неча минг йигит,
Неча минг бор қўйган уч талоқ.
Улар такрор уйланмоқчими,
Кулфатлари қолганми чала?
Ғам билан жуфт ўтган бу кечам,
Наҳотки, бир мудҳиш ҳалала?..» ?

* * *

«Кетиб қолди омонат дўстлар,
Кетиб қолди омонат ёрлар.
Юрагимда уқубат қолди,
Юрагимда қолди озорлар.
Меҳрларим якунландилар,
Барҳам топди муҳаббатларим...
Бошга кулфат тушди. Тегди ўқ.
Қушман. Тўзғиб кетди патларим».

* * *

«Тавба... булар ер талашмоқда,
Заҳарга ғарқ бўлган бир ерни.
Икки хотин эр талашмоқда
Аллақачон ўлган бир эрни.
Юмдалашиб валақлашмоқда
Тилга келган қарони, оқни.
Бир-бирига сочмоқда улар
Қўлларидан кетган тупроқни».

* * *

«Сўзида йўқ одобдан нишон,
Феълида икромдан асар йўқ.
Ёмонларга йўқ ундан нафрат,
Яхшиларга ундан назар йўқ.
Иймон йўқдир унинг руҳида,
Вужудида йўқдир таҳорат.
Бу одамни ҳайвон деб сўкманг,
Ҳайвонларни қилманг ҳақорат».

«ҚОР ҚҰШИҒИ» КИТОБИДАН

ҲАЁТ

Бундай яққол эмасди ҳеч вақт
Ҳислар эди мўътадил, майин.
Кулфатми бу, билмадим, ё бахт –
Соат сайин, ой-кун, йил сайин.

Кескинлашиб висол ва фироқ,
Чиқишолмай қувонч билан дард,
Ишқ бўсаси куйдирар кўпроқ,
Нозбўйлар ҳам баттар муаттар.

Қизларнинг ҳам муҳаббатлари,
Кеткизгудек ўзингдан ўзга.
Камроқ келаётган хатларни
Кўпроқ суртгинг келади кўзга.

Ҳаёт шундай сахий ва даҳо,
Неъматлари серфайз, сертуғён.
Унинг ҳар лаҳзаси – бебаҳо,
Арзир берсанг фақатгина жон.

Шунинг учун унинг олдида
Йўқдир қарздор бўлмоқ иложи.
У ҳисобдан янглишмас. Билар,
Бир кун қилар орани очиқ!..

ВАТАННИ ИЗЛАШ

Эмасдир фалон минг аҳоли,
Ватан фалон фарсаҳ масофа эмас.
Уни яша. Йўқса кечмайдир холи,
Ватан – хўрсиниқдир, ватан бу – нафас.

Ватан бу – тоғ. Метин – мустаҳкам,
Лекин хавотирдан юракда ғамдир.
Ватан бу япроқдан томай-томай деб
Милт этган омонат шабнамдир.

Шу қаршингда чакнаб қуёшдек балққан
Қаро кўз ватандир, Ватаним.
Юрагингни ёриб, тилиннга қалққан
Яро сўз ватандир, Ватаним.

Ватан – сен. Ўзиннга бир разм солиб
Эътибор қил, дўстим, бир замон.
Ватаннинг мўъжаз бир тимсоли
Бўлмасанг, бу – ёмон.

Ватандан ҳам буюк Ватан бор,
Мақсад – шу Ватанни йўқ қилмасликдир.
Бу Ватан – бошқа бир ишсоннинг
Ватанига кўзни лўқ қилмасликдир!

НАВОЙНИ УЌИБ

Минг машаққат билан чиқдим мен,
Қирқ йил тирмашдим бу чўққига.
«Шоирмассан. Тушавер қайтиб!»
Шундай бўлди ҳукм – ўқилган.

Теграмга бир боқдим ютоқиб
Дунё кўриб олмоқ ғамида,
Ерга қайтиб тушмоғим учун
Яна қирқ йил керак... камида.

ЙЎЛ

Икки ёғи қатор-қатор гужум – йўл...
Мен ишга хаёлчан шундан ўтаман.
Қутлуғ бир мўъжиза – ҳар кунги дийдор,
Кўзларимга ишонмай кетаман.

Укалар варракка топмаган шамол
Бизни ахтарибми, унда еляпти.
Мана, огочларни уйғотиб бунда,
Ҳаяжонга тўла баҳор келяпти.

Асфальт остидаги ниш урган уруғ
Ҳужум бошлагандир оҳиста... тошга.
Бахтига чидолмай қушчалар бунда
Осмонни кўтариб юборди бошга.

Қаттиқ соғинишдан мунглиғ кўзларим
Ноёб дийдорингга термилиб тўймас.
Юрак сирим бўлган муҳаббатимни
Яшил борлиқ энди фош қилмай қўймас.

Мутолаа қилиб ўтасан бундан
Яшил япроқларни – ишқдан дарсликни.
Мен эса хавотир билан кутаман
Сени бунда ногоҳ учратмасликни.

Бир йўлга маҳкуммас инсон умрбод,
Юравериб-юравериб, ахир, толасан.
Сен туфайли севиб қолган йўлимдан
Бир куни аёвсиз ўтмай қоласан.

Дарахтлар барг тўкар кўзёш ўрнига,
Тўкилган япроқлар ерга қорилар.
Сўнг бу йўл бизларни туш кўрар фақат
Ҳазин-ҳазин ёғиб турганда қорлар.

Қисмат висолми ё ҳижрон – билмайман,
Қайда бўлсак ҳамки икков у пайтда –
Бизни эслаш учун бу йўлга ҳар йил
Баҳор келаверар қайта ва қайта.

ТАРАДДУД

Сен фаришта – осмон фарзанди,
Беланчак ер ошёнинг сенинг.
Сигмас сенга ўлимнинг ҳадди,
Йўқдир чекинг, поёнинг сенинг.

Семурғлар ҳам боғлай олмас баҳс, – 200
Инсон деган калом – таърифинг.
Пок бўлсанг бас, озод бўлсанг бас,
Йўл азоби – ожиз ҳарифинг.

Лекин узоқ шайланасан сен,
Тараддудинг топмас ниҳоя.
Етмай қолган бу ишга ўтмиш,
Келажак ҳам қилмас кифоя.

УМИД

Бобохон Полвоновга

перевод

Ардоқланар момик деб тўғри,
 «Оқ олтин» деб, тўғри, мақталар.
 Бир кун мен кашф этдим заводда,
 Қаттиқ экан юмшоқ пахталар.

Аёв билмас, сўқир тасодиф
 Тигсиз кесди оёқларимни.
 Бир той пахта устимга қулаб,
 Ногоҳ эди оёқларимни.

Соғинаман энди гоҳ чигал,
 Гоҳ равон, гоҳ тор йўлларни мен.
 Ўн йил бўлди босмаганимга
 Қадамимга зор йўлларни мен.

Зангори экран... чарх урар қизлар
 Ловулатиб яноқларини,
 Тақиб олиб чаккаларига
 Лўппи пахта чаноқларини.

Хаприқаман, санчади юрак
 Сиғдиролмайд ўкинч, зоримни.
 Соғинаман «Лазги»ни, дўстлар,
 Соғинаман гулрухсоримни.

Қомат кериб, шаҳдам одимлаб
 Юришларим не бир фахр эди.
 Ҳозир эса оқшоми билан,
 Оёқларим қақшаб оғрийди.

Бу умидбахш оғриқ ҳам, дариф,
 Гоҳ-гоҳида камроқ сезилар.
 Қайтмаса деб оёғимга жон
 Шунда юрак-бағрим эзилар.

Зирқирасин, майли, борлигим,
Азоб ва дард айб эмасдир.
Энг муҳими, мажруҳмас иймон,
Эътиқодим майиб эмасдир.

Мен севаман – юрагим бахтли,
Шеър ёзаман – бахтли қўлларим.
Бироқ баъзан йиғласа керак
Ўн йил юрмай қўйган йўлларим.

Кўзёш тўкса керак гоҳида
Курашимни кўрмаган майдон.
Менинг эса лабимда кулгу,
Мен биламан, ноумид – шайтон.

Шодлик қилиб куйлайман ҳали
Ҳеч қачон чекмаган ноламни.
Оппоқ пахтаи каби чарақлаб
Айланаман бутун оламни.

Фарзанд кўриб, улашаман бахт
Ўғилларим ва қизларимга.
Тўлиб кетар бутун Хоразм – *Жн*
Гурсиллаган рақсларимга!

* * *

Куйлаб юборсанг бас – қўшиқлар бисёр.
Юлдузлар милтирар. Ҳилпирар майса.
Ҳеч ким жаранглатиб сочмайди зиё.
Ҳайқиргинг келади. Ҳайқиролмайсан.

Наъралар қулоққа шипшиб айтилар,
Ҳолбуки, замона муҳтож ларзага.
Пўлатдек бўғизлар ярамайдилар
Егулик ютмоқдан бошқа нарсага.

Қизларнинг ям-яшил руҳи саргайди,
Қўмсаб ошиқларнинг мард навосини.
Арслондек йигитлар жимжит қаргайди
Юракда гужанак ўз овозини.

ОСМОНГА ХАТ

*Болалигимизда варрак ипларига қогоз ҳалқачалар
тизиб, шамолда уларнинг шиддат билан
осмонга қараб сирғалишларини кузатар эдик.*

Бу – «осмонга хат» деб аталарди...
Мен осмонга мактублар ёздим,
Руҳи юксак, сўзлари олий.
Хаёлларим самовий эди,
Мактубларим эса – хаёлий.

Лекин хаёлдамас, асли ҳам
Сал самовий бўлгим келарди.
Ғужгон ўйнаб, чарақлаб турган,
Тиниқ, мовий бўлгим келарди.

Тингламади осмонни осмон
Ё меҳримдан ризо бўлмади.
Ўртамизда на бир иттифоқ
Ва ё на бир низо бўлмади.

Менга рад жавобин элтишга
Қай бир юлдузларки кўндилар,
Пушаймондан ярим йўлдаёқ
Ёниб, адо бўлиб сўндилар.

Тугамади менинг ёнганим,
Тугамади менинг куйганим.
Осмон мени севмаса ҳамки,
Яшайвердим унга суйканиб.

Яшайвердим муҳаббатимни
Англаса деб бир кун ниҳоят.
Насиб бўлса юксаклик зора
Ва тиниқлик юқса деб шояд.

Шаънимни ҳеч урмади ерга
Хокисор бир ошиқ эканим.
Осмонга бош эгмак –бу бошни
Доим баланд тутмоқ дегани.

Мафтун, мағрур қўшиқларимни
Қайта-қайта бошлайвердим мен.
Таг-туби йўқ, чексиз бағрига
Кўзларимни ташлайвердим мен.

Умид билан сочмоқда ёғду
Нурли чопарларим – кўзларим.
Улар энди сўнмас... Элчига
Ўлим йўқ-ку, ахир, дўстларим!

МУАЛЛИМ

*Собир дорбоз дорга кичкинтойларни кўтариб
чиқиб, қалтис машқлар намоёни қиларди.
Томошабин ота-оналар бу билан фахрланар эдилар.*

Қариялар ҳикоясидан

Собир дорбоз дорни баланд қурган кўп, — *Кн*
Арқонларни тортган таранг ҳам пухта.
Дорга чиқса улкан лангар – майда чўп
Ва ўзи кўринган бамисли нуқта.

Гоҳ у чарх ураркан дорда қушсуръат,
Гоҳ илиб қоларкан, ташлаб ўзини.
Тепага боқишга қилолмай журъат,
Довюраклар ҳам ерга олган кўзини.

Муслим мадад тилаб парвардигордан
Кўкка инонгандек нолаларини,

Эл ишониб унга шу баланд дорда
Опичлатиб қўйган болаларини.

Сўндирмаслик учун кифтга танғилган
Бир жуфт мурғак кўзлар маёғини у,
Кўзни боғлаб на-да йўлин ёнғилган¹,
На мункиган, боғлаб оёғини у.

Ўз қалтис йўлидан қиларкан ҳаво,
Солса ҳам минг-минглаб дилга хавотир,
Бир қалбда мардликдан чиқарган савод,
Тарбиялаб берган халққа бир ботир.

Муаллим ҳам шундай мовий диёрда,
Энг юксак ишончлар ўлкасидадир.
Фарзанд борки, унинг ихтиёрида,
Фарзанд борки, унинг елкасидадир.

У кенг майдонларда қуриб баланд дор,
Хатарнок ўйинлар кўрсатмас гарчи.
Лекин... ташласа бир қадамни хато,
Бутун бир келажак бўлар чилпарчин.

Шу боис ҳам ҳар гал эслаган нафас
Муаллимга халқим қўйган ихлосни.
Кайковус ё Юсуф Хос Ҳожибнимас,
Мен ўйлайвераман Собир дорбозни...

¹ Ёнғилган – адашган.

ОНАГИНАМ

Бахт изладим мен дала-даштан,
Орзуим бол, умидим асал.
Онагинам! Сени алдашдан
Ҳалокатни санадим афзал.

Сармаст қилди чаманлар васли,
Қайғурмадим ризқи рўзимни.
Яшадим мен багишлаб, асли,
Фақат ўзгаларга ўзимни.

Билмам, учдим қанчалаб чақрим,
Гоҳ мағлуб, гоҳ голиб келдим мен.
Бол деб меҳрим, асал деб фаҳрим,
Топганимни олиб келдим мен.

Гуллар ичдим ичгандек қасам,
Лойиқ бўлдим заҳматкаш сафга.
Балки... балки янглишиб баъзан
Қўниб қўйдим сассиқ алафга.

Ноз бўйлардан уйғониб саҳар
Учмоққа йўқ, эҳтимол, ҳаққим.
Балки, асал деганим заҳар,
Бол деганим, эҳтимол, заққум.

Хуллас, ўзинг биласан, онам,
Сен минг сирдан хабардор ҳакийм.
Хоҳла, мени қабул эт, мана,
Хоҳла, бошим узиб ташлагин.

ЭЛЕГИЯ

Қўлларда тор. Қўшиқ айтамыз.
Май ичамиз. Қўллардадир жом.
... Мағрибда бир япроқ узилса,
Узилади машриқда бир жон.

Роҳатдамиз гоҳо Урганчнинг,
Гоҳ Тошкентнинг Дўрмонларида.
... Бир-бир узилади япроқлар
Шарқ ва ғарбнинг ўрмонларида.

72

АРМОН

Сени қаттиқ соғинганимдан
Термилгани тўйиб-тўйиб ман.
Рухсорингни ҳижронда нимта
Юрагимга ўйиб қўйибман.

Энди, майли, умр адоғида
Гўзалликдан қолсин бир қарзим.
Чизилмаган чехранг доғида
Мўйқаламим сочдек оқарсин.

ОРЗУ

Тиниб қолди сен ҳақда қўшиқ,
Сўниб қолди ранглар сен ҳақда.
Ҳуснинг фақат дилда жилваали,
Исминг дилда жарангламоқда.

Йўллар висол ҳақда куйламас,
Шивирламас бахт деб бирон барг.
Сўзлар шеърмас, товушлар қабри,
Мўъжизалар бўлди жувонмарг.

Дийдор энди бахш этмас иқбол,
Айрилиқ ҳам келтирмас зиён.
Бу кулфатга чидаб бўлмайди,
Кўтараман мен унга исён!

Енгаман. Сўнг орзуларимда
Келтирасан сўлмаган гуллар.
Сен келар йўл чанглари висол
Алангаси бўлиб ловулар.

Айтмаганинг розларни тинглаб,
Хаёлингни қилгум тавофлар.
Сўзсиз мактуб жўнатиб сенга,
Олажакман сўзсиз жавоблар.

Мўъжизалар ҳаётга қайтиб,
Йўллариנגга энтикиб қарар...
Қанча амримаҳол бўлмагин,
Сен келасан, бахтим, муқаррар.

АГАР

Кўкка боқиб энтиқилмаса,
Суртилмаса кўзга тупроқлар,
Хазон йиглаб, куртак кулмаса,
Лоқайд бўлса яшил япроқлар,

Бугдой бўлиб янчилмаса сўз,
Хирмон бўлиб йиғилмаса шеър,
Сиёҳ билан ёзилса, холос,
Дил қонидан туғилмаса шеър,

Юраккамас, фақат майдонга
Ўрнатилса қутлуғ ҳайкаллар.
Илм ўргатиб соҳир қўшиқлар,
Янграмаса қўшиқдек фанлар,

Самимият маҳзун юрсаю,
Кек-адоват турса ҳиринглаб,
Илму амал мум тишлаб қолса
Гапирганда олтин жиринглаб,

Керилсаю хомсемиз ёлгон,
Таъзим қилса хипча ҳақиқат,
Фироқ йиллаб дилни қилса қон,
Висол «даврон сурса» дақиқа,

Хатчўп эмас, эгалласа пул
Ўқилмаган китоб қатини,
Икки юрак бир-бирин севиб
Айтолмаса муҳаббатини,

Ялтиллаган яшин деб эмас,
Тушунилса қанд деб чақмоқлар,
Доноларнинг устидан шунда
Қаҳ-қаҳ уриб кулар аҳмоқлар.

ИФТИХОР

Билмадим, бу қандай уқубат,
 Билмадим, бу қандайини иқбол.
 Бизлар ҳақда «хоразмлик» деб — *Жн*
 Ёзмоқдалар таржиман ҳол.

Энди эгик бошлар – осмонда,
 Санчиб кетар севинчдан бағир.
 Бизга маҳкум бўлди умрбод
 Шу зирқираб тургувчи фахр.

БОТАЁТГАН КУН

Ҳожихон Болтаевги

Ботаётир кун «Гиря» айтиб,
 Борлиғида қонгалаш бир дард.
 Нафақат уфқ, юрак-юракка
 Чўка бошлар нурафшон ҳасрат.

Юрак пардамизни ёргудек
 Ловулайди уфқда бир хитоб.
Хоразмни бошига кийиб, — *Жн*
 Яллиғланиб куйлайди офтоб.

Чиқишини билсак-да тонгда,
 Юракни изтироб қийнайди.
 Она қуёш имиллаб ботар,
 Умримизни кўзи қиймайди.

Илож топмай у муштипарни,
 Кузатамиз маҳзун, ўйчан, жим.
 Гарчи сўнгсиз умри қошида
 Бизнинг умр денгиздан томчи.

Инсон билан қуёш бир-бирин
 Қайғуришар шундай азалий.
 Тонг отгунча юлдузлар сўйлар
 Жимирлаган совуқ тасалли.

БАҲОРГА ДЕГАНИМ

Ўтинаман, баҳор,
ўзинг мадад бер,
сен ўзинг тушунтир,
англаат сен ўзинг.
Ахир,
ям-яшилдир илтижоларинг,
ўтинчинг лоладир,
райҳондир сўзинг.
Мен бир айтиб кўрдим,
унда йўқ шафқат.
Чақинингдан тездир жаҳлин суръати.
Фақатгина сени,
сенигина фақат
рад қилишга, балким,
етмас журъати.
Сенга ёлвораман,
тезроқ йўлга чиқ.
Бор,
гўзал хабарчим,
хазонсиз элчим.
Юраги муз. Эрит.
Бағри тош. Юмшат.
Жимгина кет тезроқ
ва қайтиб кел, жим.
Баҳорни рад этган юракдан фақат
совиса арзийди,
арзир кечса воз.
Ташрифингни ерда қолдирадими
ёки йўқми,
шуни билиб бер, холос.

Ҳисозат

МИНОРАГА МАКТУБ

Анвар Обиджонга

Ватандошимиз иккимиз, дўстим,
Шаклдошимиз, ҳатто, начора.
Фақат қисматимиз бошқача,
Мен мўриман, сен-чи минора.

Гарчи мен – тунд, гарчи мен – хунук,
Гарчи сен – кўрк, гарчи сен – мовий.
Менинг битта афзаллигим бор.
Сен кўҳнасан, мен – замонавий.

Юксалгансан сен ҳам самога,
Мен ҳам кўкка чўзгандирман буй.
Иккимиз ҳам бўш вақтлар бирга
Ўй сурамиз, ўй сурамиз, ўй.

Талғот

Дардларимни тўкиб солмоққа
Ушбу мактуб боис, баҳона.
Менинг ичим қоп-қора қурум,
Сенинг ичинг эса – поғона.

Темир менинг турган-битганим,
Сенинг эса борлигинг – тошдан.
Сен мангусан, мен-чи – омонат,
Мен – сабрсизлик, сен – бардошдан.

Мендан аввал туғилган эдинг,
Мендан сўнг ҳам қолгунг бу ерда.
Эрта келдинг, кеч кетасан сен,
Кеч келгандим, кетаман эрта.

Хўш

Кеча-кундуз меҳнат қиламан,
Кеча-кундуз қиласан тоқат.
Мени кўриб толиққан одам
Сени кўриб топади роҳат.

Туну кун сен дардга мубтало,
Туну кун мен меҳнат деб ҳалак.
Машғулотинг сенинг ҳам – осмон,
Машғулотим менинг ҳам – фалак.

Умид билан ёритар бизни
Меҳрибон тонг, мунис саҳарлар.
Таралади сендан ибодат,
Сочилади мендан заҳарлар.

ТОҒ МАНЗАРАСИ

Бунда ҳамма нарса гўзал, виқорли,
Хунуклик сиғмайди тоғнинг бағрига.
Ёнбағирлар кўм-кўк, чўққилар қорли,
Сўнган барглар маҳкум еллар қаҳрига.

Фақат тасаввурга сиғишга қодир
Ҳайбатли қоялар тиклаб турар қад.
Дарё тўлқинланиб шовуллаётир
Абадият билан қурганча суҳбат...

ШУНҚОР

Жонзот борки, дуч келдим қарийб,
 Бино бўлиб ҳамлакор умрим.
 Лекин ҳеч вақт сенингдек ғариб,
 Мунис бир қуш кўрмадим, қумрим. — 200

Мажақланди не-не вужудлар
 Қон қақшатқич зарбаларимдан.
 Ўрмонларда тинди қий-чувлар
 Элас-элас шарпаларимдан.

Яшасам-да дахлсиз, озода,
 Чекдим парвоз озорларини.
 Қилдим пароканда ва касода
 Кўп қушларнинг бозорларини.

Кўлагамдан ёғдириб газаб,
 Булутларни тўзгитиб ҳатто,
 Даҳшатли бир айлана ясаб,
 Ўлжаларга ташландим қаттол.

Осмон олди қудратимни тан,
 Қабул этди хунхорлигимни.
 Ор этмадим йиртқичлигимдан,
 Авайладим шунқорлигимни. — 200

Гарчи ётдир менга ўкинч, ғам,
 Ҳасратларга душман мен гарчи.
 Қаҳр қилсам ўз қавмимни ҳам,
 Қиймалаган қушман мен гарчи.

Бу сафар ҳам гарчи мен жангга
 Учган эдим қонлиғ ов учун.
 Сени кўргач, ёзолмай чангал,
 Довдирадим, жон хурковучим.

Дабдурустдан етмади фаҳмим,
Рухда бу не ғолиб машаққат.
Устун келди нафсимдан раҳмим,
Шиддатимни енгди бир шафқат.

Аста майин тортиб қолдилар
Ҳалокатли чўнг панжаларим...
Сени эса чирмаб олдилар,
Юракдаги исканжаларим.

МЕРОС

Докторлар чиқарди машъум ҳукмини...
Бермайлик деб хаста кўнглига озор,
Унга бир оғиз ҳам индамадилар.
Барибир пайқади,
Бу сўнгги баҳор.

У ҳовлига чиқди тўшакдан туриб,
Хира кўзларини тикди осмонга.
Назарида сўнгги бора турналар
Парвоз қилар эди бизлар томонга.

Новдаларга ҳолсиз термилди... сўнгра
Бирдан тўлқинланиб кетди жонсарак.
Ўғли, ёлғиз ўғли қувноқ қийқириб,
Илк дафъа учириб турарди варрак!

ТУШ

Душман даф этилган жанггоҳда
 Жамланган эмишимиз голиб йигитлар.
 Ярадор эмишимиз кўпчилигимиз –
 Майдондан чиқишга мажолимиз йўқ.
 Бир қиз, соҳибжамол, жасур ҳамшира,
 Ҳаммага бирдайин эмиш гиргиттон.
 У ҳаммани севиб таскин берармиш,
 Парваришлар эмиш ардоқлаб, суйиб.
 Ниҳоят... ниҳоят, хочнинг тасвири
 Туширилган мўъжаз халтасин осиб
 Келар эмиш менинг бош устимга ҳам
 Бошида оқ дурра, кўзларида ёш.
 Қақраган лабимга тутиб намақоб,
 Ярамга тинмай туз сепаверармиш.

МАКТУБДАН СЎНГ

Жудолик бу – мудҳиш бир хато,
 Бу хатога икков йўл қўйдик.
 Аччиқ-аччиқ мактублар ёзиб,
 Биз уларга шартта қўл қўйдик.

Муҳаббатни бердилар барбод
 Маъшуқона низоларимиз.
 Чаён бўлиб чақар умрбод – 200
 Бизни энди имзоларимиз.

akbarjon

ФАРОСАТ

...тушунишингиз керак.
Эрнест Хемингуэй

Ҳамма-ҳаммасини тушуниш мумкин,
Ҳазоирда ёққан қалин қорни ҳам. - *Жн*
Йўқни ҳам тушуниш мумкин ўйласанг,
Ўйласанг, тушуниш мумкин борни ҳам.

«Салбий муҳит» ёки «ёмон тарбия»
Ўғрини тушуниш мумкин бир куни.
Ўғрини тушуниб бўлгач, албатта,
Тўғрини тушуниш мумкин бир куни.

Аблаҳнинг қалбида ногоҳ уйғонган
Диёнат, тушунсанг, ҳайрон қолдирмас.
Ўзингни бахш этган бир инсон қилган
Ҳиёнат, тушунсанг, ҳайрон қолдирмас.

хўш
Фаҳм этсанг, сотқин хом сўт эмган жон,
Анғласанг қотил ҳам эмас ҳеч эриш.
Тушунсанг, тушунсанг, тушунаверсанг,
Ҳамма-ҳаммасини зарур кечириш.

Тушуна олди дунё. Лекин бунинг-чун
Ким уқубат чекар, ким тортар азоб.
Хоинлар, сотқинлар қилмиши учун
Ким олади, ахир, олий бир жазо!

Тушунсанг, кўзларинг олдига келар
Ҳам дўзах, ҳам жаннат, ҳамда аросат,
Оёғи шоҳсупа, бўйни сиртмоқда,
Манглайин милтиққа тутган Фаросат!..

ДУСТИМНИНГ БОШИ

Боши сирпанчиқмас. Қўпар бахт қуши.
«Бош эмас, – ўйлар у, – осмонбоп юлдуз».
Қўйиб юбормайди лоши бошини,
Оёқлари ерга отади илдиз.
Бахт қуши қайсардир. Юлар-да, учар.
Кўкка парвоз қилар дангал у.
Бош ҳам анойимас, бош ҳам хўп ўжар.
Қитиқлай бошлайди қушнинг чангалин.
Уринса ҳам жиддий бўлай деб қанча
Кулиб юборади бечора панжа.
Бош унга сўнгги бор тиржаяди қув,
Кўз қисиб қўяди, «қалайсан, аҳа!»
Сўнгра шиддат билан тушиб кетар у
Ва портлайди қутлуғ қаҳқаҳа.

МАНЗАРА

Гулларга кўмилган кунлар бирпасда
Бизларни қолдириб кечаётирлар.
Гуллар кўмилмоқда... дарахтлар аста
Келинлик либосин ечаётирлар.

Улардан кўз узиб бўлмайди энди,
Қорачиқлар яшил бахтга тўлади.
Мева тугмоқдалар оҳистагина,
Дарахтлар ҳадемай она бўлади...

КАЙФИЯТ

Бугун келмай қолдинг илк дафъа,
Ҳайратдаман, бу қандайин ҳол.
Мана, отаётир тонг хафа,
Эсаётир йиғлоқи шамол.

Кезаётир аччиқ ун чекиб,
Нола қилиб. Дайдиб. Увиллаб.
Ҳозир қуёш чиқар жунжикиб,
Атроф бўм-бўш. Атроф ҳувиллар.

тавоғ

Қаҳқашонлар гуллаган эрам — *Ҳозмон*
Фалак сўлиб-сўлиб бормоқда.
Кўкни булут босмоқда. Ер ҳам
Жудоликка тўлиб бормоқда.

Айрилиқдан бўлибми зада,
Тинаётир бийрон туйғулар.
Баҳор келаётган бўлса-да,
Япроқ тўкиб дарахтлар йиғлар.

Сўнаётиб, кулгунг ёдимда
Аранг-аранг жаранглар бу кез...
Бугун — куз фасли ҳаётимда,
Бугун — юрагимда хазонрез.

ЭРТАК

Сарвиқоматимсиз яшайман,
 Яшайман мен қаро кўзимсиз.
 Гул юзимсиз яшайман энди,
 Яшайман мен менинг ўзимсиз.

Ёниб келди. Ёқди. Сўнг кетди
 Ташрифидан пушмон еганим.
 Ёмон соғинтирди ўзини
 Бир бор экан, бир йўқ эканим.

Энди мени мендан изламанг,
 Ўз-ўзимга бўлмайман маскан.
 Хаёлига кетдим бош олиб,
 Кетдим энди борса келмасга.

ЎРГАТИЛГАН ҚУШ

«Сизга эрк бердилар. Бердилар осмон,
 Ана. Юлдузларни дон қилиб теринг.
 Эвазига – фақат сўйламанг ёлғон,
 Эвазига – фақат ҳақ сўз айтиб беринг!»

...Йўқ! Чучмал чулдираш тинмади бир дам,
 Ширин-ширин сайради ҳавасга.
 Ўргатилган қушни минг ҳайдасанг ҳам,
 Ураверар ўзин қафасга.

БУГУНГИ ОДАМ

Сира татимайди яшиаб-яйраса
Бера олмас чигал азобларга чап.
Тинчликсевар унинг ҳар ҳужайраси,
Лекин... қуроланган тиш-тирноққача.

Бахтли келажакка қалбининг
Гоҳо шубҳаси йўқ, гоҳ у гумонли.
Ўзи алпдир. Ўзи шу алпнинг
Оёқ остидаги чумоли.

БАҲОРНИНГ СЎНГГИ ҚЎШИҒИ

Ям-яшил ўйларга толиб кетаман,
Хазон бўлмай ҳар йил қолиб кетаман.

Гарчи менга андуҳ буткул бегона,
Лоқайдлардан нолиб-нолиб кетаман.

Умидворман, бир кун мен уларни ҳам
Муҳаббат дардига чалиб кетаман.

Борлиқ бериб турсин, ҳар бир юракка
Минг-минглаб мўъжиза солиб кетаман.

Мени бир ўйлаб кўр зерикканингда,
Олис-олисларга олиб кетаман.

Ўтиб кетади деб ким айтди мени,
Сенинг юрагингда қолиб кетаман.

ҚАЙРОҚЧИ ҚИЗ

Дол қотганман ошуфта ҳолда
Лекин, мени илмасдан кўзга,
Рақс этади у тирбанд залда
Ҳеч ким йўқдек ўзидан ўзга.

Ҳасратларим яна тирилар,
Бедардигим қочади йироқ.
Кулиб ҳолимга гоҳ қиқирлар,
Қаҳқаҳ урар гоҳида қайроқ.

Қайроқ билан тенг титрар бу қалб,
Энди унга ҳаловат ётдир...
Тош бағрини қўлига олиб,
Чулдиратиб сайратаётир.

СУМБУЛА

Шодликни опкетар чалсам ҳар наво,
Куйласам ҳар қўшиқ келар ғам олиб.
Боғлар жизганақда топмоқда завол,
Йўқдир эпкинлари, йўқдир шамоли.

Хаёлларим сизга тақалаверар
Парвона ургандек ўзини шамга.
Сўзласам, шон-шараф ўқилаверар,
Сизнинг ҳар хаёлда барҳаёт шаънга.

Шаънингизга эса шон-шарафлар кам
Бир шўх эсмайсизми, шаън елмайсизми?
Очилиб-сочилиб биз тарафларга
Ёзда баҳор бўлиб бир келмайсизми?!

Фироқ дамларида ҳар лаҳза, ҳар он
Бир-биридан баттар руҳсиз ва ҳазин.
Ям-яшил бу борлиқ сўлгин, заъфарон,
Келинг, эй шабада, келинг, эй насийм.

Бошимда харосдек айланар само,
Ўлкамга ўт қўйиб қуёш ловулар.
Келинг, ахир, бўлиб нажоткор шамол,
Шиддатланинг, бўлиб қаттиқ довулар.

Айтингиз, ёлғизлик биздан азизми,
Наҳот, саодат йўқ дийдор ганжида?
Ҳал этингиз, ташриф буюрасизми,
Ёки қиласизми қадам ранжида!

Агар келмасангиз, вужуд бир жасад
Майли – таъна қилиб, майлига – тергаб.
Қаттиқ зада қилди димиққан Асад,
Дув тўкилгим келиб турибди ерга.

Сизсиз тўкилмакка қайда, гулим, йўл
Қора ва Қизилқум воҳаларинда... — *Тн*
Келинг, ирим учун бир узатинг қўл,
То мен қуриб қолмай шохаларимда!

* * *

Майлига – даъват қил. Майлига, унда.
Борай десам, йўқдир иложим.
Бўрон меҳмон бўлган бир вақтлар унда,
У ерга бир вақтлар қўнгандир лочин.

Юксак орзуларни қилмасман канда,
На лочин ва на-да, бўронман бироқ...
Бораман бўрондан қаттиқ эсганда,
Учганда лочиндан баландроқ.

* * *

Мени ёна-ёна севганда
Айрилиққа бўлганча маҳбус,
Муз ташлаган оташ меҳрингга
Қаердадир, кимдир айтган сўз.

Ишонаман, чиққансан йўлга
Келиш учун қошимга дарров.
Лекин сени тўхтатиб қолган
Қаердадир, кимдир қўйган гов.

Сўнг бир қушдан жўнатгансан хат,
Мумкин эмас ёзмаслигинг, йўқ,
Лекин ўшал қушни ўлдирган
Қаердадир, кимдир узган ўқ.

Бу ёғига сен хотиржам бўл,
Бу ёғига ҳаловатинг нақд.
Мендан сени қутқариб қолгай,
Қаердадир, кимдир берган бахт.

ХҶЖА НАСРИДДИННИНГ ЁДНОМАСИ

Ёт элларда мусофир, саргардон кезиб,
Дуч келганда ҳамки неча қўққис қўним.
Сен билан шод эдик, кечир, келиб-келиб
Бунда хафа қилдим сени, эски тўним.

Бир келиб қолдик-да. Аразлама, қўй,
Сен содиқ дўстимсан. Сендан кечмайман.
Эски тўним, энди чида. Бу ер тўй.
Қўй, хавотир олма. Сени ечмайман.

Тарк этмай сен билан пок туйгуларни,
Икков ҳаққа бирдек биз мубталомиз.
Ҳеч кутмаган жойда билдик буларни,
Энди бошларига битган баломиз.

Булар шундай қаллоб, булар шундай каж,
Отлари йўқ. Бари тилло эгарда.
Жилпанглаб келарди дарров сени кўргач
Янги бўлсанг эди агарда.

Ҳаммаси оп-ойдин. Ўрин йўқ баҳсга.
Сен буларга ачин. Буларга огир.
Гўрга эди сигинсалар ҳаттоки шахсга,
Булар сигинади янги тўнга, ахир.

Холис хизматчи йўқ бунда босавоб
Булар ўсган, оёқларни ялай ва ялай.
Булар ким? Ортиқча савол ва жавоб.
Булар бир югурдак. Булар бир малай.

Минг тараддуа билан энса қашийдилар
Минг алфозга солиб қовоқларини.
Гоҳ қуюқ, гоҳ суюқ қилиб ташийдилар,
Тўнга қараб тўлган товоқларини.

Тўй бу. Ош эмас, йўқ дийдорга тўямиз,
Булар хушомадни қўйсин жойига.
Биз эса ғойибона гуллар қўямиз
Хўжа Насриддиннинг пойига. — *ЕП*

* * *

Шовулар осмонни елпимоқчидек,
Бир зум ғала-ғовур тинмас қошида.
Тумшуқларин суйкаб, лаҳза турмай тек,
Чумчуқлар чирқиллар унинг бошида. — *ЗОО*

Гужум мурод қилар: «Турналар қўнса, *ЗОО*
Синдирса ҳам майли эди учимни...»
Кўз илғар-илғамас, турналар бўлса,
Юксаклардан ўтар, кўрмай гужумни. — *Ғойибона*

ТАЪНА

Хоҳла, севганимни билмагин,
Ўзга билан хоҳласанг, аҳд эт.
Севаман деб миннат қилмагин,
Кетаман деб қилмагин таҳдид.

Мен уқубат чеккан бир одам,
Билдим, гоҳ ишқ тонмоқ учундир.
Тарих учун эмаслар, зотан,
Қўшиқларим ёнмоқ учундир.

Унутилмоқ учунман ўзим,
Сўнмоқ учун – қалбим ҳислари.
Ой эмассан. Ойда ҳам, кўзим, — *Ғойибона*
Бор бегона оёқ излари.

БАХШИНИНГ ҲЙЛАРИ

Баъзан базмларга таклиф қилишар,
Келишмаса савлат тўккан ҳофизлар.
Мен қариб қолганман, яхши билишар
Билишмас – қалбимда навқирон ҳислар.

«Волга» юбормаслар ҳеч вақт мени деб,
Яшасам-да азим шаҳардан четда.
Одамлар қалбига бермоқ учун зеб
Аста йўл оламан велосипедда.

Дилда ловуллаган олов дostonлар
Халқим кечмишини қилсин дейман шарҳ.
Менга, азиз куйга зор остоналар,
Лекин гоҳо совуқ қарши олишар.

Эъзозлай олмаса давралар, наҳот,
Қутлуғ бобо мерос эҳтиросимни.
Оғир янгратаман борганим заҳот
Фарзанддек бағримга босиб созимни.

Кўпларга хуш келмас залворли бу куй,
Қисталанг қилишар «Уни, буни чал».
Шўрликлар... шўрликлар билмайдиларки,
Буюртма қўшиқлар созимга ажал.

Гоҳ ногоҳ янгротсам тумтароқ куйлар,
Рухим кузда гулдек қолади сўлиб.
Нодонлар олқиши шунда туюлар
Менга доноларнинг қарғиши бўлиб.

Майли, кимларгадир бўлмай мен манзур,
Қай бировга, майли, созим ёқмасин.
Достон айтсам фақат тийрак кўзда нур,
Зукко ақлларда қуёш чақнасин.

Шундагина менга кулиб боқиб бахт,
Дидаги ҳасратни буткул аритар...
Йўқ! Мени ҳеч қачон кексайтирмас вақт,
Фаҳмсиз тингловчи мени қаритар.

* * *

Кетяпсиз ўкинч, зорларсиз,
Кетяпсиз фиғон, ноласиз.
Кетиб бормоқдасиз оҳистагина,
Кетяпсизу, лекин... қоласиз.

Йўқ, тўхтанг демайман. Демай ман: «Қайтинг!»
Ахир Сиз алвидо дедингиз.
Лекин юрагимдан бошқа, қани, айтинг,
Қаерга ҳам борар эдингиз?..

ТАРЖИМАИ ҲОЛ

Кўринмасдим ҳар ким-ҳар кимга
Мен – саҳарлар уфурган нафас.
Гардсизлигим, тозалигимга
Чексизликлар қиларди ҳавас.

Бир тонг ногоҳ бўлдим мен шабнам,
Сўнг булутга, ёмғирга дўндим.
Майсаларга айландим кам-кам,
Тупроқ бўлиш дардига кўндим.

Минг йилликлар туркум ва туркум
Қорилдилар зулмат, зиёга.
Саодатли қандайдир бир кун
Дарахт бўлиб келдим дунёга.

Ҳаёт бир йўл – сўнгсиз, бетимсол
Минг тирилик, минг ўлиб чопдим.
Насиб бўлди ноёб бир висол,
Жонзот ўлиб таваллуд топдим.

Қаноатлар, тоқат, сабрлар
Ғилдираги айланди гир-гир
Кечдир неча туман даврлар,
Инсон бўлиб туғилдим, ахир.

Эндигина ором топиб жон,
Етди десам толега жуш гал,
Ҳар тўқисда неча минг нуқсон,
Ҳар тўқисда – неча минг ишқал.

Зулмат тўйди, ютиб зиёни,
Зулматларга зиё ҳам тўйди.
Дийдорига тўйдим дунёнинг,
Дийдоримга дунё ҳам тўйди.

Қўйинг, сўйлаб бўлмай мен полон,
Сиз ҳам тинглаб бўлмангиз ҳалак.
Шу ўзингиз билган тўполон,
Шу ўзингиз билган чархпалак.

Номард бўлай агар нолисам,
Бошқа тирилмайман, ўлмайман.
Бир қутулсам, бир кетиб олсам,
Дунёга мен бошқа келмайман.

МАКТУБ

Севгим Йўлларингда куйлаб толмаган
Севгим эди урён, очиқ ва ойдин.
Меҳрми, қаҳрми, англаб бўлмаган
Тугёнларинг билан бойидим.

Қўшиқлардан қутқардим розимни
Ором олди нўноқ тилим ҳам.
Ясантирдим янгроқ эҳтиросини
Сукунат билан.

Сенингдек қаҳратон кунларга
Баҳор умидида термидим маъсум.
Ғамларим совқотди. Уларга
Кийгизиб қўйдинг сен табассум.

«Келмадинг». «Мен қаттиқ изтироб чекдим».
«Нега хат ёзмадинг?» ва ўзга
Уқубатларимни бекитдим
Салом деган муҳташам сўзга.

Муштоқлик, ҳаяжон, андуҳ ва тамаъ
Яшириниб олди қалба.
Севгимда бор энди бошпана,
Энди менинг севгим... олифта.

СОҒИНИШ

1

Кўзларингда зангор тиниқлик
Қийнар қушдек безовта жонни.
Лоқайдгина ерга бир қараб,
Сен яширдинг икки осмонни.

Бир маҳаллар порлоқ бу осмон
Сачратганди юлдуз-юлдуз чўғ.
Учмоқ истар кўксимдаги қуш,
Жавдирайди... осмонлари йўқ.

2

Туйғуларим висол пайтида
Жуфт юракка туғён солдилар,
Айрилиққа дуч келиб энди
Бирдан ювош тортиб қолдилар.

Куч берганди уларга меҳринг,
Лоқайдлигинг, балки, ўлдирар.
Оҳу бўлиб қолган арслонлар
Юрагимдан сенга мўлтирар.

3

Наҳот, шунча мукамал бўлса
Фариштамас, оддий бир одам.
Сўзинг ёниқ булбулларники,
Ўзинг бошдан-оёқ тиллодан.

Бу дийдорга тўйиб бўлмайди
Шеърлар ёзиб, торларни чертиб.
Юрагимга жо қилай энди
Кўзларимда сени эритиб.

Кел, яхшиси, севгимдан ҳайиқ,
 Бир умр бўл мендан эҳтиёт.
 Яширмайман, мен бахтга лойиқ,
 Лекин... лекин сен бахтдан зиёд.

Такрорланмас энг авж пардасан
 Қилар бўлсам ўртаниб наво.
 Сен шу қадар юксаклардасан –
 Ўзимга ҳам кўрмайман раво.

Ёмғир маҳзун-маҳзун ёғади,
 Ҳар бир томчи дилга ташлар нур.
 Нимқоронғу, ҳазин айёмда
 Нурафшон бир суҳбат бошланур.

Теграмдами ё хотирамда
 Уйғонади шивир-шивирлар.
 Ёғаётган ёмғир эмас, йўқ,
 Ёғаётган саноқсиз сирлар.

Дийдорингга ташна юрагим
 Бу сирларни бир-бир теради.
 Унутилар борлиқ...
 Сен ёққа
 Кетиб қолгим келаверади.

Сени соғинганимдек, балки,
 Соғинади бармоқлар торни.
 Соғинади қушчани осмон,
 Соғинади дарахт баҳорни.

Меҳрибоним! Шафқат қил ўзинг,
Шунда тагин титрай бошлар тор.
Учиб чиқар қушча осмонга,
Гуллатади дарахтни баҳор.

ҚИЁФА

Сенинг дийдорингсиз офтоб ҳам барбод,
Ёғдуни зулмат деб олажакман тан.
Ўтинчим – юрагимга қуёш бўлиб бот,
Тонг бўлиб от сўнгра қўшиқларимда.

* * *

7@6702
Юрагим симчироқ... симчироқ...
Жонингдан, жоним, жон уланган.
Бу мўъжиза чироқ, бу тилсим чироқ
Кўксимни тўлдирди шуълангға.

Сим-сиёҳ атрофим чарақлаб,
Чекинди оқшомнинг зулмати.
Ёришмади фақат овлоқлар,
Фақатгина зулмат кулмади.

Мангу нурафшон бўл!.. Сенинг-да,
Ҳаётинг ёғдуга қорилсин.
Паймонам тўлса, сен узилма,
Майлига – юрагим ёрилсин.

ЭНДИ

Масрур кишнамаслар сени кўрганда,
Сени йўлатмаслар ёнига яқин.
Тулпорлар сендан юз ўгирди буткул,
Тулпорларки – шамол, тулпорлар – чақин.

Улар эъзозларди сени бир вақтлар,
Сени буркар эди учқур бир шонга.
Бир сигса қўшиққа сигарди улар,
Бир сигса сигарди улар осмонга.

Олов кўзларига кўзбоғич боғлаб,
Оёгин тушовлаб эътиқодларнинг,
Сен бугун бозорга солдинг уларни,
Жойи бозормиди, оҳ, у отларнинг.

Энди довул билан басма-бас
Елган бахтларингдан умидингни уз...
Юз ўгирса майли сулув дилдори,
Йигитдан тулпори ўгирмасин юз.

Тулпорлар осмонга учиб кетдилар
Қуёшга айтай деб ўкинч, розларни...
Улар нафратланар асп жаллоблардан,
Улар севадилар чавандозларни.

«Жасорат кўрсатдинг жангда, Филиппа,
Бордир сенга энди фармони олий.
Ана, Доро қочди мисли ўғри ит,
Номус азобидан кўнгиллар холи.

Бироқ... биласанки, она Афина
Ҳамон таҳликада шому саҳарлар.
Бўлмагай ёвга у ганжи дафина,
Бундан хабар топсин тез ҳамшаҳарлар.

Биласан, йўл олис. Тойгансан ҳолдан.
Очсан, нон тугади. Эл ғамини е.
Бор, ўғлим, ўзгир бўл учқур шамолдан,
Юрт таланмас, қизлар... хўрланмайди де!»
Жангчи кўзларида чақнайди учқун,
Йўл хавфли, лекин у қўрқувдан кечиб
Милтаид айтгандай, бўлиш-чун учқур,
Дубулға, совутни ташлайди ечиб.

Олдида ёвлар бор, ғовлар бор қатор,
Тоғлар, боғлар оша елиб кетар у.
Қирқ чақирим босиб, ҳорғин, бемадор
Марафондан Афинага келиб етар у.

Сўнгра бир жуфт сўзга ҳаёти тенгдек,
Қилаётса ҳамки танини жон тарк.
У хитоб қилади. «Қувонинг – енгдик!»
Ва... устундек қулаб, бўлар шодимарг.

... О, ҳайкаллар, ғолиб тош қотган жонлар!
Сиз ҳақда ўйларга толган кезлар ман.
Юнон мулкида шул қадим замонлар
Бўлган воқеани мудом эсларман.

Сизнинг ғалаба ҳам қутлуғ, мўътабар,
Етдингиз, фашистни егиб, ниятга.
Бундан авлодларга бериш-чун хабар
Йўл олибсиз, мана, абадиятга.

Аждодингиз гарчи мард эди сизнинг,
Яралмаган эди метин бардошдан.
Тошдан бўлишингиз шарт эди сизнинг,
Бўлдингиз тошдан.

Асрлар кексайсин, тоғлар қарисин,
Қаримасин сизнинг сафарларингиз.
Чопарларим менинг, жаранглаб борсин
Лаҳза ҳам тинмасдан зафарларингиз.

МУҲАББАТ

Ёнма-ёнлик – олис,
Ёнма-ёнлик – оз.
Бизлар бир-бировада яшашимиз шарт.
Фақат шу,
Бошқаси – жудолик, холос.
Бошқаси – даволаб бўлмайдиган дард.
Илтижо эмас,
Йўқ,
Афсун қиламан.
Сен менда,
Мен сенда
Бўламиз.
Бошқаси – бедаво дард. Мен биламан.
Бу дардни бир чексак
Ўламиз.

КУЗ

Шаклланиб қолди айрилиқ –
Қадди дол, заъфарон қиёфа.
Бу боғ мени мева ўрнига
Ҳижрон билан қилар зиёфат.

Муҳрланса ҳамки умрбод
Ғариб юрагимга меҳр таъми,
Ёдингдан аёвсиз чиқаман,
Азизим, бугунми-эртами.

Чирпираб чирқирар япроқлар,
Ҳиёбонлар тўлди оҳларга.
Энди ҳузуримга қайтмайсан.
Қайтмас бу хазонлар боғларга.

* * *

Тарқалиши бунчалар қийин,
Салга тинар боди сабодай.
Қани энди юқумлиликда
Эзгулик ҳам бўлса... вабодай.

* * *

Мана, энди мен ҳам хазон фаслиман,
 Сен яшил. Мен бўлсам заъфарон бу кун. *- фило*
 Баҳорим, барибир, юракларимиз
 Севиб яшамоққа қилинган ҳукм.

Майин сочларингни силагим келар,
 Кўксимга бош қўйиб айтгинг келар роз.
 Боргим келар – дариг, ўртамизда қиш,
 Келгинг келар – дариг ўртамизда ёз.

Лекин... бутун дунё шубҳа қилса ҳам
 Баҳорим муқаррар бизнинг васлимиз.
 Нифоқмас, мустаҳкам иттифоқ бўлмай
 Икки ўртадаги икки фаслимиз.

Ёз ҳовридан тушмай. Қиш кетмай эриб.
 Ахийр бир кун бизни тушунмай улар.
 Шафқатга муносиб ҳислар бор, жоним,
 Бордир мурувватга лойиқ туйғулар.

Мен шу туйғулардан тинглайман тунлар
 Сирли бир қўшиқни, маҳзун олиб тин.
 «Хазонрез куз билан ям-яшил баҳор,
 Қаранглар, бир-бирин севиб қолибди».

Эн баҳор
 Ва тўшалиб кетар сен тарафга йўл,
 Бир йўлким – ёгдудан, нурдан, зиёдан...
 Куз эканим худди тонг отганидай
 Аста кўтарилиб келади ёддан.

САБОҚ

Қилган ишинг бўлсин мукаммал, кўркам,
Қилган ишинг бўлсин юракдан.
Бош эгмакни мажнунтолдан ўрган,
Бўй чўзмоқни эса теракдан.

ЮЗГА АЙТСАНГ

Нуқсонларни юзга айтсанг етар,
Фармон бергач одил ҳақ онгга,
Шу заҳоти ёпиша кетар
Биров ўз ишига, биров ёқангга.

1930-ЙИЛЛАР

Хон чигит нон берганда тотдик,
Куйлаб, унга нафрат уйготдик.
Сўнг ўзимиз едик кунжара,
Бу ҳақда ким миқ этса – отдик.

* * *

Ҳали кечагина юлдузлар билан
 Чақнашиб турган бу кўзларинг.
 Ёвуз бақрайганлар билан мардона
 Тўқнашиб турган бу кўзларинг.

Бугун, мана, ўргимчак уяси,
 Чунки яшаяпсан шунчаки.
 Жирканч гимирлайди соққаларингда
 Тўқлик ўргимчаги, айш ўргимчаги.

Чандиб ташлангансан ғафлат қурумига,
 Тунми Кун? Тафовут қилмайсан вақтни.
 Шодликни куйлайсан. Дунё ғам чекар.
 Дунё кулфат чекар. Куйлайсан бахтни.

Ҳолбуки, Алпомиш ҳис-ҳаяжонлар, - кн
Жалолиддин туйғу, Темурмалик руҳлар - кн
 Найзасини шундоқ ёнига қўйиб
 Сенинг юрагингда донг қотиб ухлар.

Ҳолбуки, кўзларга бедорлик дармон
 Ҳолбуки, кўзларга уйғоқлик малҳам.
 Уйғот хаяжонни. Туйғуни. Рухни
 Уйғот. Кеч бўлмади ҳали ҳам.

*Takidli
 oshiq uchun
 mislilardok boy -
 dalelida,*

Уйғот. Уйғотмоқ шарт. Зудлик билан.
 Дарҳол.

Олмоқ шарт ўргимчак жонини. - 200
 Йўқса... сўриб ичар паҳлавон руҳларнинг
 Қорачиқлардаги қонини.

ҚЎРҚОҚНИНГ ҚЎШИҒИ

Келар эдик тўйдан қишлоққа қайтиб,
Отам билан икков кечиб пўрсанг, чанг.
Кимдир жуда ҳам шўх бир қўшиқ айтиб
Келаверди, қўйиб овозини ванг.

Сўлим оқшом ичра поёнсиз адир
Ойдинда сут янглиг ялтирар эди.
Лекин... қўшиқчининг саси негадир
Аллақандай мудҳиш қалтирар эди.

Нақ қулоқни ёрай дерди овози
Ўзи кўп узоқда бўлса ҳам.
Дадил, жасур каби эди навоси,
Аслида қалбаки сохта бўлса ҳам.

Ғамгин тортиб қолдим. Рухдан кетди нур.
Отам кўп донишманд одам эдилар.
«Болам, бу қўшиқда хосият йўқ, юр,
Бошқа йўлдан кетамиз, – дедилар.

Тун ваҳмидан қўрқиб куйлаяпти у,
Шундай одамлар ҳам бўлади.
Ҳозир салом берсак, чиқиб рўбарў,
Юраги ёрилиб ўлади».

Кетдик. Шундан бери ўтди кўп замон.
Қўшиққа тош отиш, ахир, эриш гап.
Куйлаган кимсани кўрганим ҳамон
Мен огиз жуфтлайман салом беришга.

Қўшиқда бўлмаса жасорат ва шахт,
У топган завол ҳам бебаҳо бир ганж...
Қўрққанингда қўшиқ айтсанг, бу – даҳшат
Қўрққанингда қўшиқ айтсанг, бу – жирканч.

ТҮҮРГЛИК

Муомаласи эди чин дўстларга хос,
Мен ҳам меҳр билан қўйгандим ихлос.
Бошимга тушдинг, қочди у мендан
Раҳмат, кулфат, қилдинг номардан халос.

ФЕВРАЛЬ ОСМОНИ

Музаффар ва Умарбекка

Қиш чиқар-чиқмасдан
чиқар далага
гала варрак,
гала жажжи хуморвоз.
Варраклар учади
гоҳи жимгина,
гоҳи нола тортиб
қилади парвоз.

* * *

Жаҳонгаштамасман...
Билмам,
қай элда
баҳордан
қай элчи элтар дараклар...
Бизларнинг осмонга
турналар эмас,
бизларнинг осмонга қалдирғоч эмас
ташриф буюради аввал
варраклар.

* * *

Февралда фалакка
оқ,
қора,
қизил –
таралади таранг турфа толалар.
Сизнинг варракларни
кўриб кетай деб
турналар келади ҳали – кўрасиз,
қалдирғоч келади ҳали – кўрасиз,
кўрасизлар ҳали, болалар.

* * *

Шамоллар эсади.
Шамоллар тўхтар.
Вақт эса билмайди
не ором,
не тин.
Дунёга келгансиз,
болаларим, сизлар
қолдирмаслик учун
осмонни
етим.

ХОТИРА

Ҳазил

4-синфда ўқирдик,
Терим, ахир, умум маърака.
Биз ҳам четда қолмасдик. Лекин –
Қўлимда йўқ эди барака.

Хаёлпараст эдим. Ғазаллар
Олган эди хаёл-хушларим.
Дўстлар дерди: «Биз пахта терсак,
Матназар санайди қушларни». — ка

Хаёлдаги қушларни эса
Тарозига қўйиб бўлмасди.
Мени ёқтирмасди муаллим,
Бордек эди қасоси, қасди.
Si qasos...

Мен-ку хафа эмасман ундан,
Бор эди-да, ахир, кам-кўстим.
Лекин бир кун, «На оз тердинг!» деб,
Шаппат урди, қулоқдан чўзди.

Кўкармади, шишмади чаккам,
Қон ҳам оққани йўқ тирқираб.
Йиғлаб чиқдим оқшоми билан
Фақат қулоқларим зирқираб.

Бугун миллий бойлигимиздан
Мен астойдил сўрайман узр
Тан оламан у – бизнинг фахр,
Тан оламан у – бизнинг ҳузур.
Talan

Лекин шеърлар ёзганимда ҳеч
Бўлолмади илҳом булоғи.
Нима қилай, пахта десалар
Қаттиқ оғрий бошлар қулоғим...

Туш кўрдим. Тушимда чексиз бир майдон,
На қилт этган жон бор. На тик этган товуш.
Унда жой йўқ ҳатто игна тушгудек,
Унда миллион-миллион тўғирланган товуш.

ҚАРЗ

Баҳром Рўзимуҳаммадга

Бир кун мени чинор йўқлаб келганди — *фойда*
назар-писанд қилмай ниҳоллигини...
Сира унутмайман, оддий кун эди,
қуёш қиздирарди аёвсиз,
қақраган эдим мен келмагандан сув.
Бўртай-бўртай деган куртакларим ҳам
яшар эди хазон арафасида.
Беҳол аланглардим... қарасам – чинор
шундоққина келиб жилмайди майин,
шовулламади, гувилламади,
ҳатто сенсираб ҳам ўтирмасдан, секин
шивирлади: «Ахир, уялмайсизми,
сувнинг келишини кутиб турмасдан
илдизни чуқурроқ отсангиз – тамом...»
Кетди-қолди. Мен ҳам қувониб кетдим.
Қандайдир куч топиб ўзақларимдан,
узата бошладим илдизларимни,
айлана бошлади улар томирга,
тирила бошлаган куртакларим ҳам
аста барг бўлдилар,
баргларим – япроқ.
Дарахт бўлиб қолсам эртами-индин,
чинор олдидаги қарзим узай деб
излаб кетажакман ниҳолчаларни.

ГИРЯ

Евгений Евтушенкодан

Момик патларида қотган лахта қон,
 Кўзлари чирт юмуқ. Жим. Афтодаҳол.
 Қайиқда чайқалиб ётибди бу он
 Битта ғоз – қорамтир бир кумуш мисол.

Вилюй бўйлаб учар эди икковлон, - *Жн*
 Биттаси парвозда ногоҳ ўқ еди.
 Қайиқ тепасида бошқаси нолон
 Чарх уриб, армонда зор бўзлар эди.

Кумушқанот укам,
 Тухум пўчоғин
 Пачоқлаб чиққандик муборак бир тонг.
 Онам сени мудом очиб қучоғин
 Аввал тўйғизарди,
 мени эса – сўнг.
 Кумушқанот укам, сен эдинг бир зар,
 Осмонга кўрк бўлиб қилардинг парвоз.
 Рангпарроқ эдим мен. Нозанин ғозлар — *200*
 Сени кўп севарди,
 мени эса – оз.
 «Кумушқанот укам,
 Мард атардилар
 Сени
 Ёт элларга борганимиз пайт.
 Ўша юрт ғозлари кузатардилар
 Сени кўп маҳлиё,
 мени-чи – лоқайд.
 Парвоз қилар эдик тинмай бир замон
 Қаро булутлардан салгина пастда,
 Жала қуйса, сендан сувлари осон
 Дув тўкилар эди,
 мендан-чи – аста.

Изтироб чекапман,
Пушаймонлар еб
Сенсиз бахт мен учун йўқолган сароб.
Сен мендан – мен сендан
Устун бўлай деб
Сен кабоб бўляпсан,
мен эса – хароб.
Чўқишардик,
Шафқат келмасди, ҳайҳот,
На менинг ёдимга,
Сенинг эсингга.
Суяниб яшасак бўлмасди, наҳот,
Сен, укажон, менга,
мен эса – сенга.
Жондан тўйиб,
Ҳасаддан кечганимда воз
Момиқ тўшгинангга келиб тегди ўқ.
Тақдир олди мендан мудҳиш бир қасос –
Сени ўлдирдилар,
Мени...
Эса...
Йўқ...»

ЎРИНЛИ ТАЪНАГА ЖАВОБИМ

Ўтга-чўққа урсам-да, ўзни,
Дўстим, мен эришган нарса кам.
Маҳкумдирман, лекин барибир
Бир умрлик қутлуг ларзага.

Кечган йўлда изим йўқ. Бўм-бўш.
Насиб этсин ўзингга бақо.
Яхлит мағлубият ҳаётим,
Гапинг тўғри. Ҳақсан мутлақо.

Таъна қилма бунчалар қаттиқ,
Шафқатли бўл. Юмша. Сал эри.
Афсус, Моцарт бўлолмайсан сен,
Бўлолмайман мен ҳам Сальери.

Азобингдан топмай тасалло,
Яшайдирман гаразсиз, кексиз.
Такаббур бу дамларингда ҳам.
Сендан менинг умидим чексиз.

Мен чақмайман. Сўзларим холис.
Қўшиқларим доғули эмас.
Ушбу қадаҳ чин юракдан. Ол.
Қалтирама. Оғули эмас.

Биз ўлимдан тубанроқ кетиб
Бир-бировга қилмайлик ҳужум.
Бир ичайлик юраги тоза
Одамларнинг соғлиги учун.

РҮЁ

Мовий осмон сира тушимга кирмас
Тушимга кирмайди жаннатмакон юртлар.
Тушимга киради такрор ва такрор
Манқуртлар, манқуртлар, манқуртлар.

Такрор

Уйқу бўғаверар сиртмоққа ўшаб,
Тилкалайди ҳар тун ёвуз бир рўё.
Уйғоқ пайтларимда кўз ўнгимда улар
Тўда-тўда бўлиб юрмагандек гўё.

Гўё ўтмиш руҳи билан чамбарчас
Боғлангандек менинг ҳар битта сўзим.
Гўё улар бошқа, гўё мен бошқа,
Мансуб эмасдекман уларга ўзим...

ТУШУНТИРИШ ХАТИ

Сипқордингиз тун-кун ароқни,
Бўлиб ҳоли хароб – ичдингиз.
Тақиқлагач уни донолар,
Сиз қўлбола шароб ичдингиз.

Бизга ман қилдилар худони,
Не қилайлик, тор бўлгач олам,
Қўлбола бир худо ясадик –
Стаинга сиғиндик, болам. — кқ

ИЛОН

Ўғлим Умарбекка

Илон қолди бизларда қишлаб, 200
 Бир бор кўрдим бор-йўғи ҳали.
 Оқшомлари қўяр вишиллаб,
 Шифтдан ўтар сирли сирғалиб.

У билади, ўлдирмаймиз, йўқ,
 Жонзотларга меҳримиз баланд.
 Шунинг учун бу мунис махлуқ,
 Келиб қолган бизларни танлаб.

Журъат қилиб яшайди ҳамон,
 Бордир ахир унинг боиси.
 Ўғлим уни кўрмайди ёмон,
 Қўрқмас ундан ҳатто ойиси.

Ликилладиб думини гўзал,
 Вужудини минг тусда товлар.
 Бир айби, бир гуноҳи бор сал,
 Калтакесак ва сичқон овлар.

Қилманг ундан, илтимос, гина,
 Ёнингиздан ўтиб қолса у.
 Қўрқитади фақат озгина,
 Фақатгина турқи сал совуқ.

Гоҳ кўтарар қизларим вой-вуй,
 Қизларимни опам койийди.
 «Тентакларим, илон кирган уй
 Бир кун бахтли бўлар, бойийди».

Бойликка ўч эмаслигим бахт,
 Жон сақлашга етар ойлигим.
 Қирда майса, ўрмонда дарахт,
 Уйда илон менинг бойлигим.

Бойлик агар комига тортса
Душман йўқдир ундан ваҳшийроқ.
Бойлик агар меҳнатсиз ортса,
Ундан ҳатто илон яхшироқ.

Яшириниб, ўзини гизлаб
Қилмай таҳдид, қилмасдан ваҳма.
Бор-йўғи бир бошпана излаб
Келибди-ку. Шунга ҳам раҳмат.

Бизга сўзсиз ташаккур айтиб,
Бахт ҳақида тарқатиб эълон,
Уйимизда илон яшайди –
Келинчакдек тортинчоқ илон.

Илон борки, бизга толе ёр,
Энди бахтимизнинг кулгани...
Боғимизда битта кирпи бор,
Шунга инсоф берса бўлгани.

* * *

Бир ўлкаки...
Ойбек

Бир ўлкаки, қаро, тим қаро,
Кўзлари оқ, оқдир тишлари.
Бир омади – совқотмайди ҳеч,
Терга ботиб ўтар қишлари.

Шундай қизгин меҳнатга ёрдир,
Бир лаҳза ҳам бекор вақти йўқ.
Ҳамма-ҳамма нарсаси бордир,
Бечоранинг фақат... бахти йўқ.

АТИРГУЛ

Сўққабошнинг остонасига
Бекитиқча ташланган етим...
Сени кўриб, тушдим ларзага,
Сени кўриб, титрадим-кетдим.

Кўрмагандим кўп вақтлар бўлди
Бундай аловон, сўлим дийдорни.
Борми, ахир, бундан ортиқ бахт,
Бундан ортиқ саодат борми?

Ким хаёлга келтирди экан
Бу ерларга сени экишни.
Мен лол қотдим... билмаётирман
На қувониш, на гам чекишни.

Ағдар-тўнтар бўлди борлигим,
Бу қандай ҳол, бу қандай фасл.
Салом сенга, қатагон ишқнинг
Эй ловуллаб турган меваси.

Чигит кўмилганди бағримга — *бўлак*
Ҳар эгат бир дардли сатр-ку.
Уруғингни қайси бир лайлак
Ташлаб кетди, айтгил, атиргул. ↗

Ҳеч ким сени топтамай ўтсин,
Илтижоман, ўтинч, ноламан.
Юз йил боши ғўзадан чиқмай.
Бир атиргул унган даламан.

Бўғзимдаги сиртмоқ кесилди,
Билдим, надир толе, надир гул...
Гала-гала лайлақлар келсин. — *Ҳео*
Атиргулим, жоним атиргул!

ҒАРОЙИБ ЮРТ

Номи жуда улуг – гупурадир,
Ҳар қадамда иқбол уфурадир.
Бу юртнинг байроғи бошқача,
Бу юртнинг байроғи – супрадир.

АЖАЛ МИНОРАСИ

Мудҳиш минор,
ажал минори,
ёвуз маскан,
шафқатсиз маскан.
Ҳақми ундан,
ноҳақми ундан
ташланарди бир вақтлар
пастга.
Сукут сақлаб,
кўзни чирт юмиб
қурбонларни қилмоқдасан ёд.
Қулоғингга фарёд
келади.
Кўз олдингга
келади
жаллод.
Қуюқ-қуюқ киприкларингга
инжу-инжу тизилар
ёшлар.
Кўз олдингда жудолик,
фироқ
минорага айлана бошлар.
Ўзингсан шоҳ,
ўзинг гуноҳкор,
ўзинг жаллод.

Сен ўзинг –минор.
Ўзингни сен олиб чиқиб шахт,
ўртаб тергай бошлаётирсан.
Ўзингни сен ҳукм этиб ўзинг,
ўзингни сен ташлаётирсан.
Тўхта, эй шох,
тўхта, эй минор.
тўхта, жаллод,
тўхта, гуноҳкор!
Бахтим менинг,
нобуд бўлмайсан,
юрагимда бўлмайди аза.
...Қутлуғ бўлсин,
кўзларингни оч!
Омон қолдинг,
қучоғимдасан!

Танланган

ҚЎШИҚ

Баланд чиқиб назар солсам ҳар ёққа
Ёр қораси кўринмайди кўзимга:

Қорақалпоқ қўшиғи

Хоразмда ошиқ-маъшуқлар — *Ж*
Муштоқ бўлиб кутганда ёрни
Баланд чиқиб назар солмоққа
Танлайди бир юксак минорни.

Минорлардан кафтдек кўринар
Бутун йўллар, бутун Хоразм, — *Ж*
Энтикарлар ёр келмоқда деб
Кўринса бир йўлчи қораси.

Соғинишда ўтди кўп ойлар,
Соғинишда ўтди кўп йил ҳам.
Биз ҳам чиқдик, биз ҳам юксалдик
Минорларга муштоқлик билан.

Аллоҳ
Чечаксифат, лолаларсифат
Азобларни қилиб дилга нақш —
Ҳижрон шундай меҳрибон эди,
Ҳижрон эди шундай умидбахш.

Ҳижрон энди шафқатсиз, ёвуз
Ҳижрон энди бамисли ўлим.
Сендан умид узиб бу замон,
Ёмон тушган аламга йўлим.

Афв эт мени. Энди қайтмайман,
Ҳижронлардан юрагим ҳорган...
Умидингни узавер, жоним,
Сен чиқавер Калта минорга. — *Ж*

ОРОЛ ҚЎШИҒИ

Тоғлар бошида эриди кўп қор, болам,
Қатрангга бироқ бўлдим ҳануз зор, болам.

Гар тўлмаса бағринг, кўп уят осмонлик,
Йўлингга кўзим телба ва шунқор болам.

Денгиз мен ўзим, чанқасам, оҳ, чорам йўқ
Дарёсан, ахир, ташна болам, зор болам.

Маснади осмон эса ҳам ер бўлғай,
Кимки азизларни қилар хор, болам.

Ёки ҳаёт, ёки мамот – ҳал бўлғай,
Номус болам, обрў болам-а, ор болам.

Бахтдан умид, жондан умидим сенсан,
Сен сира йўқ бўлма, менинг бор болам!

ХАСТА

Ажиб бемор, ғаройиб хаста,
Қилмайди аҳд, қилмайди паймон.
Парҳези ҳам жуда ғалати,
Ғам ейди-ю, емас пушаймон.

Ажиб бемор, ғаройиб хаста,
Наволардан даволанади.
Ер ёрилар. Лекин у қайсар.
Ерга кирмас. Ҳаволанади.

Фариштамас мутлақо. Лекин –
Йўқдир нафси. Йўқдир қорни ҳам.
У арғимчоқ қилиб учади
Қатлига қурилган дорни ҳам.

Ним табассум билан эшитар
Пўписа, дағдаға, дўқларни.
Ковлаб олиб, пистадек чақар
Юрағига кирган ўқларни.

Жуда кўпдир унга аталиб
Қазилган гўр, тикланган қабр.
Барин бир-бир томоша этар
Қилиб тоқат ва айлаб сабр.

Довдирамас бу ҳолдан сира
Сеҳргарлик қилади, лекин.
Яъни барча қабрларни у
Марҳумларга улашар текин.

Биладики, бу қабрларни
Ғараз қазган, тиклаган ҳасад.
Биладики, тирилиб чиқар
Қўйилса гар уларга жасад!

БУЛАРНИНГ ДАВРИ

Булар учун яна қаро кун,
Элиниг тўйи буларга аза.
Кеча-кундуз тинмайдилар ҳеч,
Кеча-кундуз иши талваса.

Сенга кулфат тиларлар ҳамон,
Сенга улар ҳамон рашк тилар.
Яна ўтмас пичоқларини
Ўлмас юрагингга санчдилар.

Корчалонлик қилмасин қанча,
Бозорлари барибир касод.
Иши бўҳтон, юмуши тухмат,
Касби нғво, ҳунари – фасод..

«Даврлари ўтган буларнинг»,
Дейсан менга маъсум жилмайиб.
Даврлари ўтармиди ҳеч,
Даврлари мажруҳ ва майиб.

Даврлари ташламас қадам,
Даврлари чарчаган, толган.
Даврлари қат-қат ёғ боглаб,
Оғирлашган, ҳансираб қолган.

Бир амаллаб кўтариб қўйсанг,
Ўтказиб юбормоқ пайида
Депсинганча, оғир лорсиллаб
Тураверар турган жойида.

ИСТАРА

Юрагимда минг этик изи –
Жуда ёмон қаттиқ топталган.
Бу истара яна қаердан,
Билмам, яна қандай тафт олган.

Қандай ўлмас умиди борки,
Чарақлайди бу чарослар шўх?
Қандай қилиб ўчмасдан турар
Бу муборак, бу муқаддас чўғ?

СОКИНЛИКДА

Жуда, жуда секин ўтаётир вақт.
Рўдапо тайсалда – юксак малака.
Тисарилиб олиб ҳар қайсар лаҳза
Сабрим, тоқатимни қилар калака.

Офтобга илтижо қиламан бот, деб,
Ҳар бир шуъласига айлаб тоатлар.
Ўзни даҳо санаб юрган тентакдек
Асрликни даъво қилар соатлар.

Тахмондан ёстиқдек қулайди харсанг,
Гўё бошимга ҳеч таҳликаси йўқ...
Парвоз қилиб келар пардек оҳиста
Юрагимга қараб узилган бир ўқ.

ПҮСТИН

Содиқжонга

Кун бўйи қорбўронлар
Изгидилар, ёгдилар...
Дадам эса кўрқинчли
Пўстин кийиб келдилар.

Ваҳимага тушади
Уни бир кўрган одам.
Айиқ ечиб берганмиш, — 200
Шундай дедилар дадам.

Дадамлар кўп раҳмсиз,
Жуда ғалати ўзи.
Пўстин не керак эди,
Бор эди-ку пальтоси.

Уйимиз қишда ёздек
Уст-бошимиз ҳам иссиқ.
Айиқни ечинтириб
Кийинганлари қизиқ.

Айиқполвон очқамас, — 200
Топиб ер бир овқатин.
Лекин юрмаганмикан
Қаҳратонда совқотиб.

Маймоқвой пўстинини — 200
Нима учун ечдийкан.
Бечоранинг ўрмонда
Ҳоли нима кечдийкан?

АЙРИЛИҚ

На осмондан мадад, на ердан ёрдам,
Келмасанг – кунларим ваҳший бир ҳолда.
Ҳозир қулаб тушдим. Узилдим дордан,
Бош остимда кунда. Устимда – болта.

Дийдамга ёш келмас. Тош қотган дийдам.
Қучоғим қабрдек ҳувиллар.
Юрагим тап-тақир. Рухим шип-шийдам.
Борлиғимда бўри увиллар. — 200

* * *

Ҳорғин кўзларингга сен берган бир дард,
Кундан-кун маҳкамроқ, маҳкумроқ ботар.
Мўлтираб, жавдираб келасан ҳар кун,
Нигоҳинг тўла хавф, таҳлика, хатар.

Минг матонат билан тўкмай турасан
Қорачиққа қалққан қутлуғ жолангни.
Чорасиз оҳусан, қутқаролмайсан
Чуқур чоҳда ётган шўрлик болангни...

ИТДАН ХАФА БЎЛГАНИМ

Мен, гавгодан толган бир одам,
 Банди бўлдим тагин ҳайратга.
 Сен бир итсан, зоти вафосиз, — 200
 Тишларингни дўстга қайратган.

Нафратимга қорилар ғазаб,
 Ғазабимга нафрат йўғрилар,
 Гижгижлади каззоблар сени,
 Сени олқишлади ўғрилар.

Энди карахт алангайдирсан,
 Қулоқларинг аянч ҳолдан динг.
 Эй шўрлик ит, фаҳмсиз лайча, — 200
 Бир парча гўшт билан алдандинг.

Ўтаётган оғир бу карвон,
 Кўрган сендай неча минг-мингни.
 Ишлатасан каллани эмас,
 Ё тишингни ёки думингни.

На қополдинг, на ҳура билдинг,
 Акилладинг чорасиз, холос.
 Нафратимни қайтиб оламан,
 Ғазабимдан кечаман мен воз.

Сенга ғазаб ҳайфдир. Нафрат ҳайф.
 Ерда қолган матоҳмас юрак.
 Келиб-келиб сен учун энди.
 Нега мен ғам чекишим керак.

Пешанангга кулфат ёрлигин,
 Бугун тақдир ўзи михласин.
 Одамман. Куламан ҳолингга.
 Ҳолингга маймунлар йигласин. — 200

Адашиб келиши мумкиндир, балки,
Темир излардаги қаторлар.
Қуёш чарақлаши мумкин адашиб,
Адашиб ёғиши мумкиндир қорлар.

Не балосиз ўзи, қандай офатсиз,
Муз каби совуқ ва оташдек ёниқ.
Сизни севиб бўлар, тушуниб бўлмас,
Мажнундек телбасиз, Суқротдек аниқ.

— к н

Ном-нишон йўқ сизда кибру ҳаводан,
Лекин кўп мағрурсиз, азизим.
Сўрамайсиз ҳеч вақт келганда рухсат,
Сўрамайсиз ҳеч вақт кетганда изн.

Доно бўла туриб телбасиз,
Телба бўла туриб доносиз.
Сизга таклифнома битмоқчи эдим,
Ўйлаб кўрсам, бу иш маъносиз.

Сизнинг халоскор бир иродангиз бор,
Хоҳишингиз бордир енгилмас сизнинг.
Ҳар йили келасиз ғазабларидан
Тап тортмай аёвсиз аямажузнинг.

Келасиз ваъдасиз, келасиз онтсиз,
Миннат ҳам қилмайсиз ёндим деб дарда.
Ҳар йил ташрифингиз муқаррар сизнинг
Биринчи мартда!

НАВРЎЗ

Наврўз!
 Кўк байрами!!!
 Юракни
 Ям-яшил ҳаяжон қучоқлар.
 ... Уйғонма, бедазор,
 Пусиб ёт, майса.
 Бошингни қирқишга шайдир
 Пичоқлар.

МЕҲМОН

Мехмон мехмоналигин билса бўлгани,
 Унга жонинг садқа, унга минг қуллуқ.
 Унинг оёғига иқбола тўшалсин,
У мехмон, чиндан ҳам, отангдай улуғ.

У бир фариштадир – осмондан тушган,
 У – толенинг нафис санъати.
 Лекин... мехмоналигин унутган одам
 Ота душманингдек лаънати.

ХИВА ЙЎЛИ

Инқилоб номидан муртад ҳакамлар
Юртга солиб даҳшат, дард, ларзаларни,
Бу йўлга бир вақтлар тош тўшаганлар
Майдалаб метиндек мадрасаларни.

«Оқ йўл!» деган гўзал шиор осиглиқ,
Нақд яхмалак бу йўл текис ва равон.
Оқ бу йўл, оҳ, бу йўл бунчалар силлиқ,
Оқ бу йўл, оҳ, бу йўл бунча фаровон.

Бу йўлда автолар қушдек еларлар,
Билмасдан ҳорганлар, толганларини.
Ажнабийлар тилло тўлаб келарлар,
Бир кўрай деб омон қолганларини.

Хоки пок ғишларни қилиб шағал тош,
Билмам, қай бир жирканч орзу ушалган.
Мен бир сирни сизга қилиб кетай фoш,
Хива йўлларига имон тўшалган. - *Жн*

Ялт-юлт қолиб кетар кент, ўрамлар зор,
Ҳар бир жон йилдирим ўқдек бу йўлда.
Ғилдирак остида мовий осмон бор,
Қаро ер мутлақо йўқдек бу йўлда.

Беҳабар еламиз бамисли жайрон,
Босқилаб муаззам харобаларни.
Боболар кўрса кўп қоларди ҳайрон
Бу сўқир, ҳовлиқма харобаларни.

Бу йўлда сал янглиш қилади пачоқ,
Бир ўйлаб кўрайлик – қайдан, қайга биз.
Кетмоқда даҳшатли бир қувлашмачоқ,
Қандай тугар ҳаёт-мамот пойгамиз.

Чарх уриб еламиз сарсон, муттасил,
Қурб етмас босмоққа юраклар ҳоврин.
Бу йўлда бировнинг мақсади – манзил,
Бу йўлда бировнинг мақсади – соврин.

70000

Қилт этмай еламиз. Ҳар учқур жусса
Момиқ ўриндиққа маҳкам ёпишар.
«Жигули» файласуф... қанча тез учса,
Заминга шу қадар қаттиқ қапишар.

dialect

Биз эса тобора ҳаволанамиз,
Унутиб заминни, ўзлик асосни.
Нуқул кайфланамиз, сафоланамиз,
Хаёлга келтирмай мудҳиш қасосни.

512

Андишасиз елиб борамиз ҳамон,
Бу йўл, ахир, ҳаёт, бу йўл – тирикдир.
Йўл эмас бу йўл, йўқ, келажак томон
Азиз вужудлардан бўлган кўприқдир.

Хива – юрагимиз. Лекин ярми йўқ, — 24
Маънос эгилади мағрур бошимиз.
Қулатса келажак бизни... борми-йўқ
Йўлга тўшалмоққа лойиқ тошимиз?

СУКУНАТ

Бу диёрга кимлар сепди сув,
Қайда у руҳ – кабир ва малик.
Бўри тортиб юборгудек ув
Даҳшатли бир осойишталик.

Жимжитлик бир қаҳратон савол,
Жавоб душвор совуқ саволга.
Музлаб қолган минглаб забон – лол,
Минг-минг оғиз мум тишлаб олган.

Сукут бу – мол, сукут бу – дунё,
Сукут – олтин. Сақлайди ватан.
Пинҳон ётар тоғларда гўё
Бизлар чўқмор қуйгувчи маъдан.

Ва у тоғлар ётарлар карахт,
Ер қаърида – баҳайбат бир чўғ.
Ҳали улар газабланиб шахт,
Тупроқ ёриб чиққанича йўқ.

Ёлгон оғриқ юракни эзар,
Дард – қалбаки. Дармон ҳам – сохта
Алплар олис. Алпомиш эса — *кн*
Улардан ҳам баттар узоқда.

Лекин борлиқ шундай жимликки,
Шундай ютилганки нафаси,
Гўё ҳужум бошлаймиз ҳозир,
Гўё ҳозир жанг арафаси!

КЎРИК

Бўлса ҳамки эрку ихтиёр,
Айта билмай рост гапни бетга.
Тил тилинган бақриб шиор,
Бўғзим менинг йиртилиб кетган.

Билмам, келди қандайин фурсат,
Бермоқчилар қай дардга барҳам:
«Оғзингни оч, тилингни кўрсат»,
Дейди табибдан бошқалар ҳам.

ЭЛЬДОРАДО

Шоир бўлиб шодлик ва бахтни
Куйламаклик зўр саодатим.

Ҳамид Олимжон

маснаф

Руҳингни гар қилса қоронгу
Манглайингнинг қорайишлари,
Вужудингга тўлдирса оғу,
Оқ олтиннинг қора ишлари.

Тий андуҳнинг лаънати нафсин,
Тишлатиб қўй фарёдларга мум.
Ва – сабр қил. Бошлайман афсун.
Ўзни унут. Кўзларингни юм.

Таъқиб йўқ сўз деганинг учун,
Шафқатли бир мамлакат, мана.
На миннат бор еганинг учун,
На ичганинг учун бор таъна.

Фуқаро бўл. Иккиланма. Кел.
Қадамингга зордир бу диёр.
Сени четлаб қўймайди бу эл,
Дахлсиздир бунда ихтиёр.

Шавқ дилингга жилолар қалар
Чарақлаган ситоралардан. — *кафтан*
Керак эмас рухсатномалар
Махсус-махсус идоралардан.

Луғатида йўқдир изтироб,
Кулфат бунда кўп фавқулодда.
Барқарордир қонунларида
Ёлғиз бир боб, танҳо бир модда.

Бунда фақат баҳор, фақат куз,
Кўзлар чарос, лаблар ақиқдир.
Ман қилинган ишқдан бўлак ҳис,
Бахтдан бўлак тақдир – тақиқдир!

ЖАНГНОМА

Хотиржам бўл. Эмасмиз жаллод.
Гарчи шафқат билмас, қотилмиз.
Бизлар софдил, холис бир авлод,
Фақат зулматкушмиз. Одилмиз.

Аккад, м

Гирифтор бўл жазога. Нур ол.
Эй, йўқликлар ичра йўқланган.
Кўзларимиз даҳшатли қурол
Сўнмас умид билан ўқланган.

ТАЖАНГ ОДАМ

Лугат-лугатларга уриб кетди сўзлар –
Садоқат, орийат, муҳаббат ва шаън.
«Озодлик» сўзига тикилиб боқсанг,
Нарёгидан кўзга ташланар кишан.

Бахтни ниқоб қилиб олгандир кулфат,
«Дўстлик» сўзи зимдан пичоқ қайрайди.
Том тешиб, уй босиб тунда ўғирлик
Кундузи минбарда чаҳ-чаҳ сайрайди.

Жаранглардан кетиб қолган дилда ун,
Торларим титрайди навосиз, куйсиз.
Дейлик, фариштадек кўринган анов
Таннознинг қилигин айтсам – ўқчийсиз.

Бу гапларим менинг муболағамас,
Бу гапларим менинг – нафсиламрдир.
Одамлардан бугун кўнглим совиган,
Одамлардан бугун ҳафсалам пирдир.

Фақат гужум қолган гужумлигича, – *бўлган*
Толлигича қолган фақат бу толлар. – *бўлган*
Бўрон тушунилар «бўрон» деганда,
Шамоллар англанар десак шамоллар.

Қуёнлар қўрқоқдир, бўрилар қонхўр, – *200*
Олапар – олапар, қашқа бу – қашқа...
Кимни севиб қолай гуллардан бўлак,
Кимга ошиқ бўлай чечакдан бошқа?! *бўлган*

ОДДИЙ МАНЗАРА

Уруг тушган чексиз колхоз даласи,
Душман босган каби ожиз бир элни –
Қора қарғаларнинг улкан ғаласи — 200
Булутдек қопаган отизни, челни.

Ёнғин ўтган жойдек қора ҳамма ёқ,
Зоғларнинг иши шу. Юрар донланиб. — 200
Телпак, пальто кийган саноксиз таёқ –
Қўриқчилар турар лоқайд солланиб.

ТАЗАРРУ

Етар энди лоқайдлик, гафлат,
Етар энди лол, карахт ухлаш.
Демак керак забунни – забун,
Улуғларни эса – улуглаш..

Минбарлардан ўтмиш у-бу деб,
Бийрон сайрар минг-минглаб савва.
Кўп муқаддас яловлар бугун
Муртад оёқларда пайтава.

Рухлар танбал, туйгулар лаванд,
Фасод кескир, бўҳтонлар – бурро.
Юз ўгирган шу сабаб биздан,
Ана, Шайхи Нажмиддин Кубро. - *кн*

160

Ўтмиш ҳам бир хом сут эмган жон,
Гоҳ дард чеккан, гоҳ қилган роҳат.
Айбдир унга сиғиниш, балким,
Лекин камситиш бу – қабоҳат.

Чунки ўтмиш қуролсиз одам,
Қошимизда ҳайрон, лол турган.
У ўзининг ҳимоятини
Сенга, менга, бизга қолдирган.

Мушкул савдо тушса бошига
Паноҳ истаб елажаги – биз.
Биздан бошқа кими бор унинг,
Биз ўтмишнинг келажагимиз!

КЕКСА АРИ

Мени кечир. Афв эт. Маъзур тут,
Дарздаман. Қилмагин зулм.
Тиканларим бор, мана, холос,
Юлиб олиб қолинган гулим.

Қанотларим титилиб кетган,
Келганим йўқ сенга ёғмоққа.
Тарож бўлган асалим менинг,
Нишим қолган фақат чақмоққа.

ЖАЗО

Фақат бўйсуннишни биларди,
Фарқсиз эди унга на шайтон, на худо.
Бу қайси бир шоҳнинг жонига тегди,
Бошини қилдирди танидан жудо.

– Қопқоғини очинг, – деди, – бу бошнинг,
– Тўнтариб силкитинг, – деди қалтираб.
... Бошдан мия эмас, сон-саноксиз кишан
Оқиб тушаверди шалдираб.

Кўз қамашди. Бу қандай пайсал.
Ҳаяллама. Тушир пардани.
Ҳа? Намунча ўдағайлайсан?
Ўзингни бос. Унут зардани.

Тилингни тий. Кет бу ердан. Тур.
Бузма ором, бузма асабни.
Ҳақ гапга сен ё бошингни ур,
Ё бошингга ургин ҳақ гапни.

Ҳақ гапни қўй. У жон қасдида.
Ҳар унига солинган занжир.
Янчиламиз унинг остида
Тош тагида қолгандек анжир. - *foto*

Шундай ширин, шундай юмшоқмиз,
Ҳар ўй – думбул. Ҳар бир хаёл – хом.
Қўл кўкракда. Боши ошоқ¹ миз,
Кайфимизни кўтарар ёлғон.

Қамраб олар ширин оҳанги,
Қилмас ҳеч бир дилни сиёҳ ва
Аллалайди... биз шундай банги,
Виконинг Бизлар ана шундай гиёҳванд.

¹ Ошоқ (шевада) – Боши эгик маъносида (Муҳаррир изоҳи).

БУ ТУЙГУ

Юрагинг тошдан ҳам бешбаттар қаттиқ,
У шунчаки юмшоқ кўнгилмас.
Унда бир туйгу бор – ҳаддан зиёд қайсар,
Унда бир туйгу бор – енгилмас.

Яширмоқчи бўлсанг мабодо,
Унга темир қин ва метин гилоф кийгиз.
Одоб халтасини, икром қопини
Тешиб чиқаверар. У бигиз.

ДАРАХТЗОР

Ғаройиб бир мулкдир дарахтзор,
Ҳар бир япроқ – бебаҳо давлат.
Бунда биров мева тўкади,
Биров эса... тўкади савлат.

Ақлим бовар қилмас. Лолман, карахтман,
Не янглиғ ҳамла бу, бу не янглиғ аҳд.
Илоннинг устига тикка боряпсан, *200*
Илоннинг устига бораяпсан шахт.

«Қайт!» дейман, бўғзимда сасим қотади,
Йўлингни тўсмоққа йўқдир иложим.
Илон – бошдан-оёқ илон. Сенинг эса.
Вужудинг – қалдирғоч, юрагинг – лочин!.. *200*

ИРОДА

Бир гал бошлаганди беомон
Озод бир эзгулик жангини,
Ногаҳон қуладим... сўнг фақат
Қоқдим усти бошим чангини.

Ёвуз осудалик бошланди,
Бўлмай қўйди ёвим низоли.
Йиллар ўтиб, мана, туғилдим,
Хоин бир бардошнинг тимсоли.

Тукқан ерга бино қўй, ўғлим,
Бино қўйма мендек сабрга.
Йиқилсанг, бир сиқим тупроқ олиб тур,
Ташла бардош ётган қабрга!

ҚЎШИҚ

Баҳор ҳақда қўшиқ куйламоқдаман,
Жарангдор эмасдир бу сафар розим.
Йўқотибди соҳир товланишини
Бир вақтларги биллур овозим.
Ҳайрон қоладиган жойи йўқ бунинг,
Овоз деган сўнар. Узилади тор.
Лекин сен-чи? Сенга не бало бўлди?
Бу не заъфаронлик, азизим баҳор?!

ТОВОН

Эшитдимки, Эрон ёқларда — *Жа*
 Ёлгон сўйлаб, ўтрик деганлар
 Оғизни сув билан уч марта
 Чайиб, ҳалол қилар эканлар.

Бизда не кўп? Кўп ёлгон ваъда,
 Бизда не мўл? Фасод – қўланса...
 Инсофданми ёлгонга бадал
 Обиҳаёт билан тўланса.

Ҳар халқда бир ўзга ибодат,
 Ҳар элнинг бор ўзгача дарди.
 Агар жорий бўлса бу одат,
 Бизга қаттиқ оғир бўларди.

Қашшоқларни ҳайрон қилардик
 Яшаб баттар оч, тақчилликда.
 Ўлкамизни вайрон қилардик
 Бундан баттар қурғоқчиликда.

Гарчи бизнинг ҳар сўз – текширув,
 Гапирамиз элаб, элаклаб,
 Ташиларди минбарларга сув
 Пиёлалаб эмас, челақлаб.

Боглар эмас, сўйласак бизлар
 Шолизорлар қақраб сўларди.
 Орол гапми, барча денгизлар — *Дидгони*
 Оғиз чаймоққа сарф бўларди...

ПОЕЗДАДА БИР ҲАФТА

Гоҳ қуёш чарақлар, гоҳ осмон булут,
Гоҳи ҳамла қилар довуллар.
«Салом! Хайр...» Йилт-йилт қолиб кетади
Қишлоқлар, ўрмонлар, овуллар.

Майда-майда, оппоқ-оппоқ қор,
Оҳиста-оҳиста, элак-элаклаб
Ёғиб-ёғиб келиб, қўққисдан
Ёмғирга айланар челақлаб.

Қайсидир бир пана-пастқамда
Рўй бериб қолади майсалар – тантиқ.
Муборакбод этинг. Бу кунлар
Муҳаббатдек гўзал, бемантиқ.

ДАВР

Гулдурос қарсақлар, якдил қарорлар,
Сайловлар – ҳамма бир овоздан.
Зафарлар, омадлар, барорлар –
Сиёҳдан, қаламдан, қоғоздан.

Зимдангина қилиб ташлади ўсал
Сезилмас оғриқнинг азоби.
Суякка етган бу пичоқ кўп гўзал,
На учи бор унинг, на тиг, на сопи.

ИМКОНИЯТ

Ғамгинлик кам эмас қулликдан,
Лекин маҳбусман деб нолиш – уятдир.
Ҳар лаҳза, ҳар нафас бу турқунликдан
Халос бўлмоқ учун имкониятдир.

ТОҚАТНИНГ ТАЪРИФИ

Ишинг бўлмасин ҳеч ўзгалар билан,
Фақат ўзингга санч нишингни.
Чида. Ўз тилингда қоровул қилиб
Қўйгин ўттиз икки тишингни.

Миқ этма. Сўкма ҳеч давронни,
Уни ҳўкиз бўлиб сур аввал.
Уни бахтли деган сен ўзинг
Ўзинг уни деган ҳур, аввал.

Қонунбозлик қилма. Иқбол бобида
У танҳо, у ёлғиз, у якка.
Энди ўзингга ур пичоқни
То бориб етгунча суякка.

Селоб қон оқаркан жароҳатингдан,
Ул пичоқдан ювиб то зангни –
Минг-минг сабр коса ҳозирла,
Тўлдир минг-минг сабр косангни.

Даврингни ҳур қилган зотларни
Таклиф қилиб келтир ёнингга...
Шундай қилиб, бошла базмни,
Ташналарни қондир қонингга.

ДУДУК¹

Сармаст бўлиб кўм-кўк, ям-яшил бахтдан,
Ўсардим пурвиқор, юксалардим чўнг.
Синдириб олдилар мени дарахтдан,
Бураб-бураб дудук чиқардилар сўнг. — *кат*

Шундан бери бўлдим сукунат ёви,
Мендан, эй, фиғонлар таратган дўстим,
Оёқости бўлиб ётган анови
Суюгимни кўмсаб куйлайди пўстим.

* * *

Кўпайди тармоқлар, соҳалари,
Сўлиб қолди сўлим воҳалари.
Бир кўйлакни кийиб олди юпун эл,
Лекин... жуда кўпдир ёқалари.

ИЗОҲ

Дийдор қувончидан ногаҳон
Бирон-бир кори ҳол топмасин дейман.
Қовурғамни синдириб, ўзимдан олдин
Қошингизга чопмасин дейман.

Ахир, бу юрагим кимсасизликдан
Зада бўлиб қаттиқ ўксинган.
Энди билгандирсиз нима учун мен
Кўлимни қўяман кўксимга.

¹ Дудук – эрта баҳорда дарахт новдасидан қилинадиган хуштак (Муҳаррир изоҳи)

ЭЪТИРОЗ

Сўзларинг ёгдули. Кўзларинг сернур.
Уларга юрагим беланди неча.
Кўзёшларинг қимматбаҳо дур
Сен уларни асра, уларни тежа.

Висол гули жуда тансиқдир. Бироқ
Сен иста-истама сўлади.
Кўзёшларинг ҳали муносиброқ
Қайғу учун керак бўлади.

Тўхтат бу аза, бу мотамни
Сенга насиҳатим шул, гулим.
Бунча уялтирма одамни,
Мен учун йиғлама, кулгилим.

ЎЗГАРИШ

Ўтлатиб бўлдилар соҳилларида
Аму, Сирдарёлар охуларини. — *g'idron'm*
Ҳар пахта пайкали, ҳар шопипоя
Қуймоқда уларга огуларини.

Икки кокил эди бу икки дарё
Товланиб, завқлар бахш этгувчи жонга...
Дўниб бормоқдадир элни ўраб турган
Иккита заҳарли илонга. — *2100*

МУМИН-ҚОБИЛ

Сўл десангиз, етар – сўламан,
Очил деб айтсангиз – очиламан.
Йиғил десангиз – жам бўламан,
Сочил десангиз бас – сочиламан.

Ён десангиз ёнай шу замон,
Ўч десангиз дарров ўчайин.
Саваладингиз кеча кўп ёмон,
Қамчингиз оғримадими, хўжайин?!

СУРЪЕТ

Унга дуч келганинг мудҳиш бир кунни
Умримда энг азиз оним деб айтдинг.
Виждоним деб айтдинг виждони йўқни,
Шаъни йўқни, дариф, шоним деб айтдинг.

Сен осмонда эдинг. У ерда эди.
Ютоқиб қанотларинг қасдида.
Бошга кўтардинг, сўнг гердайиб, деди:
«Ўралашма оёгим остида...»

НИШОНПАРАСТ

Эл кўнглин хуш қилмасак бўлгани,
Ёз фаслин қиш қилмасак бўлгани.
Гап гаплаб қаҳрамон бўлсак бас,
Ишқилиб, иш қилмасак бўлгани.

КОСМОПОЛИТ

gno n' m Ҳамма сув ичмаган булоқ булоқмас,
Минг жонга етади бир тиниқ чашма.
Инсон хотираси улоқмас,
Уни эҳтиёт қил. Ташлама.

Махтумқули – ўзбек, Фузулий – ўзбек, — *ка*
Мен уларни ўқиб туриб тирикман.
Ошиқобод ёқларда тингладим газал, — *ка*
Демак, ҳеч шубҳа йўқ, Навоий – туркман. — *к*

Илмий асослардан йироқдир сўзим,
Майли, даъволарим менинг норасмий.
Балки одойдирман мана мен ўзим,
Балки ёвмут бўлган Хоразмий. — *ка*

Энг буюк миллий бир унвон бор – Одам,
У қурбони бўлмас кибру ҳавонинг.
Тонглар уйқум қочар янгроқ нидодан
Руҳи чирқирайди Саёт Навонинг. — *ка*

тефориши Отам Арастуни мутолаа қилган, — *ка*
Юнон файласуфи, демак, Урганжий — *ка*
Есенин Шерозга интилган, — *ка*
Александр Пушкин эса сал занжий. — *ка*

Шоир ҳамманики. Ёдингда сақла.
Унутма. Ҳамманики кашшофлар.
Яхшига эга кўп. Сен ҳам ардоқла,
Ҳеч кимники эмас фақат пашшоблар¹.

¹ Пашшоб – Қадимда бўғиб ўлдириб билан шугулланадиган жаллод (Муҳар-
рив изоҳи).

ҒОЯ

Шўрлик! Ўз тилингда етмайди кучинг,
Таъкидлаб менинг гап уқмаслигимни,
Киноя қиласан, отасан пичинг,
Истайсан чизиқдан чиқмаслигимни.

Чизиқ бўлса агар кўпга келган тўй,
Мафкурам тузукми – бузуқми,
Сенга чиздирмайман, билиб қўй,
Ўзим чизаман бу чизиқни.

ШАЙТОН

Жуда олийжаноб, кўп сермурувват,
Чунон раҳмдилки, қиласан ҳавас.
Фақат бир шарти бор, фақат бир шарти,
Унинг мушугига пишт демасанг бас.

Айланиб-ўргилар қадау бўйингдан
Ҳар сўздан таратиб зиёни...
Мушуклари эса, мушуклар эса — 200
Босиб кетган бутун дунёни.

* * *

Қушдек озод бўлди ҳамма қул,
Муте турибди у анграйиб.
Аҳволи ўзига кўп маъқул,
Унга занжир ҳайфдир, унга кишан ҳайф.

Осонгина оёқости этади
Йўлиққан ҳар муртад – амири.
... Уни боғлаб қўйиш учун этади
Лағмоннинг узун бир хамири.

ЯРА

Ҳайратга тушаман юрак орзиқиб,
 Бу яра жуда ҳам ғалати.
 Дори суртсанг, багтар озиқиб,
 Малҳам қўйсанг, газак олади.

Сабабини сўйласам, бу дoston
 Қирқ кеча-кундузга узалар.
 Қон талашган сайин ором топар жон,
 Туз сепганинг сайин тузалар.

БАШОРАТ

Сен кучук эмассан, эмассан хўтик, — 200
 Сенинг келажагинг бошқача.
 Сендан ижирғанар энг нафис гулдан
 Тортиб, хув, анави тошгача.

Сен юрган йўллардан ҳамма чиқади,
 Вужудга сесканиш соласан қуруқ.
 Хунук калтакесак, бунча гўддайма, — 200
 Бунча кибрланма, эй қаҳратон турқ.

Ҳаз этиб юравер қуёшламада,
 Кутма ҳар йўлиққан одамдан низо.
 Кўп тараққий топсанг — эчкиэмар,
 Жуда нари борсанг, бўларсан тимсоҳ. > 200

ЖАРРОҲЛИК БЎЛИМИ

Умид бунда ўқталар наштар
Орзу тинмай танингни тиглар.
Қоқилади дардманда бошингга
Қўрқув, алам – бамисли михлар.

Исканжага олар минг санчиқ,
Сен сув аро ўт, ўт аро сув.
Хаёлингга лопиллай бошлар
Хаёт, ўлим – мудҳиш тарозу.

ақтон

Тўшак тошдек қаттиқ ботади,
Жонингдан тўйдиран азоблар.
Оқ либосли халоскорларни
Ногоҳ лаънатлайсан «Қассоблар!»

Нарёгида – жимлик, зулумот,
Нарёгида – сал тўй, сал аза.
Қандайдир бир мўъжиза билан
Аста кўзларингни очасан.

ақтон

Кета бошлар дард девори дарз,
Кесиш, чопиш ва қирқишлардан.
Табассумлар кўрина бошлар
Оғриқларнинг тирқишларидан.

Саодатдан олис бир хабар
Келиб қарор топар вужудда.
Лайлақларнинг қанотидамас,
Пичоқ тиғи, игна учида.

Сал кечикиб тушар ёдингга
Инграмоқнинг ор эканлиги
Ва... дунёда ўлимдан бошқа
Нарсалар ҳам бор эканлиги.

СЛЙЛОВГА ДАЪВАТ

Пахтанинг вақти йўқ,
 У иш билан банд.
 Етказолмас юрак нолаларини.
 Вакил қилиб сайланг
 Олий Кенгашга
 томларнинг
 қизғалдоқ
 лолаларини.
 Ярашади улар
 мухташам жойга,
 улар байроқдан ҳам
 алвонроқ,
 олроқ.
 Қолаверса,
 улар Московга кетса,
 бўлар
 пахта учун
 ер бемалолроқ.

ОДОБ ҲАҚИДА

Хушомадгўй эмас, инсонсан,
 Виждон эмас, азизим, нон е.
 Оддийгина яшайбер ҳар кун,
 Унутабер шараф не, шон не.

Жасоратнинг шохи бўлмайди,
 Жўн инсоф ҳам – тенгсиз бир фахр
 Жилпанглайсан фақат оғангга,
 Укангга ҳам салом де, ахир!

САБАБ

Ҳамма билганлари ичида,
Доно, тадбиркор у жуда.
Арқонини узун ташлаган,
Ўзи ҳам боғлиқ бир учида.

ТЎРТЛИК

Ўғри айш сурмоқда – яна нима керак?
Кўппаклар ҳурмоқда – яна нима керак?
Дарёни таладилар, тоғларни ғажиб,
Денгиз қуримоқда – яна нима керак?

КАРАШМАЛИ ГУЛ

Маст бўл жилваланса, ишва бошласа,
Қўрқитмасин беҳад хушбўй экани.
Гулнинг ҳиди жинни қилиб ташласа,
Ақлингни киритиб қўяр тикани.

асн ҳаким

МАНЗАРА

Ўкинчи қўй. Баҳор келди. Нолима.
Ловуллаб ястанар бу қийғос адир.
Итлар қошиб олса, хавотир олма.
Ёмғир ёғиб ўтди. Ҳаво тозадир.

ДАРСДАН СЎНГ

Кимнидир койиди чеккани учун.
 Тортиб олиб қўйди гугуртини ҳам.
 Машқ дафтарларини йигди-да, сўнгра
 Бир-бир санаб кўрди. Етти дафтар кам.
 «Ҳар гал шундай аҳвол. Уялмайсизми?
 Келасиз ўқишмас, қилиш учун сайр.
 Бу сафар ҳам икки қўймай тураман,
 Эртага қолганлар топширсинлар. Хайр».
 Қиш куни – бир тутам. Қорайганди қош.
 Иккиланди. Ўтмак керак, ахир, қирдан.
 Эри ҳам келмади олиб кетишга
 «Кўнгли совидими...» – ваҳм этди бирдан.
 Ҳамкасб дугонаси қистовга тутиб,
 «Тунаб кетинг, – деди. – Кеч бўлиб қолди»
 Кўнмади. Қўлтиқлаб машқ дафтарларни
 Уйга ёлғиз ўзи яёв йўл олди.
 Овул тугаб, энди қирга чиққанда
 Оқшом қуюқ эди, атроф сим-сиёҳ.
 Йўлдан қайтмоқчи ҳам бўлди бир ўйи.
 «Ўғлим хасталаниб қолдимикан ё...»
 Юрагини баттар ваҳима босди,
 Қамради тундан ҳам баттар бир қўрқув.
 Ўнқирми, чўнқирми, ўрми, қир демай
 Яна кетаверди, кетаверди у.
 Мудҳиш бир шарпани илғади ногоҳ,
 Разм солса қашқир. Қиларди таъқиб,
 Эслади йиртқичнинг қўрқишин ўтдан,
 Изига бир дафтар ташлади ёқиб.
 Қашқир тўхтаб қолди. Сўнг – яна, яна,
 Муаллима омон топган бу олов
 Йиртқичга берарди иложсиз сабр.
 Йўловчи – ёқарди, қашқир – тўхтарди,
 Тин оларди икков ҳар дафтарда бир.
 Йўл узок, тун қаро, қашқир эса оч,

Оч йиртқич биларми надир садоқат.
Уйга яқин қолган вақтда тугади
Муаллимда дафтар, қашқирда – тоқат.
Уввос фиғон тутди қишлоқни тонгда,
Замин аза очди, замон йиғлади.
Дафтар топширмаган етти ўқувчи
Ҳаммадан ҳам ёмон йиғлади.
Нўноқ назмим учун афв эт, халқим,
На олим, на фозил, на сўз пириман.
Ўз вақтида дафтар топшира олмай
Қолган болаларнинг бириман.
Мен яхши биламан, тумор қилмайди
Ёзган шеърларимни ошиқлар.
Мен яхши биламан, қўшиқларим жўн,
Биламан, булар бир оддий машқлар.
Лекин... кетмақдасан келажак сари
Тап тортмай қисматнинг дашт, қирларидан.
Ўзимча асрагим келади сени
Ёвузлик, хиёнат қашқирларидан.
Мен машқ бажараман, ёзаман ҳар кун
Дараклар, сўроқлар, хитобларимни.
... Сен йўл бўйи ёқиб ташлаб кетавер
Қашқирлар қўрқувчи китобларимни.

ЭПИФАНИЯЛАР¹

Имант ЗИЕДОНИСдан

* * *

Ҳали эрта. Қуёш ҳали кўзларини очгани ҳам йўқ. Онам ҳали салинчоқни тебратармиди, ҳали отам отларга қарамади. Пойабзалларим эса эшикнинг нариёғида ётибди. Пойгаҳ эшигининг нариёғида, йўл эшигининг берёғида. Пол тахталарнинг тирқишлари орқасида кечаги кун ором олаётир. Идиш-товоқларга ёпиладиган сочиқ орасига сезилар-сезилмас бир хўрсиниқ беркиниб олган, ўчоқ кулининг ичида бўлса қандайдир бир вайсақи сўз пусиб ётибди.

Бироқ, мана тунги уйқу оҳиста тонггисига айлана бошлади ва стол устидаги телпак илк дафъа қичқирган хўрозлар билан барабар биринчи бўлиб уйғона бошлади.

Ҳали эрта. Жуда эрта ҳали. Илгақдаги телпаклар менга салом бермоқдалар. Олиш керак.

Мен ҳали йўқман. Ҳали илк қадамларимни ташламадим, бирон маротаба ҳам эшик тутқичига қўл теккизганимча йўқ, тонгги шудрингни алқаб хиргойи ҳам қилмадим ҳали.

Қуёш билан ҳам ҳали дийдорлашмадим. Унинг хўрозларнинг учинчи ва тўртинчи қичқириқлари ўртасидами, ёхуд хўрозларнинг алланечанчи бир қичқириқлари орасидами

¹ «Эпифания» – юнонча сўз. Аксланиш. Ярқ этиб очилиш. Рух томирининг нафис турткиси, қоронгилик қаъридан тезоқар ҳаёт лаҳзасини олиб қолувчи чақин, ишора, туйғу, воқеа, аъмол, буюм.

Оний чақинлар баъзан нимаси биландир бир-бирига энд руҳий интиқанларнинг узлуксиз оқими.

«Эпифония» – бу жайдари бир мазмундаги наср эмас. Эҳтимол, у шеърга яқиндир. Яқин, ҳарқалай шеър эмас. Назмдаги насрдир балки? ...

Эҳтимол, насрдаги назмдир?! (Таржимон изоҳи).

пайдо бўлишини биламан, гарчи чалкашиб кетаётган бўлсам ҳам, ҳар ҳолда, бу лаҳзаларнинг яқинлигини аниқ биламан, сабабки, эркаклар хурракларини тўхтата бошладилар, дераза пардалари қирмизи тусга кира бошлади.

Мен остонамдан қандайдир бир хира, эслаб бўлмайдиган даражада мажҳул, деярли мавжуд бўлмаган томонга, тонгги туманга, десаммикин, ҳатлайман. Бу – менинг болалигим.

Ҳали қуёш йўқ, салқин, ушук йўлаклар мавҳумотга қараб кетади. Ўша ёқда оппоқ туманлар аро мен дафъатан қудуқни илғайман. Демак, остонамдаги йўл аввало қудуққа олиб боради. Бунини эслаб қоламан. Сўл ёғида қайин, ўнг ёғида терак ўсган, қадамлардан шиббаланган бардам йўлак... Ҳали ҳозирча бошқа йўл йўқ.

Қудуқда бўлса сув яшамо қда. Тубига мўралайман – ҳў-ўв, ана, қаърида жимираёттир сув.

«А-а!» – деб қичқираман. Садо келади, худди Мелигайлиснинг жўровозларидек жаранглаб хониш этади садо.

Қудуқ узра эса салинчоқсимон бир нарса, яъни челақ муаллақдир. Теварак-атрофда чит этган жон бўлмаса, ҳеч ким сув олмаса не кераги бор унинг? Туб-тубда, зулумот қаъридаги сувдан не наф?

Шу чоқда эшик очилиб, онам чиқади ва дейди:

– Ҳализамон қуёш чиқади, ҳализамон сен менинг ўғлим бўла бошлайсан.

* * *

Тиниш белгиларининг барчаси уйдирмадир. Нуқта бор-йўғи нисбий бир мазмунга эга. Нуқта менинг ичимдагина мавжуд. Аслида нуқта йўқ. Нуқта деган, ўзи, бўлса ҳам, бўлмаса ҳам бўлаверади. Унинг ўрнига вергул қўйиш ҳам мумкин. Кўпнуқта қўйиш ҳам мумкин нуқтанинг ўрнига.

Нуқтанинг ўрнига, дейлик, ҳатто, нуқта-вергул қўйсаям ҳеч нима қилмайди.

Сиз кўксингизга уриб: «Менинг ҳаққим бор – дейишга ҳаққингиз бор. Ёки оҳистагина «менинг ҳаққим бор», деб айтсангиз ҳам осман узилиб ерга тушмайди. Шубҳаланиб, «Наҳотки, ҳаққим бор?» – десангиз ҳам жин урмайди. Нуқтанинг ўрнини сўроқ белгиси эгаллайди, холос.

Сўроқ белгиси ҳамиша ҳамма нарсадан гумонлангани гумонланган.

Аслида, сўроқ белгисининг ўзи ҳам ой эмас, у ҳам бошқа тиниш белгиларидек шубҳалидир: «Ким сўраяпти? Кимдан сўраяпти? Қандай сўраяпти?»

Ҳар бир кун, аслида, тиниш белгиларининг тинимсиз оқимидан иборат, туп ҳам тиниш белгиларининг узлуксиз оқимидир. Йил – тиниш белгиларининг қўли, ҳаёт – тиниш белгиларининг уммони. Тиниш белгилари тинмай увулдирик сочадилар, тиниш белгилари бир-бирларини еб-ютадилар, йўқ қиладилар. Сўров белгилари, айниқса очофатдилар, улар айниқса, ўзига бино қўйган ундов белгиларининг кушандасидир.

Тиниш белгилари ичида энг жиддий ва энг ўзбилармони бир нуқтадир. Унинг давомийликка тоби йўқ. У гоҳ ўнг, гоҳ чап томондан тушириб қолади, гоҳ оч биқинингга мушт уради, инчунин, вергул ҳам унинг қошида зўрға нафас олиб, қорнини ичига тортганча, таъзим бажо келтириб туради.

Кўпнуқта, соддадил ва тентак кўпнуқта кўплаб ўқувчи қизларнинг ошиқона мактублар битаётган пайтдаги ардоқли тиниш белгисидир. Кўпнуқтани сўз топа олмай довдираётган дуақвой десак ҳам бўлаверади. Ўсмай қолган кўпнуқта, овсар кўпнуқта.....

Маъшуқасига мактуб ёзаётган ўспирин кўп кўпнуқта қўйса, қараб боқиш керак, унинг қўлларида сиёҳ битиклар – нолон, юрак ёки яланғоч аёл тасвири йўқми?

Агар ёзувчи кўпнуқталар билан ижод этса, билингки, у ҳали жуда ёш. Ва бу қусур унинг ёшлиги билан ўтиб кетади.

Димоғдор тире бўлса, ҳақиқатгўй қўшнуқтани, мендан-да чечанроқ бўлиш мумкинмас, дегандек, ўз ўрнидан сиқиб чиқаргани чиқарган.

Нуқтавергулга-ку кун йўқ, кўпчилик уни тушунмайди, шу боис ҳам гоҳ вергулнинг ўрнини эгалладинг, деб, шўрликнинг бошига маломат тошлари ёғилгани ёғилган. Бу белги менга одоб-икромли, камсуқум, назарлардан четда қоладиган йигитчани эслатади. Тиниш белгилар, деган бу қавм гоҳ нуқта, гоҳ вергулларга ем бўлиб, йитиб кетмаётганмикин, деган хаёлга ҳам бораман.

Тиниш белгилари мана шу тарзда бир-бирлари билан олишиб ётибдилар. Ҳаёт, боя айтганимдек, тиниш белгиларининг бутун бир уммонидир. Ҳар бир тиниш белгиси, қўйиб берсангиз, ҳаш-паш дегунча ҳамкасбини паққос туширади-қўяди. Ҳар бир тиниш белгиси нисбий ва шартли, ўзгарувчан, чунки у уйдирмадан иборат.

Ўйлаб топилмаган биттагина тиниш белгиси бор, бу – ўлим. У, чиндан ҳам тўқиб чиқарилмаган, барқарор. У бор бўлмаслиги мумкин эмас. Ва бошқа бирон – бир нарсани унинг ўрнига қўйиб бўлмайди. Шунинг учун ҳам бошқа бир мутлақ тиниш белгиларини излаб овора бўлманг. Бирдан – бир мутлақ тиниш белгиси бу – ўлимдир.

ҒАЗАЛЛАР

* * *

Менинг Лайлию Ширин ўрнида сен сарвинозим йўқ,
На Фарҳодга, на Мажнунга, илож қанча, қиёсим йўқ.

Сен ҳар бир илтифот этган кўнгила осмонда лочиндир,
Қолиб четда нигоҳингдан, менинг бу имтиёзим йўқ.

Кўзимдан кўнглима ботди умидлар сен кетиб қолгач,
Қуёш янглиғ ловулашга туганмас эҳтиросим йўқ.

Сен айтган таъналарга тоғ чидар, тошлар берар бардош,
Менинг бўлса вужудим тоғ эмас, тошдан либосим йўқ.

Қаён кетмак керак сенсиз, билолмасман сира, лекин –
Минг илдиз отганим бу элда бир лаҳза турсим йўқ.

Сени севдим ва сенсиз мен чақинман, нури йўқ зарра,
Сени севдим ва сенсиз қалди роқман, гулдуросим йўқ.

Унутдинг ногоҳон сен Матназарни, бу азобингга
Сени ёд айламақдин ўзга ҳеч бир эътирозим йўқ.

Сирлашиб гижжагу сетор энди,
Сен билан мен каби бедор энди.

Майлига. Айлама рад. Нолада най.
Ўртаниб ишқига иқрор энди.

Тинмайин муштлаб ўзин, рашкини,
Жанг қилиб, чанг қилар изҳор энди.

Ақлидан озди қиқирлаб қайроқ,
На илож, тошга темир ёр энди.

Бағрини тонгга қадар тирнайди
Инграй-инграй, оҳ, қаранг, тор энди.

Тортди дил пардасини доирага,
Аҳли ишқ ўтда жарангдор энди.

Матназар қалбини бир шарҳла сен ҳам,
Қаламим, бўлма кўп абгор энди.

* * *

Ўт чақнади ногаҳон юракда,
Нурланди бутун жаҳон юракда.

Зангор кўзинг чарақ-чарақлаб
Бўлди-ку, нишон-нишон юракда.

Юракми ё самода бу кун
Ва ёким осмон юракда.

Юракда бўл ҳамиша, жоним,
Бўлгуси ҳамиша жон юракда.

Меҳринг бўладирми фош, дили тош,
Ниҳон, ахир, фиғон юракда.

Зоҳирда кўринди Матназар тинч,
Ҳар лаҳза минг имтиҳон юракда.

Минг тикан ўқталди биргина бўстон ҳаваси,
Ҳар тикан нешида минг жабру ситам, кон ҳаваси.

Бир санам солди манго макру муҳаббат кишанин
Ҳажрида васл ҳаваси, васлида ҳижрон ҳаваси.

Жон бериб дўст деб эдим мен, не қилай, бўлди ахир
Мен билан дўстлигининг боиси бир нон ҳаваси.

Қуригай қанча тиниқ, пок эса-да, жилға агар
Унинг ҳар қатрасида бўлмаса уммон ҳаваси.

Бахт эрур қилса агар ёв қўли бўғзингни ҳавас,
Шарт шуки, бўлса фақат ҳасрату армон ҳаваси.

Урмагай меҳварида ер фалак ҳукми била чарх
Уни айлантиради, аслида, инсон ҳаваси.

Матназар, сурма хаёл орзу ҳавас ҳақда бугун,
Йўқ-ку эгнингда қанот, айт, бу не осмон ҳаваси.

* * *

Қимтишиб қумри каби ёр келди,
Бу саодатга юрак тор келди.

Чидадим сенга нигор келгунича,
Энди сен, ғам, кетавер, бор, келди.

Билмадим, хаста ҳузурига табиб,
Ё табиб қошига бемор келди.

Гарчи емирилган эдим ҳажрида
Мухташамман яна, меъмор келди.

Кўз чарос, лола яноқ, қомат сарв,
Бизни деб боғ ила гулзор келди.

Меҳри йўқ, севгиси йўқ, дардсизлар,
Барчаси дунёга бекор келди.

Ўзни ҳижрон неча тасдиқламасин,
Матназар қилгали инкор келди.

Кулиб лоқайдгина ёнимдан ўтди,
Бу бепарволиги жонимдан ўтди.

Пушаймон этдими, қайрилди сўнгра,
Мисоли бир қошиқ қонимдан ўтди.

Қоронғу бу кўнгилга тушди кўзлар,
Чақин чақнаб, зимистонимдан ўтди.

Агар ғамгин кўринсам айб эмасдир,
Бу айб сарви хиромонимдан ўтди.

Ажабланманг қаламнинг ноласига,
У тигданмас, у ҳижронимдан ўтди.

Эл ишқимдан хабарсиз Матназарман,
Ғариб достони достонимдан ўтди.

* * *

Ловулар лолалар тоғлар тарафда бир фасл, жоним,
Хазон умри муҳаббатдан баҳордир муттасил, жоним.

Бўлиб тутқун қутулгим йўқ, муқаддас бир қафасдир ишқ,
Халос бўлмоқни хоҳларми кўнгилли ҳеч асир, жоним.

Сени севгач мен ўз қалбимга ҳам бир эътиқод қўйдим,
Билингай ўтда олтин сохтами ёки асл, жоним.

Сўзингдан гам, кўзингдан нур умрбод ёдгор қолди,
Тиканлардан тикан, гулдан қолур гуллар насл, жоним.

Баҳор ўхшар, қуёш ўхшар, чаман ўхшар жамолинга,
Фироқ ичра ширин борлиқ қилар аччиқ ҳазил, жоним.

Чекиб озорлар, торларга жо қилдим наволарни,
Юраклардан қўшиқ элчи, фалаклардан – расул, жоним.

Бугун гарчи фироқ тақдир, жудолик бўлса ҳам қисмат,
Юракда орзу – дийдор, умидимдир – васл, жоним.

Сенинг мадҳингга машғул хоҳи носир, хоҳи нозимдир,
Мен ҳам шарҳ айламогим бу кўнгилини сенга лозимдир.

Мени чорлаб эди, борсам кетибди севги қалбингдан,
Ўзи таклиф қилиб қочган ажиб меҳмоннавозимдир.

Сукунатга қулоқ тут, бу жаранглаб илтифотингдан,
Кейин жабринг туфайли ногаҳон сўнган овозимдир.

Бўлиб саф-саф кўнгила сўргай дарахтлар бир ўзим ўтсам,
Ҳаётсан-ку, ахир, жоним, бу не янглиғ маросимдир.

Кўнгила узмакка қўймасдан чарақлар кўзларинг тинмай,
Умидим боғида унган узиламас жуфт чаросимдир.

Кўнгила бир салтанатдир, сен агар лоқайд бўлиб қолсанг,
Таназзул бундан ортиқ бўлмағай, бу инқирозимдир.

Билиб қўй, Матназар айтган қўшиқдан ҳеч бошинг чиқмас,
Бу оз меҳринг учун сендан олиб тинмас қасосимдир.

* * *

Билмадинг... сенга ёмон зор бўлдим,
Бир бу жонимга минг озор бўлдим.

Кўзларимда бир умр бўлдинг ёш,
Кипригингда лаҳза мен қор бўлдим.

Мен неча бор дедиму, бўлдинг йўқ,
Сен неча йўқ дедингу, бор бўлдим.

Айрилиқ – бу не ғариб юксаклик,
Ҳам азиз бўлдим, ҳам хор бўлдим.

Сен сабаб севги деган кулфатдан,
Не саодатки, хабардор бўлдим.

Қил сабр, сўнгги нафас узгайман,
Сенга мен жон ила қарздор бўлдим.

Бездим аччиқ сўздан, энди юрак бол истар,
Буни айтганда тилим бўлмоғини у лол истар.

Кўрмаса бизни аланглар эмиш-у ҳар ёнга,
Бўлмаса қошида, қурбонини қаттол истар.

Ишқ бозори тангу тор меҳр аҳли учун,
Нечалар, камдек ўзи, ўртада даллол истар.

Ёр дийдори умидимдиру, бир умидга
Аҳли шеър неча туман ташбиҳу тимсол истар.

Сўзласин ҳуснини тору, бўзласин васфини най,
Зор кўнгила бошқа на бахт, бошқа на бир фол истар.

Қилма пеш ақлу ҳушинг, қўй мени ўз ҳолимга,
Ишқ аро ҳар киши, бил, ўзгача бир фол истар.

Неча кун гунча очилмоғига муштоқ булбул,
Матназар тоқати тоқ, василни дарҳол истар.

* * *

Кўнглим... чарчадинг – толдинг...сафо қилсанг бўлмасми,
Ўз жонингга ўзинг кам жафо қилсанг бўлмасми.

Муҳташам бир манзил деб вайрон бўлиб турибсан,
Ўзингга сен ўзингни маъво қилсанг бўлмасми.

Тарозу бўлсанг бошинг тошдан чиқмайди асло,
Ўлчовсиз бир умрни раво қилсанг бўлмасми.

Итлар суяк, нодонлар обрў талашгай доим,
Хокисорлик тахтини даъво қилсанг бўлмасми.

Қўрқинчли сулдорингга тор келганда самолар,
Ёмон қаттиқ қичқириб наво қилсанг бўлмасми.

Насиб этсин ҳамиша ҳар кимга ўз-ўзлиги
Минг дардга бир даво шу, даво қилсанг бўлмасми.

Муҳаббат бир гариблиқдир, муҳаббат бир виқор ҳар кун,
Юракда барқарордир ҳам азоб, ҳам ифтихор ҳар кун.

Фироқ масканларида сенга тимсол қанча мажнунтол
Қараб сувга тараб сочин, йўлимга интизор ҳар кун.

Умр бўйи азиз номинг менинг қалбимда пинҳондир,
Расмдир аҳли дард кўксинда бўлмоқлик тумор ҳар кун.

Агарчи йилда бир келдинг, бу дийдорга шараф бўлсин,
Баҳорга ўхшадинг-қўйдинг, келиб турмас баҳор ҳар кун.

Рақиб ишқингда ўлдим дер, ишонма, чунки ўргимчак
Тирик қолмоқ учун қургай ўзига-ўзи дор ҳар кун.

Ғазаллар элчидир сендан, уларни нобуд этмасман,
Хаёлда Кўҳна Урганчу, хаёлда Ўтрор ҳар кун.

Кўнгила оқ бўлса ҳам қат-қат аламдан дилсиёҳ бўлдим,
Шу боис Матназар, топгай бу дафтар эътибор ҳар кун.

Бўлиб қадди ниҳолга мубтало дўст,
Бу бир бошимга ортти минг бало дўст.

Нафас олсам қаро сочи муаттар,
Бўлар райҳон билан боди сабо дўст.

Умидим бор ажойиб тор – узилмас,
Агар билсанг, шу боис бу наво дўст.

Висол дўст бўлмасини невчун юракка,
Мудом малҳам билан, охир яро дўст.

Ўзи бўлди кўзим оқу қароси,
Бўларкан оқ билан, тавба, қаро дўст.

Ситам айлар санам гоҳ, гоҳи шафқат,
Гоҳи шайтон дўстдир, гоҳ худо дўст.

Қўшиқлар кетди ташлаб Матназарни,
Қочар, тор бирла бўлмас ҳеч садо дўст.

Бўлган янглиғ баҳор келганда боғим ям-яшил,
Ташласанг сен қайга кўз бўлсин, илоҳим, ям-яшил.

Соғиниб хўрсинганимда чайқалур райҳонларим,
Ёки бу тонг елими, ё бўлди оҳим ям-яшил.

Ям-яшил ўйлар суриб ёнмоқдаман сен ҳақда, ёр,
Лоладан бил – шоҳидим алвон, гувоҳим ям-яшил.

Ям-яшил боғларни кездим, ҳеч гумоним сўлмади,
Ям-яшилдир, бил, савобим, бил гуноҳим ям-яшил.

Боғман теккан хазон, эй навниҳол, бағримга кел,
Заъфарон бўлсам-да, мен, бўлсин қучоғим ям-яшил.

Туш кўрарман гоҳида, Жайхунману, кўпмиш сувим, *Ж*
Талпинармишман санго – икки қироғим ям-яшил.

Матназар, бу боғ менинг, ҳар баргида бор минг ҳаёт,
Ишқ бир офтоб, урмагай, чунки паноҳим ям-яшил.

Айладим ҳар лаҳза васлингни гулирашно, умид
Ишқ – муқаддас салтанат, бўлмоқ гуноҳдир ноумид.

Ишқ умиддир, бахт умид, чун сен умидсан, дилбарим,
Кўр, нечоғлик давлатим кўп, менда бир дунё умид.

Бўлдингу қалбимга ҳамроҳ, кўп ўлимдан сақладинг,
Не қилиб қарзимни мен сендан узарман, о, умид.

Тут мени маъзур, сиғиб ҳаддим, умид этдим сени,
Қилгани янглиғ чаманлар васлини саҳро умид.

Сен фироқ ичра хаёлимни умид қилдингми, ёр,
Чақнамоққа тунни айлар ҳар маҳал Зухро умид. — *Kosmetika*

Икки дил бир бўлмаса, шаксиз муқаррардир фироқ,
Қутқаролмас бу балодан, бил, сени ҳатто умид.

Токи мавжудсан ҳаётда, бил, умид ҳам барқарор,
Барқарорсан, Матназар, бордир ҳаётдан то умид.

Қилар гоҳи юракни қон тартиб,
Ўзи шоҳу, ўзи зиндон тартиб.

Ғазаб қилдинг кетар чоғингда, маҳваш,
Чиқар вақтинда қилмас жон тартиб.

Мудом тартибни ўргангил жаҳондин,
Ғалаён ошкор, пинҳон тартиб.

Қилур вайроналарни гоҳи обод,
Гоҳ ободни қилур вайрон тартиб.

Қуриб-қақраб қолар эрди муқаррар,
Агар билса эди уммон тартиб.

Муҳаббатда нечун ором олай мен,
Мисоли ўт ва сув жонон, тартиб.

Бузиб ёз, Матназар, сен интизомни,
Берар бўлсанг агар девон тартиб.

Куйласам, кўнглимда соз, чалсам қўлимда тор йўқ,
Дилда меҳрим бир жаҳои, иқрор бор, изҳор йўқ.

Муҳташам бир қалъадир кўнглим, нетай, бўлмиш хароб,
Тархини билгувчи таъмир этгали меъмор йўқ.

Ўзгалар пойига соч меҳрингни ҳеч тутмай дариғ,
Қилма миннат ҳеч қачон, бил, бунда миннатдор йўқ.

Ишқи йўқлар мулки, айтгил, бўлмасин невчун талон,
Бор бир ўғри ҳар қадамда, битта ҳам бедор йўқ.

Дард чекиб рухсори гуллар ўз-ўзига қўйди ўт,
Ишқ аро кўпдир азоб, оташ аро озор йўқ.

Йўқ азоб кўз-кўзланур пайт бор азобинг тут ниҳон
Истаганча кибр-ҳаво бордир буларда, ор йўқ.

Борми-йўқ ишқ бахти деб сен бору йўқ меҳрингни бер,
Матназар, қўй. Толе боқма, очма фол деб «Бор, йўқ...»

Гарчи ошиқлар ададсиз, гарчи маъшук сони кўп,
Иккимизнинг олдимизда, бил, барчасин нуқсони кўп.

Бебаҳо кўзёшларингни дурга қилмишлар қиёс,
Яхшиларнинг яхшиларга бунчалар бўҳтони кўп.

Мен қошингдан гар йўл олсам ҳар қадамдир – бир фироқ,
Эркпараст бу салтанатнинг бунчалар зиндони кўп.

Шоҳ қилиб қўймиш ақлни бошима тақдир нечун,
Бир итоат йўқ, агарчи амри кўп, фармони кўп.

Бепоён саҳро каби руҳимга сен қўйсанг қадам,
Оҳуларга тегмагил, бўл эҳтиёт, арслони кўп.

Кўп гурурланма жамолинга чарақлаб, эй қуёш,
Ҳусни боқий бу фалакнинг сен каби меҳмони кўп.

Матназар, ҳасратга чек қўй, дардларинг кўз кўзлама,
Ишқ-муҳаббат мулкининг, бил, сенсиз ҳам армони кўп.

Элим ичра мусофирман, хаёлинг ёр, ватан бўлсин,
Ҳаёт нурим, қуёш меҳринг таратган шуъладан бўлсин.

Бу қандай илтифотдирким, келинг деб тўрга ўтқаздинг,
Париларнинг ери сен кирган уйларда адан бўлсин.

Бу оламда агар руҳ бўлса, бўлсин сен каби тоза,
Бу оламда вужуд бўлса, сенингдек гулбадан бўлсин.

Нигоҳинг ўтида ёнмоққа муштоқдир қасрлар кўп,
Олов қўйсанг бироқ оламга бизнинг кулбадан бўлсин.

Агарчи шоҳ эмасман, эй маликам, бир муродим бор,
Канизинг минг Дилорому, қулинг минг Аҳраман бўлсин.

Ҳасад аҳли алам ичра кўролмасдан камолингни,
Тикан отса – чаман, иргитса тош – дурри яман бўлсин.

Саодатдан бўлак қисмат бўлиб тақиқ замин узра,
Муҳаббатдан бўлак ҳис, Матназар, мангуга ман бўлсин.

Лазиз бўлди менинг-чун жон қадар тонг,
Бўлиб ҳайрон ўзига, донг қотар тонг.

Сен энди уйғотишни тонгдан ўрган,
Сочиб нур, аста-аста уйготар тонг.

Қоронгу кечалар ёримга менгзар,
Ўзи ноз уйқуда ухлаб ётар тонг.

Шивирларман ёруғ бир сир самога,
Уни ҳеч сақламасдан тарқатар тонг.

Нафи йўқдир дилинг зулматда бўлса,
Сабо – қўрқув, саҳар – хавфдир, хатар – тонг.

Саодатни умид этган маҳалда
Насиб гар бўлмаса, қаттиқ ботар тонг.

Фироқ оқшоми дард янглиғ узайди,
Сабр қил, Матназар, ҳозир отар тонг.

Ўртада йиллар ва йўллар мисли бир девор жим,
Мен бу ёқда зор жимман, сен у ёқда, ёр, жим.

Ўзгалар дард чекмайин, кўп чекдилар ёлғон фиғон,
Сен эса чекдинг жудоликда фақат озор жим.

Жимлигинг ҳақдир, гулим, ёзгирма мен бийронни кўп,
Севгининг илмин қилурлар, аслида, такрор жим.

Аҳли савдодир бу юрт, ҳеч тинмади шовқин-сурон,
Ҳеч қачон бўлгаймиди, айтгил, ахир, бозор жим.

Ўзгалар отганда харсангтошни минг миннат билан,
Тухфа қилдинг менга сен, жоним, дури шахвор жим.

Жим қолур, юлдузлара ҳолимни жим шарҳ айласам,
Дард ёмон – жимдир табиблар, дард ёмон – бемор жим.

Матназар, бир лаҳзалик гофилсану, кўп сўйладинг,
Нур сочар осмонда офтоб мангуга бедор, жим.

ДАРДИНДАДИР

Дилбарим бирлан юрак бир иттифоқ дардиндадир,
Дилбарим бўлса кеча-кундуз нифоқ дардиндадир.

Талпинар тинмай чарогон кўзларига борлигим,
Телбавор парвоналардекдир, чироқ дардиндадир.

Не қилиб дард иштиёқи сўйсин, айт, ишқ аҳлидан,
Дарди доим иштиёқда, иштиёқ – дардиндадир.

Кўзларига гофилмнинг унча қойил қолмадим,
Фарқламай зар бирла мисни, ялтироқ дардиндадир.

Ишқ бу уммон, нечалар киргач ҳовучлаб жонини,
Ғарқ бўлиш ваҳмида зир титраб қироқ дардиндадир.

Осмон янглиғ умр гоҳ сокину, гоҳ ларзада,
Гоҳида мовий сукут, гоҳ қалдиरोқ дардиндадир.

Матназар, юксақдан учган турналардек бахт қуши
Бўлса ҳам бошимнинг устинда, йироқ дардиндадир.

ТОҒ КАБИ

Тоғ каби юксалдим, торлар мисоли титрадим,
Шу қадар ожизлигим бор, шу қадардир қудратим.

Ёшларим ёғду сочиб кўксимга тим-тим томдилар,
Гоҳи юлдузларга, гоҳ шабнамга юқди иллатим.

Ям-яшил туйгуларимга сен кетиб тегди хазон,
Қовжираб, япроқ бўлиб бир-бир тўкилди ҳасратим.

Хуснингга мағрур бўлиб айтдинг: «Ўзингдан кетма, ёр»
То яшайсан менда, мумкинми ўзимдан ҳижратим.

Чиқди ёдингдан нигоҳим, бўлди овозим унут,
Кўзларимни чирт юмиб олдим, товушсиз ўкрадим.

Тақлид этдим қушларим – қардошларимнинг феълига,
Кеча-кундуз нолалар қилдим, саҳарда мудрадим.

Кўкда чақмоқдек хаёл сершидат эрди, Матназар,
Мен уни тўмтоқ қалам бирлан қоғозда судрадим.

НЕЧА ЙИЛЛИК АЙРИЛИҚДАН

Неча йиллик айрилиқдан жонларим ёнмоғи бор,
Жизганак бўлмоқ учун талвасали тўлгонмоғи бор.

Кўзларим очдир менинг ҳам ташнадир жоним ёмон,
Кўз тўйиб жондан бу жон кўзёшима қонмоғи бор.

Гоҳи ой, гоҳи қуёшга ўхшатиблар аҳли ишқ,
Кеча-кундуз бир-бирин авраблар алданмоғи бор.

Дилдаги ҳар бир умид йўлингда сўнмасдан бурун
Миштираб юлдуз каби ун чекмай инграмоғи бор.

Минг йил ухлаб ётган ул тоғлар сари қўйсанг қадам,
Ташрифингдан тебраниб даҳшатли уйгонмоғи бор.

Ҳар балонинг сўнги бордир, дилбарим, бир кун келиб,
Борлигимнинг борлигингга телба чирманмоғи бор.

Ёр азоб бергум деди ўлгунча, лекин, Матназар,
Тушмагил таҳликага, алдоқчининг тонмоғи бор.

ОГАҲИЙ ҒАЗАЛИГА МУҲАММАС

Англамас андуҳларингни, қотмағил нодонга сўз,
 Берма ҳеч истакка эрк, берғил мудом имконга сўз,
 Йўқ бўлур зулмат, ахир, етган маҳалда тонгга сўз,
 Эй кўнғил, одам хаёл айлаб дема нодонга сўз,
 Чунки ул инсон эмас, топсанг дегил инсонга сўз.

Ким учун сўз илтифот, сўз ким учундир дағдағо,
 Сўзда оқил камсуқум, жоҳил ўзин англаб даҳо,
 Сўз бу – бахт, сўздир бу – кулфат, сўз бу – эҳсон, сўз – саҳо,
 Сўздур инсон кўнғида бир гавҳари қийматбаҳо,
 Они хор этма дебон ҳар хуши йўқ ҳайвонга сўз.

Сўзда кўрдим мен чақин, туйдим чаманлар атрини,
 Илғадим гоҳ сабри, гоҳ тиканлар жабрини,
 Қилди хор жоҳиллар, оҳ, не-не азизлар сатрини,
 Воҳ, не янглиғ билгуси ҳайвон гуҳарнинг қадрини,
 Ким топар ҳаз, этмаса ул кунжорову сомонга сўз.

Ҳар жаранг сўз ичра эҳсон, ҳар қулоқ кашкулдурур,
 Сўз ўзи олтин, олов, ҳам сўз ўзи ғаш, кулдурур,
 Хола ҳайвон-чун хашак, инсон учун хуш гулдурур,
 Сўзни мафҳун айламак нофаҳмга нофаҳмга мушкулдурур,
 Ким бўлиб сўз аҳли бағри қон, ботгай қонга сўз.

Дил қачон охудалашгай тинглаб ҳикмат удини
 Ишқ хайлим тортти нодонлиғ – жабр Комрудини
 Кўз ва дил аччиқлашиб ютди разолат дудини
 Аҳмоқ аҳли билмағай сўз ичра ўз беҳ будини
 Ўзига қилгай зарар охир чекиб хаз ёнға сўз.

Кимки сўзни пок тутмас, қилгай андин бахт ҳазар,
 Бизга етган эзгу ҳар сўздир азизлардан назар,
 Бўлса-да маҳноға кон, жазб этгучи ҳам мухтасар,

Сангдил жоҳилға, тонг йўқ, сўз агар қилмас асар,
Чунки таҳсир айламак мумкин эмас сандонға сўз.

Гафлат оқшомига сен рўзингни зое қилмағил,
Беқадирлар олдида ўзингни зое қилмағил,
Хикмати йўқ саҳфаға кўзингни зое қилмағил,
Ҳар хасосатшеваға сўзингни зое қилмағил,
Сўз, демак истар эсанг, де соҳиби эҳсонға сўз.

Кимни қақратса жазира, англаар у муз қадрини,
Ҳеч киши маҳбусчалик билмас дала, туз қадрини,
Ким мунажжимдек билибдур ой ва юлдуз қадрини,
Билмаган ўз қадрини не билгуси сўз қадрини,
Ҳайфдир доно демак нодону беирфонға сўз.

Эзгу сўз парвозда, ҳар ҳарфинда бир қуш бордур,
Сўз сабаб тушларда ўнғ, ўнглаарда ҳам туш бордур,
Матназар, устозни тингла, сенда то хуш бордур,
Олам ичра барча ишдан қоттиғу душвордур,
Огаҳий, маҳқул қилмоқ беҳаё, нодонға сўз.

* * *

Бизлар ўлмагаймиз. Сизларнинг ёдлов
Жон бахш этар ҳатто марҳум жонларга.
Қайтгаймиз, бизларни йўқлаган заҳот
Тирилиб муборак хонадонларга...

2010 йил

ТАРЖИМАЛАР

Шайх Нажмиддин Кубро

Васлинг ёқадур дилга чироқ, охири – тун,
Зулмат қочадур гарчи йироқ – охири тун.
Зулфинг зулумот, охири кундуз лекин,
Чехранг бу қуёшдир эрур, бироқ – охири тун.

Ул моҳирўлар асли чигил, насли чигил,
Чехралари тоза, тароватли, чу гул.
Дилга уриб тийг, қилурлар тилка,
Шееса Ўпкаламас кўнгул, фақат ҳоли – чигил.

Булбулу зог, қумурсқа, мор – сендандир,
Бандаларинг заволи, Ёр, сендандир.
Бир гала ит яратмагинг ҳеч гапмас,
Раззоқ эгам, мўғул-тотор – сендандир.

Огоҳ бўл ҳамиша, бу жаҳондир бор-йўқ,
Ҳеч нарса йўқ унда кемтиги зинҳор йўқ.
Йўқ десалар, бор деб уни қил исбот,
Бор десалар, айла дадил инкор: “Йўқ!”

Фаҳм этаман... ҳақ сўзинг афсона чиқар,
Кўйингга кирар оқилу, девона чиқар.
Мен каби минг жон қилар Қаъбани тарк, — *Ға*
Йўл юради – қошига бутхона чиқар.

Толибга, талаб йўлига тез етмак шарт,
Бошқасидан қўлни ювиб кетмак шарт.
Элга шифо бахш эту оч кўзларини,
Олам ҳама – Ул, Унга назар этмак шарт.

Ишқ дарди гариб танимдаги жон бўлғай,
Дард чекса киши ахийри инсон бўлғай.
Ошиқману, дўзах мен учун оташгоҳ,
Бошқа учун у бир зимистон бўлғай.

Борган сари ишқ жабри ила чоқдирсан,
Расвосан, э дил, дард ила ғамнокдирсан.
Ишқ оташ, ахир, сенки сомонсан, сув йўқ,
Бир лаҳза ловуллайсану, сўнг – хокдирсан.

Тун! Тонгга жаҳонни равшан эткизгунгдек,
Бошимдаги ғам-аламни кетгизгунгдек.
Тонг! Сенинг ҳам тагингда танбал тулпор,
Оҳиста мени муродга еткизгунгдек.

Бир дев бор ичимда, асти пинҳон бўлмас,
Бошини эгмак анинг осон бўлмас.
Иймон не эканлигин минг англаатсам ҳам,
Кофир у ашаддий, ҳеч мусулмон бўлмас.

Ёрим мени зор этгани чин, ҳақмишдир,
Ошиқ эли ҳам йўлига муштоқмишдир.
Кокиллари ҳар ториға бир дил боғлиқ,
Ул сочиға шунча гунча, гул тақмишдир.

Эй гўзали қоши камон, ёй элнинг,
Орзу-умид, азобисан, ой, элнинг.
Ҳолима вой эл каби севсам гар мен,
Гар мен каби севса, ҳолиға вой элнинг.

Кўрдиму бир бор сени, ҳайрон бўлдим,
Эл очди аза, сабабки, қурбон бўлдим.
Хокимда менинг бир куни ўлтир, айтғил:
“Ўлтирган эдим ани, пушаймон бўлдим”.

Ишқ шарбатини ичгали хуммор бўлдум,
Ҳижроннинг оёқ остида кўп хор бўлдум.
Тутти қўлимдан ул, улуғвор бўлдум,
Хулласи, йўқ эдим, мана, бор бўлдум.

Ул киприги ўқ, қоши камон қўрқарман,
Бир чимрилар аста мен томон, қўрқарман.
Эл қўрқади, одатда, ёмон кўздан, мен
Ул кўзлари яхшидан ёмон қўрқарман.

Фақр бахти билан дилимни сен доғ қилдинг,
Қўйдинг дўст ёрсиз, ишим оҳ қилдинг.
Тоатни нетайки, мартаба бобинда
Ҳолимни менинг сен энди бундоғ қилдинг.

Халқ суҳбати айлайди паришон фақат,
“Қола-йақулу” айлар ҳайрон фақат.
Қўл юв ҳамадан, сўнгра чекил узлатга,
Қилмағасен шунда пушаймон фақат.

Паҳлавон Маҳмуд

РУБОИЙЛАР

Келгил, сени, бандам, не учун рад қилғум,
Давлат берибон, уммати Аҳмад қилғум. — *КН*
Рост йўлга равон бўл, сени раҳмат қилғум,
Пок ниятинг айт, қабул албат қилғум.

Ўз мулкида пойидор нур сочғучи сен,
Ғофил дилдан айни саҳар қочғучи сен,
Қилгил бари мушкулум кушод, ҳолим танг,
Қайдаки берк эшик, барин очғучи сен.

Ўт, сув, ҳаво, тупроқ ила имдод этдинг,
Ғам қаърига ташладинг, ишим дод этдинг.
Зор айламасин мени ўзингдан ўзга,
Қудрат бер ўзинг, ўзингки бунёд этдинг.

Эй, эшигинг тупроғи бир олтин тож,
Тожингга бўлиб сенинг бари шаҳ муҳтож.
Тулпоринг уза хабарчи бир Жабройил, — *КН*
Бундан яна юксалиб муборак меърож. — *К*

Ўргимчак ишин фалак либос этмоқчи,
Бир-бир бари дўст ер тубига кетмоқчи.
Чарх қондаси шу бўлса, эрта-индин
Бир-бир келибон, бизга-да гал етмоқчи.

сен
Сен феъли бадимни халқдин пинҳон қил,
Мушкул барини қошимда сен осон қил.
Шодманки бугун, эрта не қилсанг ёзгун,
Ундан-да тагин улуш бериб, шодмон қил.

Хукминг ила бад ҳамон менинг аҳволим,
Бермайди менга омон менинг аҳволим,
Эй хожа, хабар олмасанг аҳволимдан,
Тобора ёмон-ёмон менинг аҳволим.

Минг дард чекибон, қадди камонинг менман,
Парвона сифат фидойи жонинг менман,
Гар бўлмаса васлинг, оҳ, муяссар, жоним,
Пойингда қолиб, ранги сомонинг менман.

Чун ойни хира қилгучи тобонинг бор,
Гулзор ила баҳс этар гулистонинг бор,
Бир лаҳза ҳаялламай совут тешгувчи
Ҳар биттаси бир найзаки, мужгонинг бор.

Каъба қора тоши дардларим дармони, — *Жа*
Йўқ Каъбага борган кишининг армони,
Гар қора тошингдан ўпич олсам, ёр,
Айб этма, шудир, ахир, худо фармони.

Зулму итобларингдан кеч, кўнглим учун,
Кўнглим ки тугун, сен ани еч, кўнглим учун.
Мен кўнглинг учун ўзгага бермам кўнглим,
Сен ўзгага берма кўнгил ҳеч кўнглим учун.

М. ситора

Бердинг-ки, қаноат, мис эдим, зар бўлдим,
Сўнг нури яқийнинг-ла мунаввар бўлдим.
Хўб куйди ёниб барча гараз бир бошдан,
Холис яралишга мен муяссар бўлдим.

Ё раб. Карам эт, фаромушу хор бўлмай,
То ёру биродарга сира зор бўлмай.
Жой бердинг, ахир, беш-ўн кун остонангдан,
Мен бошқа эшикка ҳеч талабгор бўлмай.

Қилмишларим, оҳ, захри гуноҳ тоттирди,
Ҳам феъли баъдим хижолат, оҳ, тортирди.
Файз бермакчи эди юракка қутлуғ олам,
Лекин бу юрак ўзи фасод орттирди.

Йўқанкка вужуд амринг ила қўйди қадам,
Сирри ниҳонларни, эй, қилгучи рақам.
Қилганда жазо куни қора номамни,
Айлама навмийд... раҳмдил-ку қалам.

Кўнглингга маним кўнглими мос айла, кўзим,
Бегонадан ўзни сен халос айла, кўзим.
Ихлос ила остонама кел бир тонгда,
Бахт топмас эсанг, сўнг эътироз айла, кўзим.

Мулзамман, ахир, неъмат бисёр сендан,
Навмид эмасман ҳечки, кирдор сендан.
Хоҳла оловда ёқ мени, хоҳ лутф эт,
Мен сендану, жаннат сендан, нор сендан. — Ж

Ўлтирди кўзинг ҳам омий, ҳам золимни.
Боғлайди сочинг ҳам одил, ҳам золимни.
Бир кулганда лабинг, Қаъба ила маъбаддан — Ж
Айлайди халос ҳам солиқ, ҳам солимни.

Ўлтирди кўзинг ҳам олим, ҳам омийни,
Йўқ қилди сочинг не яхшилар номини.
Бир кулдию лаъл лабинг чиқарди ҳайдаб
Узлатидан Боязид Бистомийни. — К

Оқшом чоги ёр ётган эди уйқуда,
Хусн богида гул тердим ажиб туйғуда.
Тонг қушларини уйқусидан уйготдим,
Қилдим кераг-ов шу ишни, оҳ, беҳуда.

Дил ойна бўлиб етди юзи ойингга,
Етди тароқ зулфи сумансойингга.
Оҳ, сурма бўлиб кўзингга етган хокман,
Ундан тўкилиб тушсам эди пойингга.

Дунёни ҳамиша бевафо кўрмишман,
Ҳам ўзни гарибликда адо кўрмишман.
Ҳар кимки жамъ этган эрса Қорун молин, — *кн*
Маҳшар кунида ани гадо кўрмишман.

Шамшод қадинг заминга оро бўлғай,
Тим қора сочинг жаҳонда гавго бўлғай.
Маҳшар куни боқмаса қиё фаттонинг,
Бир-бир бари эл залил, расво бўлғай.

Олам бари хуснинг била, ёр, жонондир,
Ҳажрингда жаҳон завол топиб, гирёндир.
Қон тўкса, хунимни олмағум ҳеч кимдан,
Ошиқ бари қон тўкиб, санго қурбондир.

* * *

Қошимдан ўшал сарви хиромон кетди,
Кўзлардан оёқ остима кўп қон кетди.
Қошимга, келиб раҳмики, қайтмас эрса,
Айлангки ҳисоб—таннимдаги жон кетди.

* * *

Бил, барча нифоқ, чарх, кийнангда сенинг,
Жанжал барига сабаб хазийнангда сенинг,
Юлдуз бари калбаки, ёриб кўксинг оч,
Чин дурлар аён бўлғуси сийнангда сенинг.

* * *

Йўлингда асо—қуруқ таёқ, айт, не керак,
Йўлингда юрак юрар, оёқ айт, не керак.
Ҳар қанча қоронғу бўлса-да ушбу йўл,
Иймон била равшанки, маёқ, айт, не керак.

* * *

Ҳасратли бу танда дард султон бўлди,
Дарёи аламга фарқ ширин жон бўлди.
Ишқинг бу фалак, учиб юрак лочиндек,
Қўнмоққа илож топмади ҳеч, қон бўлди.

* * *

Май била мушки тар лабин очганидир,
Ўйлаш уни кўздан уйқунинг қочганидир.
Сут тўлган идиш чехраси, сабз хатти эса
Зулфи—илон, сутга заҳар сочганидир.

Ошиқ бу юрак ёри вафодорсиз хун,
У бўлса, керак эмас шароби гулгун.
Умр ёри вафодорсиз ўтиб бормоқда,
Тутди хумори кўп, У афюн афюн... - *Блеим,*

Бўлғайми баҳор сўлим? Билиб бўлмас ҳеч,
Етгайми унга қўлим? Билиб бўлмас ҳеч.
Бор умрини ухлаб ўтказибдур бахтим,
Уйқуми бу ўлим? Билиб бўлмас ҳеч.

Кўнглим уйи ҳар лаҳзада равшан у билан,
Бурро бу тилимда шавкату шаън у билан,
Яшнайти юрак баҳор бирлан у билан,
Ҳам бўлди кўнгил дашти, ки, гулшан у билан.

Эй талх, шириналикка нажотинг йўқ ҳеч,
Дилташнаману, оби ҳаётинг йўқ ҳеч.
Зотингда на фитна бор, на шўриш, ғавго,
Таъм мулкида бир тотли ижодинг йўқ ҳеч.

Икки кўзингда фитна, ёр, ухлаб ётар,
Икки сочингда икки дор ухлаб ётар.
Ноз-ишвалисан. Тилинг заҳар. Остинда
Бўлганча шай уйғонишга мор ухлаб ётар.

Чехраиғни ҳусн мулкида гул-гул қилдинг,
Сайратдингу бизни, маст булбул қилдинг.
Сочинғни тугун-тугун қилиб, эй дилдор,
Сен парчаладинг, юракни чил-чил қилдинг.

Ҳақ раҳмати деб биларман сен ойимни,
Топмоқ тилагум дилингда ўз жойимни.
Шод этмасин, айт, нечун мени қошинг, ёр,
Кўнглимни биларсан, кўриб авзойимни.

Бир бахт, ки, бахти бериё сендандир,
Кўнглимки қоронгудир, зиё сендандир.
Содиқ дилу, тоза меҳр ҳам лутфи қадийм
Бу барчаси биздану, дуо—сендандир.

Ўртаб мени, денгизни жимирлатма, шамол,
Тинч сув бетидек топди анинг хусни камол.
Уммондаги сув парисимас ёр акси,
Ғойиб бўла кўрмасин, ки, сувдан у жамол.

Эй нури чароғ мисли бу тақдир сеники,
Ҳам яхши дуо бирла бу таъсир сеники.
Оламни азиз номинг ила қилди баланд,
Лутфи шаҳаншоҳи жаҳонгир сеники.

Ёлгон эса сўз маъниси, гулдек у сўлар,
Майга қадаҳ, маънига чин сўз тўлар.
Дилда Худога бўлса ишқинг қанча,
Кўнглингда сенинг шунча Худо файзи бўлар.

Ком ила нокомни, чу, омухта қилиб,
Оламни ақлга жойладинг нуқта қилиб.
Инсон чала бир нусха эди сернуқсон,
Қилдинг-ку мукамал сен уни пухта қилиб.

Сенга муҳаббатим дилимнинг нақши,
Кўр, мана, ихлос. Қора шу, оқ шу.
Дўстни безаб томоша қилмоқ бу-айб,
Қандай эса шундай уни кўрган яхши.

Шавқингда сенинг ҳамиша бетоқату тоб,
Дил емай-ичмай туну кун бўлди хуноб.
Сенга фақат яқин бўлиш бу-камдир,
Ташнага соҳилда сув ичмаслик-азоб.

Ёдинг-ла жаҳон арсаи тасхийр бўлсин,
Жавлонгаҳинг само билан ер бўлсин.
Зоҳир бу эрур қабза ва мазмун шамшийр,
Дастингда жаҳон қабзаи шамшийр бўлсин.

Ҳар лаҳза алам, чу, рӯзигорингга келур,
Мисли хазон ели баҳорингга келур.
Қанча тиниқ кўзгу губорингга келур,
Бор-йўқ неки бордур, йўқу борингга келур.

Дардинг, ки, юракда сирли нурга айланур,
Боғингдаги ҳар барг бир умрга айланур.
Сийнамдаги сафҳамга ёзарканман фол,
Қўлда қалам куйиб кўмирга айланур.

Мен софи жаҳонман, осмон ҳаққа йўлим,
Юлдузларини гуҳар деб очғум, ки, қўлим.
Риндона ўлим янгилик эрмас, чунки,
Икки жаҳон-қимор, ютуқдир шу ўлим.

Маърифатингки, чун, хуш оҳанг бўлди,
Жондин уялди бу юрак танг бўлди.
Барча гуноҳларим юкин осмоққа
Тавба отин оёқлари ланг бўлди.

Зикрингда кўнгил, кўнгиллар фарзонасидир,
Ҳар сўз бу-калом гул боғининг донасидир.
Лаблар ва тилим мисли зикр доираси
Бир-ики тиш тасбеҳнинг донасидир.

Бошдан оёқ қаламману, Ҳақ била мен,
Тинмай югуриб маънига кирмоқ била мен,
Мизроб бу тилим бермаги-чун битта садо
Минг-минг тиламан кўксини тирноқ била мен.

Дилдор кўчасида дил ловвуллаб ёнади,
Қонга жигар, жигарга қон чўлғанади.
Кўзим куядир, қопоқ оёғин артса,
Кўз кўрса уни, куйиб қопоқ тўлғанади.

Лаълинг қошида шаккару қанд касод бўлар,
Бўйнимда сочинг...энди каманд касод бўлар.
Чехрангни очиб гул каби сен зеб бердинг,
Оташда куюб, энди...сипанд касод бўлар.

Зулфинг, ки, нигор, чун, атри аттор бўлди,
Кўксингда нафас насими гулзор бўлди.
Тўқдинг, ки, ёшинг, у, мушкил тотор бўлди,
Тан узра теринг Адҳами булғор бўлди. — *CR*

Ҳар киши ўз бахтига шай, фахр этади,
Ҳақ файзи билан нолада най фахр этади.
Фахр этади бахт гули ишқ боғи аро
Қул-қул қилибон, шишада май фахр этади.

Хом гишт бу нафасни дилдаги доғ пишитар,
Хом мевани ёз бӯйи, ахир, боғ пишитар.
Пишган, ки, сафолни хом этар кӯз ёшим,
Оҳим эса хом сафолни, ки, оҳ, пишитар.

Қошингда сенинг лаъли Бадахшон инграр, - *га*
Ёқут тӯладир қонга ва маржон инграр.
Инграйди хатингни кӯрибон нуқтаи хол,
Зулфингдаги хушбӯй ила райҳон инграр.

Тиг урдингу, кӯзга қалқди ёқут жолам,
Ўт бердингу ўрлади самога нолам.
Дардингни фақат менинг дилимга берма
Ҳеч бўлмаса, тенг яримини чексин олам.

Эй, ки, ҳусн танлади рух, жисмингни,
Дӯст ила душман тутиб, эй, измингни.
То қилди назар шоҳи жаҳонгир сенга,
Жумла жаҳон алқади пок исмингни.

Бахт аҳли сахо пешалигин қўймади ҳеч,
Ҳам аҳли ҳасад кӯзларини ўймади ҳеч.
Ер эди-ю кӯзлари оч кўпларни,
Оч кӯзга ўзи ҳам ўхшади...тўймади ҳеч.

Ёдинг била, билки, равшан андиша чироқ,
Нуринг била қилди ёғдулиқ пеша чироқ.
То гавҳари хокингни фалақдан олдинг,
Қилди ани ўзига бир шиша чироқ.

Лутфингни сенинг,ки, пойладим мен юз йил,
Сиррингни юракка жойладим мен юз йил.
Садафда дур каби лабим ичра сўзинг,
Тиш остинда сени авайладим юз йил.

Ҳар қанча узоқ бўлса-да қутлуғ манзил,
Сен бирла ҳаёт эрур у беҳишт-маҳфил.
Кўзлардаги пардани кўтар, эй гофил,
Манзил-ку йироқ, унга яқиндир дил,бил.

Етказмади наф бизга агар нақлимиз, оҳ,
Дурлар эзамиз тош ила ва ҳақлимиз, оҳ,
Дилларга заҳар сочди бириккан тиллар,
Шул боис, ахир, кирди бироз ақлимиз, оҳ.

Бизлар-ку алам тузогидан озодмиз,
Ғам еб бу кўнгила тўқ ва шу боис шодмиз.
Ҳушёрлик ҳиди ва рангини билмасдан,
Чун наргиси мор-масти модорзодмиз.

Йиглаб кеча пок сийна бўлибман, дўстлар,
Бегашу бекина бўлибман, дўстлар.
Кўз ёш ювибон кўнгилда, бор кир-чирни
Охири ойина бўлибман, дўстлар.

Ишқ дастида оҳларга муносиб бўлдик,
Ишқ аҳдини боғларга муносиб бўлдик.
Ташладигу нигоҳ, кўриб покларни,
Бизлар-да нигоҳларга муносиб бўлдик.

Мангу бу оламда, қани, ким бўламиз,
Бир лаҳза отиб тонг каби, таслим бўламиз.
На атру, на ранг, на завқ қолмайди абад,
Яйраймизу бир, жим бўламиз...жим бўламиз...

Дилда не жой бир куни этгум? Билгум,
Кай Дажла бўлиб кўзимдан кетгум? Билгум.
Ўлмасдан аввал кирса бас ақлим. Бир кун
Қайси бир остонага етгум? Билгум.

Узлатда бари фақр эли шодондирлар.
Ўзга бари эл гофил-у нодондирлар.
Чун тикса кўзин яхши-ёмонга ноғоҳ,
Ҳар мижжаси мижганак бўлиб, қондирлар.

Қомати бутларинг сабаб дилда тугун,
Ишқ ҳусни ўзингда у ўзинг жилва бугун.
Кўйингдаги тупроқ тўтиё кўзларга,
Бошқаси бир шунчаки ўткинчи кукун.

Бизлар сира аҳли фузало бўлолмадик,
Ё соҳиби саҳфаи сафо бўлолмадик.
Зоҳиримиз силлиғу, ботин-расво,
Афсус, ки, май тўла мино бўлолмадик.

Кўнглим менинг, эй умид атлас қилма,
Ҳам кўҳна либос кийишни ҳеч бас қилма.
Ҳақни тиласанг замонадан озодсан,
Ҳеч аҳли замонга зорлик арз қилма.

Тупроқни ватан тутгучи бир эр менман,
Ўлмак нима, билмай ўкраган шер менман.
Юз йил яшабон, бўлса-да бошим осмон,
Ер менман... ер менман... ер менман...

Босмовчи тарозуда, ки, тош нур-маним,
Ҳар не бўлар эрса дилга манзур маним.
Мардлар синаган кунда нақд дурларни,
Дур деб ҳисобга кирмагич дур маним.

Лутфинг каби, ё рабки, йўлингни очгил,
Тавфиқ қилай илтижо, қўлимни очгил.
Ҳам мағфиратинг даилига оч кўнглим,
Ҳам ҳамдинга қил бурро, тилимни очгил.

Олисда туриб, дилга навобахшим ўзинг,
Кўнглимда муҳаббат бир умр нақшим-ўзинг.
Гарчандки ёмонлигим сабаб олиссан,
Барча ёмонлар ичра, эй, яхшим ўзинг.

Сендан, ки кўзим нури, йироқдек назарим,
Сенга муҳаббатимдан, эй, беҳабарим.
Меҳринг азалу абадни етказди хабар,
Эй, қош ила кўз каби яқин, мўътабарим.

Диллар бари меҳринг ила гулшан бўлди,
Диллар бари пойингдаги равзан бўлди.
Дунёда агар ёқилса бир шаъми умид,
Ул машъали бахтинг ила равшан бўлди.

Оҳ, эрта гамин ебон, ки, мунг мунглабмиз,
Ҳар дамни дебон зар, жаранггин тинглабмиз.
Қилгач орани очиқ бу дунё бирлан,
Ҳақ йўлида ҳамсафар, ки, минг-минглаб биз.

* * *

Денгиз эди рух, қақради. Дил доғ ундан.
Шуъла сочар ишқ бўлибон моҳ ундан.
Икки кўзим икки тегирмон. Чиқади,
Дурдона юрак майдаланиб, оҳ, ундан.

* * *

Эски бу даҳр ҳосили. Хирмон янги.
Битмаса ҳар куз ҳосил, армон янги.
Кўҳна ва янги менга дўстдир. Яъни
Дард эски қадрондир-у, дармон янги.

* * *

Олдинг, чекибон тиғ, шараф. Шон олдинг.
Ёвлар баридан, ҳамла қилиб, жон олдинг.
Тийгинг сенинг ҳимматингдан ожиз чиқди,
Ҳиммат қилибон ер ила осмон олдинг.

* * *

Осуда жаҳон, асли, шитоб бирла гўзал,
Дил бўлса хира, бир моҳитоб бирла гўзал
Ишқ машриқидан тонглар отиб келмоқда,
Чун чархи фалак бир офтоб бирла гўзал.

* * *

Ёр, тишларин-у лабинг бу-инжу ва шакар,
Оҳ, кўп аралашди дилда орзу ва шакар.
Дард минг ари, ёпишди мум жонимга,
Бўлди кўзим ёши менинг сув ва шакар.

* * *

Эй дўст, қани, айт, жонми керак, жон берайин мен,
Ҳар не энг азиз, сен сўра, шул он берайин мен.
Эй кофири шаддоод, маним қошима бир кел,
Зунноринг олиб, ўрнига иймон берайин мен.

* * *

Ҳақ бу—сен, ўзга ҳақни мен билмасмен,
Ҳажрингда бўлак фироқни мен билмасмен.
Олти тараф бўлса-да мавжуд гарчи,
Ҳеч қибладан ўзга ёқни мен билмасмен.

* * *

Оқшомга назар қилсанг, у кундуз бўлғай,
Қинғирга нигоҳ ташласанг, у туз бўлғай.
Кўлмакка оёқ ташласанг, оҳ, ҳар томчи,
Осмон сари сачрабон, ки, юлдуз бўлғай.

* * *

Фаҳм этгувчи қисмат юкини дил менман,
Уммондир у бир, наҳанг эса, бил, менман.
Жипс икки жаҳон юкига тутган елка,
Бир фил бу—фалак, сенсану, бир фил менман.

* * *

Мен бир умр ишқнинг бегонасиман,
Ақлнинг ҳамроҳиман, ҳамхонасиман.
Дейману лек... ул парирў менга томон,
Юрса тамом—мен яна девонасиман.

Дунёга келиб улки азиз ном топди,
Кўп номлар унинг номидан эҳсон топди.
Қўлга олиб қадах, лабин теккизди,
Топди шароб шараф, қадах шон топди.

Ҳар зарраки бор бизим кўзу қошларда,
Ох, бўлди кукун чархи фалак-тошларда,
Ҳеч қоқма азиз бошинга қўнган чангни,
Чун, чанг эди бу чанг кўп азиз бошларда.

МАТНАЗАР АБДУЛҲАКИМ ҲАЁТИ ВА ИЖОДИДАГИ МУҲИМ САНАЛАР

1948 йил 20 февраль – Шоир Хоразм вилояти Урганч туман Қоровул қишлоғида Абдулҳаким ота ва Тўхтажон она оиласида тугилган.

1967 – 72 йиллар – Россиядаги Таганрог давлат педагогика институтининг филология факультетида таҳсил олган.

1982 – 97 йиллар Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Хоразм вилоят бўлимида адабий маслаҳатчи бўлиб ишлаган.

1997 йилдан то умрининг охиригача Хоразм Маъмун академиясида илмий ходим бўлиб фаолият юритган.

2010 йил 18 сентябрь – Матназар Абдулҳаким 63 ёшида вафот этган.

УНВОН ВА МУКОФОТЛАРИ

1996 йил – «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган Маданият ходими» унвони.

2002 йил – «Офарин» мукофотининг «Йилнинг энг яхши шоири» номинацияси ғолиби.

ЧОП ЭТИЛГАН КИТОБЛАРИ

1.«Тиниқ тонғлар»(1982); 2. «Фасллар кўшиғи»(1984); 3. «Қор кўшиғи»; 4. «Мавж»; 5.«Табаррук ташриф» (1991); 6.«Ким агар озоддур» (1992); 7.«Ёнимдаги дарёлар»(1993); 8. «Қорачиқдаги дунё» (1995); 9. «Ойдинлик» (1997); 10. «Бир қужоқ гул» (1997); 11.«Иймон тухфаси»(1997); 12.«Ҳақ файзи» (1999); 13. «Ёлғиз япроқ» (1999); 14. Кўн-

гил кўзлари(1999); 15.«Ялдони ёритган нур» (2001);
16. «Ой кетди, офтоб келди» (2002); 17. «Иккин-
чи муаллим сабоқлари»(2005); 18. «Ворислик бах-
ти» (2006); 19. «Хумо парвози» (2007); 20.«Азизлар
анжумани» (2008); 21.«Жавзо таширифи» (2008);
22.«Мангулик жамоли»(2009); 23.«Ишқ ёғдуси» (2009);
24. «Кўприк» (2009); 25. «Такаллум»; 26.«Ибратли умр
ҳикояти»(2010); 27.«Жамолинг менга бас»; 28.«Шавқин-
гни ёд этиб»; 29. «Тафаккур чорраҳаларида» (2013);

ДОСТОНЛАРИ

1. «Кўчки». 2. «Кўприк». 3. «Жавзо арафаси»

ТАРЖИМОНЛИК ФАОЛИЯТИ ФОРС ТИЛИДАН:

Шайх Нажмиддин Кубро, Паҳлавон Маҳмуд, Мирзо Аб-
дулқодир Бедил, Мунис, Огаҳий, Комил Хоразмий, Муҳам-
мад Юсуф Рожий, Аҳмад Табибий, Хожа Абулвафо Хораз-
мий, Шайх Мажиддин Боғдодий;

РУС ТИЛИДАН:

Михаил Дудин, Николай Рубцов, Расул Ҳамзатов,
Имант Зиедонис, Евгений Евтушенко, Николай Дмитриев;

ТУРКМАН ТИЛИДАН:

Омондурди Аннадурдиев, Гўзал Зарипова, Итолмас Ху-
дойбергенов, Ойтуғди Назаров, Маматназар Бобоназаров,
Қиличмурод Қақабоев, Оқмурод Муҳадов;

ЎЗБЕК ТИЛИДАН РУС ТИЛИГА:

Маҳмуд Ражаб, Болтабой Бекметов, Гўзал Бегим шеър-
ларини таржима қилган.

МУНДАРИЖА
«Фаслаар қўшиғи» китобидан

1 Дийдор.....	3
2 Баҳорга сафар.....	4
3 Бир сўз.....	5
4 Пушаймон.....	6
5 Висол.....	7
6 Армон.....	8
7 Сир.....	8
8 Тасалли.....	9
9 Автобус ҳақида баллада.....	10
10 Даъват.....	14
11 Ирода.....	15
12 Дийдор.....	15
13 Гужумлар қўшиғи.....	16
14 Бедорлик.....	17
15 Турналар ҳақида баллада.....	17
16 Поезда.....	18
17 Мажнунтоллар.....	19
18 Тоғ соғинчи.....	20
19 Этюд.....	20
20 Ўспиринлигим афсонаси.....	21
21 “Баҳор...”.....	22
22 Англашиамовчилик.....	22
23 Қор қўшиғи.....	23
24 Ветеран.....	24
25 “Чайир қанотингиз...”.....	25
26 Эврилиш.....	25
27 Жалолиддин.....	26
28 Сен, жоним, мана шу боғларникисан (Туркум).....	27

29	Йўловчи қиз.....	33
30	Тулпор дейдики.....	34
	Тошлар ҳақида шеър.....	35
	Бууй.....	36
	Дунёнинг ишлари.....	37
	Шоҳсупадаги лочин.....	38
	Эртак.....	39
	Ўлчовлар.....	40
	Жасоратнинг изи.....	41
	Сарупо.....	42
	Ҳазил эмас.....	42
40	Сафар таассуроти.....	43
	Оғриқ.....	43
	Рашк.....	44
	Сайрибоғ.....	44
	Таъбирсиз туш.....	45
	Тўртликлар.....	45
	Висол қўшиғи.....	46
	Ҳикмат.....	46
	Ҳайкал.....	47
	“Умрим...”.....	47
50	Хабарнинг йўқ.....	48
	Ғазал.....	49

«Ойдинлик» китобидан

	Қутлов.....	50
	“Алла айт...”.....	51
	“Ўйин тамом бўлди...”.....	52
	Маъсума.....	52
	Агава дарахти.....	53
	Беҳи.....	55
	Армуғон.....	56
	“Лабингдаги кулгудан келсам...”.....	56
60	“Мен сўнгсиз бир азоб...”.....	57
	“На Мажнун бўлмоқлик...”.....	58
	“Макрни касб қилиб...”.....	58

	“Севгилим...”	60
	Мева	60
	“Кун ҳам ботиб бўлди...”	61
	“Қачон сен...”	62
	“Йўлингга кўз тутиб...”	62
	“Кабутардек учиб келдинг сен...”	63
	Айрилиқ	63
70	“Сен ёнимга тушдинг...”	64
	Севги	65
	Қор	65
	Тилак	66
	“Жимжит оқиб ётар...”	67
	Маслаҳат	67
	Савдо	68
	Видо	68
	Ницшени ўқиб	70
	Кундалик шеър	70
80	Иштаҳа	71
	“Сира ҳам унутиб...”	72
	Шундай одам	72
	Даъват	73
	Ғофил	74
	Илтижо	74
	Арз	75
	Боғ ҳақида баллада	76
	«Азал-абад»	77
	Васваса	78
90	Манфаат сиёсати	78
	Саховат	79
	Фахрия	79
	Қарға	80
	Чақалоқ	80
	Қарз	81
	Қарсақлар	81
	Кўрпа қавилаётганда	82
	“Рухни йўқламайди...”	82

Кўзбойлоқчи.....	83
100 Галаба байрамида.....	83
Сўнгги жангчи.....	84
Субут.....	84
Ёвшан.....	85
“Ер тагида илон.. ”	85
Натижа.....	86
Пир.....	86
Лапанглагич.....	86
“Табиат, мен сени севаман.. ”	87
“Ассалому алайкум мунисим Қоплон.. ”	87
110 “Ҳар бир кечган лаҳзанг.. ”	87
“Гуноҳ овоздами.. ”	88
Тўртликлар.....	88
“Неча йил бўлди.. ”	89
“Ёғар ёмғир.. ”	90
“Кетар бўлдинг.. ”	91
“Ғариб бошимда.. ”	92
“Минг азоб бирлан.. ”	93
“Сабрсизликларим тоқатбўлиб.. ”	94
Машрабга татаббуъ.....	95
120 “Умрбод қилдингу оввора.. ”	96
“Фақат сенмас ҳузуримга.. ”	97
“Ҳаётим бўлди.. ”	98
“У келар жим, серхаёл.. ”	99
“Бизга етказган азобидан.. ”	100
“Ёшлик – бахтдир.. ”	100
Кўчки(Достон).....	101

“Қор қўшиғи” китобидан

Ҳаёт.....	169
Ватанни излаш.....	170
Навоийни ўқиб.....	171
130 Йўл.....	171
Тарадауд.....	172
Умид.....	173

“Куйлаб юборсанг бас...”	175
Осмонга хат	176
Муаллим	177
Онагинам	179
Армон	180
Элегия	180
Орзу	181
40 Агар	182
Ботаётган кун	183
Ифтихор	183
Баҳорга деганим	184
Минорага мактуб	185
Тоғ манзараси	186
Шунқор	187
Мерос	188
Туш	189
Мактубдан сўнг	189
60 Фаросат	190
Дўстимнинг боши	191
Манзара	191
Кайфият	192
Эртак	193
Ўргатилган қуш	193
Баҳорнинг сўнгги қўшиғи	194
Бугунги одам	194
Қайроқчи қиз	195
Сумбула	195
60 “Мени ёна-ёна севганда...”	197
“Майлига — даъват қил...”	197
Хўжа Насриддиннинг ёдномаси	198
Таъна	199
“Шовулар осмонни...”	199
Бахшининг ўйлари	200
“Кетяпсиз ўкинч, зорларсиз...”	201
Таржимаи ҳол	202
Мактуб	203

	Соғиниш.....	204
170	Қиёфа.....	206
	“Юрагим симчироқ..”	206
	Энди.....	207
	Мангулик чопарлари.....	208
	Муҳаббат.....	209
	Куз.....	210
	“Тарқалиши бунчалар қийин..”	210
	“Мана энди мен ҳам..”	211
	Сабоқ.....	212
	1930-йиллар.....	212
170	Юзга айтсанг.....	212
	“Ҳали кечагина..”	213
	Қўрқоқнинг қўшиғи.....	214
	Феврал осмони.....	215
	Тўртлиқ.....	215
	Хотира.....	217
	Қарз.....	218
	“Туш кўрдим..”	218
	Гиря.....	219
	Ўринли таънага жавобим.....	221
190	Рўё.....	222
	Тушунтириш хати.....	222
	Илон.....	223
	“Бир ўлкаки..”	224
	Атиргул.....	225
	Ғаройиб юрт.....	226
	Ажал минораси.....	226
	Қўшиқ.....	228
	Орол қўшиғи.....	229
	Хаста.....	230
200	Буларнинг даври.....	231
	Истара.....	232
	Соқинликда.....	232
	Пўстин.....	233
	Айрилиқ.....	234

“Хорғин кўзларингга...”	234
Итдан хафа бўлганим.....	235
Баҳор.....	236
Наврўз.....	237
Меҳмон.....	237
Хива йўли.....	238
Сукунат.....	240
Кўрик.....	241
Эльдорадо.....	242
Жангнома.....	243
Тажанг одам.....	244
Оддий манзара.....	245
Тазарру.....	246
Кекса ари.....	247
Жазо.....	247
Биз.....	248
Бу туйғу.....	249
Дарахтзор.....	249
“Ақлим бовар қилмас...”	249
Ирода.....	250
Қўшиқ.....	250
Товон.....	251
Поездда бир ҳафта.....	252
Давр.....	252
Имконият.....	253
Тоқатнинг таърифи.....	253
Дудук.....	254
Изоҳ.....	254
“Кўпайди тармоқлар...”	254
Эътироз.....	255
Ўзгариш.....	255
Мўмин-қобил.....	256
Сурбет.....	256
Нишонпараст.....	256
Космополит.....	257
Ғоя.....	258

Шайтон.....	258
“Қушдек...”	258
Яра.....	259
Башорат.....	259
Жарроҳлик бўлими.....	260
Сайловга даъват.....	261
Одоб ҳақида.....	261
Сабаб.....	262
Манзара.....	262
250 Тўртлик.....	262
Карашмали гул.....	262
Дарсдан сўнг.....	263
Эпифаниялар. <i>Имант Зиедонисдан</i>	265
Ғазаллар.....	269
255 Оғаҳий ғазалига мухаммас.....	293

Таржималар

Шайх Нажмидин Кубро.....	295
Паҳлавон Маҳмуд.....	299
Матназар Абдулҳаким ҳаёти ва ижодидаги муҳим саналар.....	318

Адабий-бадиий нашр

МАТНАЗАР АБДУЛҲАКИМ

ТАНЛАНГАН АСАРЛАР

1-жилд

Тўпловчи муҳаррир Гўзал Бегим

Рассом Акбарали Мамарасулов

Техник муҳаррир Екатерина Корягина

Мусахҳих Доно Тўйчиева

Компьютерда саҳифаловчи Бобур Тухтаров

Нашриёт лицензия рақами АІ № 290. 04.11.2016

2017 йил 20 февралда босишга рухсат этилди.

Бичими 84x108 $\frac{1}{32}$. Агно Pro гарнитураси.

Офсет босма. 17,22 шартли босма табок. 11,4 нашр табағи.

Адади 1000 нусха. 143 рақамли буюртма.

Баҳоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигининг

Ғафур Ғулом номидаги нашриёт матбаа

ижодий уйида чоп этилди.

100128. Тошкент. Лабзак кўчаси, 86.

Телефонлар: (371) 241-25-24, 241-48-62, 241-83-29

Факс: (371) 241-82-69

www.gglit.uz

info@gglit.uz